

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی رشته

آموزش ابتدایی

Elementary Education

مقطع کاردانی ناپیوسته

گروه آموزشی برنامه ریزی تربیت معلم
دوره دانشگاه فرهنگیان

بیت

عنوان گرایش: -

نام رشته: آموزش ابتدایی

دوره تحصیلی: کاردانی ناپیوسته

گروه تحصیلی: علوم انسانی

نوع مصوبه: بازنگری (تغییر عنوان)

زیرگروه تحصیلی: علوم تربیتی

تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۸/۲۸

پیشنهادی: دانشگاه فرهنگیان

برنامه درسی بازنگری شده و تغییر عنوان یافته دوره کاردانی ناپیوسته رشته آموزش ابتدایی، در جلسه شماره ۹۶۷ تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در دانشگاه فرهنگیان پذیرفته می شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- برنامه درسی رشته آموزش و پرورش ابتدایی مصوب جلسه ۲۷۴ تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۰۸ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی منسوخ شده و برنامه درسی بازنگری شده با عنوان جدید، جایگزین آن می شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه فرهنگیان پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می شود.

ماده چهار- این برنامه درسی با عنوان جدید از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر قاسم عمو عابدینی

معاون آموزشی

و دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

دکتر رضا نقی زاده

مدیر کل دفتر برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپيوسته

مصوب جلسه ۲۵۲ گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

فصل اول: معرفی برنامه	۵
فصل دوم: جداول دروس	۱۱
فصل سوم: سرفصل دروس	۱۴
سرفصل درس «فلسفه تربیتی اسلام»	۱۴
سرفصل درس «اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام»	۱۸
سرفصل درس «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام»	۲۳
سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»	۲۷
سرفصل درس «اصول و روش های تدریس»	۳۶
سرفصل درس «مدیریت کلاس درس و یادگیری»	۴۰
سرفصل درس «کاربست فناوری در یادگیری»	۴۶
سرفصل درس «آموزش زبان فارسی»	۵۷
سرفصل درس «بررسی محتوای کتاب های درسی فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی»	۶۲
سرفصل درس «بررسی محتوای کتاب های درسی فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی»	۶۶
سرفصل درس «ریاضیات پایه»	۷۰
سرفصل درس «آموزش ریاضی ۱»	۷۵
سرفصل درس «آموزش ریاضی ۲»	۸۱
سرفصل درس «آموزش علوم تجربی ۱»	۸۶
سرفصل درس «آموزش علوم تجربی ۲»	۹۱
سرفصل درس «آموزش علوم تجربی ۳»	۹۶
سرفصل درس «بررسی محتوای کتاب درسی مطالعات اجتماعی»	۱۰۰
سرفصل درس «آموزش تربیت بدنی»	۱۱۳
سرفصل درس «کاربست هنر در تربیت ۱ (خوشنویسی، نقاشی و کاردستی)»	۱۱۷
سرفصل درس «کاربست هنر در تربیت ۲ (هنرهای شنیداری، قصه گویی و نمایش خلاق)»	۱۲۵
سرفصل درس «آموزش تفکر به کودکان»	۱۳۶
سرفصل درس «آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی»	۱۴۲
سرفصل درس «آموزش ترکیبی در دوره ابتدایی»	۱۴۶
سرفصل درس «آموزش در کلاس های چندپایه»	۱۵۱
سرفصل درس «مهارت های آموزش به کودکان دو زبانه»	۱۵۵
سرفصل درس «آموزش مهارت های زندگی (چندفرهنگی و شهروندی)»	۱۶۱
سرفصل درس «آموزش و پرورش در عشایر ایران»	۱۶۵
سرفصل درس «ارزشیابی کیفی (توصیفی) در دوره ابتدایی»	۱۶۸
سرفصل درس «پژوهش و توسعه حرفه ای»	۱۷۶
سرفصل درس «کارورزی ۱»	۱۸۱

سرفصل درس «کارورزی ۲» ۱۸۹

فصل چهارم: توزیع کلان دروس در چهار نیمسال تحصیلی رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپیوسته (پیشنهادی) ۱۹۵

فصل اول: معرفی برنامه

معرفی بنیادین رشته آموزش ابتدایی

امروزه استانداردهای یادگیری در سطح جهانی ارتقا یافته و جوامع برای دستیابی به موفقیت، به کسب دانش و مهارت های جدید در عرصه های مختلف نیازمند هستند. در چنین شرایطی، معلمان باید بتوانند همسو با تحولات علمی و متناسب با نیازهای جامعه، توانایی های دانشی و روشی خود را ارتقا داده و موقعیت های یادگیری متنوعی را برای کسب عادات و مهارت های یادگیری مادام العمر^۱ توسط دانش آموزان تدارک ببینند. کسب این توانایی در دوران کودکی بیش از هر دوره دیگری دارای اهمیت است؛ چرا که آنچه فرد در دوران نوجوانی و بزرگسالی انجام می دهد، تحت تأثیر تجربیات دوران کودکی است. تحقق این امر تا حد زیادی به کیفیت برنامه درسی معلمان در دوره ابتدایی و چگونگی آماده سازی آنان وابسته است. این فرایند باید به معلمان کمک کند تا عادت «فکور بودن» را در خود تقویت کرده و با دنبال نمودن تحولات علمی و بکارگیری آن در عرصه عمل، نقش خود را به عنوان یادگیرنده مادام العمر در توسعه حرفه ای و نیز شناخت استعدادهای دانش آموزان و هدایت آن ایفا کنند. از همین منظر رشته آموزش ابتدایی به منظور تربیت مربیان دوره اول و دوم ابتدایی تدوین شده است و با توجه به این که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به اولویت دوره ابتدایی در تخصیص منابع اشاره شده و همچنین بر لزوم نگاه تخصصی به دوره ابتدایی تأکید شده است، این رشته در راستای تأمین نیاز در جهت تربیت مربیان با رویکرد تمام ساحتی و منطبق با اهداف برنامه درسی ملی و اهداف برنامه درسی دوره ابتدایی و متناظر با محتوای برنامه درسی دوره ابتدایی تعریف شده است.

منطق برنامه درسی آموزش ابتدایی

برنامه درسی آموزش ابتدایی با توجه به ساحت های ششگانه تربیتی سند تحول تنظیم شده است و با در نظر گرفتن اقتضائات و نیازهای کودکان سعی شده است با نگاه تلفیقی به حوزه های یادگیری دانش، نگرش و مهارت های مورد نیاز یک آموزگار برای ایجاد محیط مطلوب یادگیری و خلق فرصت های متنوع یاددهی یادگیری از طریق عناوین و سرفصل های دروس پوشش داده شود. در کنار ایجاد دانش تخصصی مورد نیاز برای تدریس موثر مهارت های پایه در دوره ابتدایی، مهارت ها

۱- اصل ۳-۴: برنامه های درسی و تربیتی باید نقش مرجعیت معلم در هدایت تربیتی برای تقدم تزکیه بر تعلیم، غنی سازی محیط تربیتی و یادگیری، فعال سازی دانش آموزان در فرآیند یادگیری و تربیت پذیری و ترغیب آنان نسبت به یادگیری مستمر توجه نماید. همچنین زمینه ارتقاء صلاحیت های اعتقادی، اخلاقی، حرفه ای و تخصصی معلم را فراهم سازد و اصل ۹-۳: برنامه های درسی و تربیتی باید زمینه کسب شایستگی ها و مهارت های لازم برای استمرار و معنادار شدن یادگیری و پیوستگی تجارب یادگیری در زندگی را برای دانش آموزان تأمین کنند. (برنامه درسی ملی، ص ۱۰ ۱۳۹۱)

و صلاحیت‌های عمومی تربیتی و همچنین صلاحیت‌های حرفه‌ای تدریس و ارزشیابی در این برنامه درسی مورد توجه قرار گرفته است.

الزامات برنامه درسی آموزش ابتدایی براساس اسناد فرادستی (نقشه جامع علمی کشور، سند اسلامی‌شدن دانشگاه‌ها، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سند برنامه درسی ملی)

الف: سند تحول بنیادین

- افزایش کیفیت فرآیندها و برون دادهای آموزش و پرورش پیش دبستانی، دبستانی و دوره‌های مختلف تحصیلی
(راهکار ۲۲ سند تحول)
- بهره‌گیری هوشمندانه از فناوری‌های جدید ارتباطی و اطلاعاتی برای توسعه فرصت‌های یادگیری (راهکار ۶ و ۱۷ سند تحول)
- ایجاد محیط با نشاط برای یادگیری پایدار مادام‌العمر نوآموزان و دانش‌آموزان (راهکار ۱۴ سند تحول)
- بهسازی منابع انسانی و ارتقای توانمندی‌های حرفه‌ای کارشناسان، مدیران، معلمان و سایر کارکنان دوره ابتدایی (راهکار ۲۲ سند تحول و سیاست‌های پنجگانه مقام عالی وزارت)
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های محیط پیرامونی (نهادهای، دستگاه‌ها، سازمان‌ها، والدین و ...) در جهت توسعه فعالیت‌های آموزشی و پرورشی (راهکار ۸ و ۹ سند تحول)
- توجه به عدالت آموزشی و پرورشی و ایجاد فرصت‌های عادلانه و با کیفیت (باتوجه به اقتضائات فرهنگی - اجتماعی و اقتصادی) (راهکار ۵ سند تحول)
- تاکید بر شایستگی‌های پایه و آداب و مهارت‌های زندگی اسلامی - ایرانی به عنوان بستر اصلی دستیابی به مراتبی از حیات طیبه (راهکار ۲ و ۳ سند تحول)
- مدرسه به عنوان خاستگاه اصلی تحقق اهداف و کانون تربیت محله (راهکار ۷ سند تحول و سیاست‌های پنجگانه مقام عالی وزارت)
- تمرکز بر منابع انسانی در تعلیم و تربیت دوره ابتدایی به عنوان عامل اصلی توسعه پایدار و تحول آفرین (راهکار ۱۰ سند تحول)

- برنامه‌ریزی مبتنی بر پژوهش و نهاده‌سازی آن در سطوح مختلف آموزش و پرورش دوره ابتدایی (راهکار ۲۳ سند تحول)
- توسعه یادگیری الکترونیک و استفاده هوشمندانه از فناوری‌های جدید (راهکار ۵ سند تحول)
- بنده راهکار ۱/۱) توجه بیشتر به تفاوت‌های فردی، به ویژه هویت جنسیتی دانش‌آموزان و تفاوت‌های شهری و روستایی
- راهکار ۶/۱) گسترش و تنوع دادن به حرف و مهارت‌های مورد نیاز جامعه و تعلیم متناسب و برنامه‌ریزی شده آن در همه دوره‌های تحصیلی و برای همه دانش‌آموزان
- راهکار ۳/۵) توانمندسازی دانش‌آموزان ساکن در مناطق محروم، روستاها، حاشیه‌ی شهرها، عشایر کوچ‌نشین و هم‌چنین مناطق دوزبانه با نیازهای ویژه، با تأکید بر ایجاد فرصت‌های آموزشی متنوع و با کیفیت
- راهکار ۲/۱۹) طراحی و اجرای نظام ارزشیابی نتیجه‌محور بر اساس استانداردهای ملی برای گذر از دوره‌های تحصیلی و رویکرد ارزشیابی فرایندمحور در ارتقای پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی و رویکرد تلفیقی (فرآیندمحور و نتیجه‌محور) در سایر پایه‌های تحصیلی

ب: سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور ابلاغی مقام معظم رهبری

- ۱- تحول در نظام آموزش و پرورش مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی در جهت رسیدن به حیات طیبه (زندگی فردی و اجتماعی مطلوب اسلامی) و رشد و شکوفایی استعدادهای فطری و ارتقاء کیفی در حوزه‌های بینش، دانش، مهارت، تربیت و سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان با تأکید بر ریشه‌کن کردن بی‌سوادی و تربیت انسان‌های مؤمن، پرهیزکار، متخلق به اخلاق اسلامی، بلند همت، امیدوار، خیرخواه، بانشاط، حقیقت‌جو، آزادمنش، مسئولیت‌پذیر، قانون‌گرا، عدالت‌خواه، خردورز، خلاق، وطن‌دوست، ظلم‌ستیز، جمع‌گرا، خودباور و ایثارگر.
- ۲- ارتقاء جایگاه آموزش و پرورش به مثابه مهم‌ترین نهاد تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی و عهده‌دار اجرای سیاست‌های مصوب و هدایت و نظارت بر آن (از مهد کودک و پیش‌دبستانی تا دانشگاه) به عنوان امر حاکمیتی با توسعه همکاری دستگاه‌ها.

۳- بهسازی و اعلای منابع آموزش و پرورش به عنوان محور تحول در نظام تعلیم و تربیت کشور و بهبود مدیریت منابع انسانی با تأکید بر ارتقاء کیفیت نظام تربیت معلم و افزایش مستمر شایستگی ها و توانمندی های علمی، حرفه ای و تربیتی فرهنگیان و روزآمد ساختن برنامه های درسی مراکز و دانشگاه های تربیت معلم و شیوه های یاددهی و یادگیری برای پرورش معلمان با انگیزه، کارآمد، متدین، خلاق و اثربخش.

ج: نقشه جامع علمی کشور

اقدام ملی ۴ از راهبرد کلان ۲: بکارگیری فنون علمی و خلاقانه در روش های تعلیم و تربیت و تدوین متون درسی بخصوص در آموزش و پرورش به منظور ترویج تفکر خلاق علمی از پایین ترین سنین

د: نقشه مهندسی فرهنگی کشور

اقدام ملی ۳۹: بازنگری در قوانین ومقررات مرتبط با موضوع کودک متناسب با آموزه های دین اسلام ومصالح تربیتی کودکان

هدف کلی برنامه درسی آموزش ابتدایی

هدف کلی برنامه درسی کاردانی ناپیوسته آموزش ابتدایی، تربیت مربیانی است که با تسلط بر فلسفه تربیت اسلامی، مبانی علم تعلیم و تربیت و شناخت نیازهای کودکان عشایر، روستایی و مناطق مرزی بتوانند فرصت های تربیتی مناسبی برای یادگیری مهارت های پایه و آداب و مهارت های بنیادین زندگی در دوره ابتدایی فراهم آورند و با استفاده از روش های مناسب تدریس و ارزشیابی، زمینه تحقق شایستگی های مورد انتظار برنامه درسی ملی و اهداف برنامه درسی دوره ابتدایی را برای همه دانش آموزان با در نظر گرفتن تفاوت های فردی آن ها فراهم آورند.

اهداف / شایستگی های مورد انتظار در برنامه درسی آموزش ابتدایی

انتظار می رود دانش آموخته رشته آموزش ابتدایی بتواند:

۱. با شناخت صحیح و تسلط کافی به مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و آموزه های دینی نقش خود را در جهت تربیت انسان صالح در سراسر فرصت های درون و بیرون مدرسه ای دانش آموزان ایفا نماید.
۲. با درک ارزش های جامعه چندفرهنگی، ضمن احترام به فرهنگ های اقوام مختلف ایرانی، روحیه تعلق به هویت یکپارچه ایرانی اسلامی و انسجام ملی را پرورش دهد.

۳. با شناخت اصول علم تعلیم و تربیت و روان شناسی خصوصا در نظر گرفتن تفاوت های فردی محیط یادگیری مناسبی برای شناخت استعدادها و پرورش مناسب هر دانش آموز ایجاد نماید.
۴. با تسلط بر روش های تدریس فعال و استفاده از بستر بازی، هنر و داستان محیط مناسبی برای پرورش مهارت های تفکر و خلاقیت در دانش آموزان ایجاد نماید.
۵. برنامه درسی موضوعات مختلف دوره ابتدایی را برای انطباق با ویژگی های بومی و نیازهای یادگیرندگان تحلیل کرده، و بر اساس مفاهیم و مهارت های پایه دوره ابتدایی طرح برنامه درسی را با استفاده از ظرفیت رویکرد تلفیقی در سازمان دادن فرصت های یادگیری یکپارچه، تهیه و اجرا نماید.
۶. با تسلط بر اهداف و روش ارزشیابی کیفی توصیفی در دوره ابتدایی، از ارزشیابی به عنوان ابزاری برای یادگیری دانش آموزان استفاده نموده و در فرآیند یادگیری از بازخوردهای مناسب برای رفع نقاط ضعف و ارتقای نقاط قوت دانش آموز استفاده نماید.
۷. دانش، نگرش و مهارت های لازم را جهت استفاده از فناوری برای ایفای نقش معلمی در بستر فضای مجازی دارا باشد و از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای خلق/ غنی سازی فرصت های آموزشی/ تربیتی و توسعه توانایی های حرفه ای استفاده نماید.
۸. از زبان هنر برای مطالعه و تحلیل موقعیت های تربیتی جهت پرورش ظرفیت هایی چون قوه تخیل، تصور، تفکر استعاره ای و شهودی در دانش آموزان و توانایی انعکاس احساسات و هیجانات کمک بگیرد.

تعریف دوره کاردانی ناپیوسته رشته آموزش ابتدایی

دوره کاردانی ناپیوسته رشته آموزش ابتدایی، یکی از دوره های آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که هدف آن تربیت معلمان است که واجد شایستگی های لازم برای اشتغال به فعالیت های آموزشی و پرورشی دوره های ابتدایی اول و دوم است.

شرایط و ضوابط کلی پذیرش

- براساس ضوابط ذکر شده در دفترچه آزمون سراسری؛
- قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی و عمومی؛
- بهره مندی از ویژگی های جسمی و شخصیتی مناسب برای معلمی.

طول دوره

طول دورهٔ کاردانی ناپیوسته رشته آموزش ابتدایی دو سال است که با نظام آموزشی واحدی در چهار نیم‌سال تحصیلی قابل اجرا خواهد بود. هر نیم‌سال تحصیلی ۱۶ هفتهٔ آموزشی است. زمان لازم برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، برای هر واحد عملی ۳۲ ساعت، برای هر واحد کارگاهی ۴۸ ساعت و برای هر واحد کارورزی ۶۴ ساعت منظور شده است.

واحد های درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کاردانی ناپیوسته رشته آموزش ابتدایی ۸۰ واحد است. از این تعداد ۷ واحد دروس عمومی، ۶ واحد دروس معارف اسلامی، ۷ واحد دروس تعلیم و تربیت اسلامی، ۸ واحد دروس تربیت علمی و ۵۲ واحد دروس تخصصی است.

تقسیمات و سهم دروس در برنامه درسی رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپیوسته

نوع درس	تعداد واحد
عمومی (GK ^۱)	۷ واحد
معارف اسلامی	۶ واحد
تربیتی (PK ^۲)	۷ واحد
تربیت علمی	۶ واحد
تخصصی (CK ^۳ , PCK ^۴)	۵۴ واحد
موضوعی و تربیتی - موضوعی	
جمع	۸۰ واحد

-
- 1 - General Knowledge (GK)
 2 - Pedagogical Knowledge (PK)
 3 - Content Knowledge (CK)
 4 - Pedagogical Content Knowledge (PCK)

فصل دوم: جداول دروس

جداول دروس دوره کاردانی ناپيوسته رشته آموزش ابتدایی مشتمل بر جداول دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دروس معارف اسلامی، دروس تعلیم و تربیت اسلامی، دروس تربیتی و دروس تخصصی در طول دوره تحصیلی دوساله می باشد.

جدول ۱- دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپيوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		پیش نیاز
			نظری	عملی	
عمومی	زبان فارسی	۳	۴۸	-	۴۸
	زبان انگلیسی	۳	۴۸	-	۴۸
	تربیت بدنی	۱	۸	۱۶	۲۴
	جمع	۷	۱۰۴	۱۶	۱۲۰

جدول ۲- دروس معارف اسلامی عمومی رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپيوسته

نوع شایستگی	گرایش	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		توضیحات
				نظری	کل	
عمومی	مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۲	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
		اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲	۳۲	
		انسان در اسلام	۲	۳۲	۳۲	
		حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲	۳۲	
	اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
		اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲	۳۲	
		آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲	۳۲	
		عرفان عملی اسلامی	۲	۳۲	۳۲	
	دانش خانواده و جمعیت ^۱		۲	۳۲	۳۲	الزامی
	جمع		۶	۹۶	۹۶	

۱ پیشنهاد می شود درس «جوانی جمعیت» که براساس مصوبات قرارگاه جوانی جمعیت تدوین شده است، بجای این درس تدریس شود.

جدول ۳- دروس تعلیم و تربیت اسلامی رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپیوسته

پیش نیاز	ساعت		تعداد واحد	عنوان درس	نوع شایستگی
	کل	نظری			
	۴۸	۴۸	۳	فلسفه تربیتی اسلام	تعلیم و تربیت اسلامی
	۳۲	۳۲	۲	اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام	
	۳۲	۳۲	۲	تربیت دینی کودکان و نوجوان در اسلام	
	۱۱۲	۱۱۲	۷	جمع کل	

جدول ۴- دروس تربیتی رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپیوسته

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	نوع شایستگی
	کل	عملی	نظری			
	۳۲		۳۲	۲	روانشناسی تربیتی	تربیتی
	۴۸	۱۶	۳۲	۲	اصول و روش های تدریس	
	۶۴	۶۴		۲	کاربست فناوری در یادگیری	
	۱۴۴	۸۰	۶۴	۶	جمع کل	

جدول ۵- دروس تخصصی (موضوعی و موضوعی-تربیتی) رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپيوسته

پیش نیاز یا همنیاز	ساعت					تعداد واحد	عنوان درس
	کل	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری		
	۲				۳۲	۲	مدیریت کلاس درس و یادگیری
	۳۲				۳۲	۲	آموزش زبان فارسی
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	بررسی محتوای کتاب های درسی فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	بررسی محتوای کتاب های درسی فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی
	۳۲				۳۲	۲	ریاضیات پایه
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	آموزش ریاضی ۱
آموزش ریاضی ۲	۴۸			۳۲	۱۶	۲	آموزش ریاضی ۲
	۳۲				۳۲	۲	آموزش علوم تجربی ۱
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	آموزش علوم تجربی ۲
آموزش علوم تجربی ۳	۴۸			۳۲	۱۶	۲	آموزش علوم تجربی ۳
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	بررسی محتوای کتاب درسی مطالعات اجتماعی
	۳۲				۳۲	۲	آموزش قرآن
	۳۲				۳۲	۲	آموزش دینی
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	آموزش تربیت بدنی
	۴۸		۴۸			۱	کاربست هنر در تربیت ۱ (خوشنویسی، نقاشی و کاردستی)
	۴۸		۴۸			۱	کاربست هنر در تربیت ۲ (هنرهای شنیداری، قصه گویی و نمایش خلاق)
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	آموزش تفکر به کودکان
	۳۲				۳۲	۲	آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی
اصول و روش های تدریس	۴۸			۳۲	۱۶	۲	آموزش ترکیبی در دوره ابتدایی
	۳۲				۳۲	۲	مشکلات یادگیری عمومی
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	آموزش در کلاس های چندپایه
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	مهارت های آموزش به کودکان دو زبانه
	۳۲				۳۲	۲	آموزش مهارت های زندگی (چندفرهنگی و شهروندی)
	۳۲				۳۲	۲	آموزش و پرورش در عشایر ایران
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	ارزشیابی کیفی (توصیفی) در دوره ابتدایی
	۴۸			۳۲	۱۶	۲	پژوهش و توسعه حرفه ای
پژوهش و توسعه حرفه ای	۱۲۸	۱۲۸				۲	کارورزی ۱ (گفتگوی معلمان باتجربه و نومعلمان)
کارورزی ۱	۱۲۸	۱۲۸				۲	کارورزی ۲ (اقدام پژوهی)
	۱۳۴۴	۲۵۶	۹۶	۴۴۸	۵۴۴	۵۴	جمع کل

فصل سوم: سرفصل دروس

سرفصل درس «فلسفه تربیتی اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس که به بررسی چیستی، چرایی و چگونگی تربیت اسلامی می‌پردازد، حداقل از سه جهت در نظام تربیت معلم جمهوری اسلامی ایران ضرورت می‌یابد:

۱- با توجه به مبتنی بودن تربیت و عمل تربیتی بر فهم صحیح عامل آن نسبت به جهان، انسان و ابعاد وجودی او و چگونگی حیات، رشد و تکامل و سعادت وی، زمینه‌سازی برای دست یافتن معلمان کشور به نوعی درک و فهم شخصی نسبتاً عمیق و فلسفی از این حقایق با تکیه بر مبانی و معارف اسلامی اهمیت خواهد یافت.

۲- از منظری اجتماعی، هر جامعه‌ای به یک نظام اندیشه‌ای-ارزشی متناسب با آرمان‌های خود متعهد بوده و صورت پذیرفتن تربیت در آن جامعه در چارچوب این نظام، زمینه‌ساز انسجام و رشد اجتماعی مطلوب آن خواهد بود. به همین خاطر، آشنا شدن معلمان و عاملان تربیت در یک جامعه اسلامی با بنیان‌های نظام تربیتی اسلامی -به عنوان فلسفه تربیتی مبتنی بر آرمان اجتماعی جامعه، متناسب با فرهنگ آن و مورد پذیرش عمومی- از ضرورت‌های نظام تربیت معلم است.

۳- در حال حاضر، تحول بنیادین آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مربوط به این نهاد است و این تحول، بدون مشارکت فعال و آگاهانه همه کارگزاران این نهاد -خصوصاً معلمان- تحقق‌پذیر نخواهد بود. ایده‌ها و برنامه‌های مربوط به این تحول نیز -همانند هر برنامه دیگری- بر پایه برخی اندیشه‌ها و ارزش‌های بنیادین نهاده شده که در این درس به آنها پرداخته خواهد شد.

نام درس به فارسی: فلسفه تربیتی اسلام	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Philosophy of Islamic Education	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۳ واحد
۱- مهم‌ترین بنیادهای نظری و مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی را به خوبی درک نماید.	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
۲- فلسفه تربیتی شخصی خود را -به عنوان چارچوب فکری و ارزشی عمل در موقعیت‌های تربیتی- شکل دهد.	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
۳- به ارزیابی واقعیت‌های تربیتی موجود در کشور بر پایه مبانی و اصول تربیت اسلامی بپردازد.	دروس پیش‌نیاز: -
	تخصص مورد نیاز برای تدریس: اساتید دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت اسلامی، پیشینه و اهمیت آن (۴ جلسه)

- معنای «فلسفه»، «تربیت» و «فلسفه تربیت»

- پیشینه و قلمرو فلسفه تربیت

- معانی و مراتب متنوع فلسفه تربیت (تاریخی، نظری، شخصی، سازمانی و اجتماعی)
- «فلسفه تربیت اسلامی»، «نظام تربیت اسلامی» و نسبت آن دو
- تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران و مبانی فلسفی آن (به عنوان فلسفه تربیتی اجتماع)
- اهمیت و ضرورت فلسفه تربیت برای معلمان و عاملان تربیت با تمرکز بر:
- شکل دادن به فلسفه تربیتی شخصی
- آگاهی نسبت به فلسفه تربیتی اجتماع

بخش دوم: مهم ترین مبانی تربیت اسلامی و دلالت های آن در تربیت (۱۲ جلسه)

- مبانی هستی شناختی
- مبانی انسان شناختی^۱
- مبانی معرفت شناختی
- مبانی ارزش شناختی
- مبانی دین شناختی
- با هم نگری مبانی

بخش سوم: تبیین چیستی تربیت اسلامی و ویژگی های آن (۳ جلسه)

- اهمیت تعریف تربیت و دیدگاه های مختلف درباره آن
- تعریف تربیت بر پایه مبانی فلسفی تربیت اسلامی
- مهم ترین مفاهیم و مؤلفه های معنایی تعریف
- مهم ترین ویژگی های تربیت

بخش چهارم: اهداف تربیت اسلامی (۴ جلسه)

- چیستی اهداف تربیتی و اهمیت آنها
- انواع و سطوح مختلف اهداف (غایی و میانی، طولی و عرضی، عام و خاص، بر حسب ساحت ها، ...)
- غایت / هدف نهایی در تربیت اسلامی
- اهداف میانی در تربیت اسلامی و انواع طبقه بندی آنها

بخش پنجم: اصول تربیت اسلامی (۵ جلسه)

- چیستی اصول تربیتی و نسبت آنها با مبانی (و دیگر مؤلفه های نظام تربیت اسلامی)

^۱ - در ضمن مبانی انسان شناختی، به مراحل تربیت از دیدگاه اسلامی نیز به اختصار پرداخته می شود.

- انواع و سطوح مختلف اصول تربیتی (عام و خاص، ناظر به فرآیند کلان تربیت یا رابطه بین فردی (بر حسب مخاطب)، بر حسب ساحت، بر حسب مراحل،...)

- مهم‌ترین اصول عام تربیت اسلامی

- مهم‌ترین اصول خاص تربیت اسلامی

بخش ششم: عوامل و موانع تربیت اسلامی (۴ جلسه)

- مقصود از عوامل و موانع تربیت و نسبت آنها با دیگر مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی

- طبقه‌بندی‌های مختلف عوامل و موانع (سهیم و مؤثر، درونی و بیرونی، در اختیار و خارج از اختیار، مختار و

غیرمختار،...)

- مهم‌ترین عوامل و موانع تربیت اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- در بحث از مبانی، توجه بیشتر نسبت به مبانی اثرگذار در تعریف تربیت و هم‌چنین، توجه به ملموس کردن دلالت‌های عملی و عینی مبانی در فرآیند تربیت

- استفاده از روش‌های بحث گروهی درباره مباحث اساسی برای کمک به دانشجومعلمان برای شکل گرفتن فلسفه شخصی

- استفاده از فعالیت‌های تحلیلی، مقایسه‌ای و ارزیابی وضعیت‌های واقعی و فرضی تربیتی از جهت میزان انطباق آنها با مبانی و اصول تربیت اسلامی به منظور کمک به درونی شدن مباحث و خارج شدن درس از حالت انتزاعی

۴. منابع آموزشی

۱- وزارت آموزش و پرورش (۱۳۹۰)، **مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران**، بخش نخست: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران.

۲- صادق‌زاده قمصری، علیرضا و حسنی، محمد (۱۳۹۶)، **تبیینی از فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران**، تهران: شورای عالی آموزش و پرورش.

۳- گروه نویسندگان، زیر نظر آیت‌الله مصباح یزدی (۱۳۹۰)، **فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی**، تهران: انتشارات مدرسه.

۴- جمعی از نویسندگان (۱۳۹۷)، **درآمدی بر نظام‌نامه تربیتی المصطفی (صلی‌الله‌علیه‌وآله)**، قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی.

۵- بهشتی، محمد (۱۳۸۸)، **مبانی تربیت در قرآن**، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۶- باقری، خسرو (۱۳۹۰)، **درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران**، جلد اول، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در معارف اسلامی، علاوه بر تأکید نسبت به اهمیت اخلاق پسندیده و رفتار اخلاقی صحیح نسبت به همگان، تخلق به اخلاق نیکو برای اهل علم (اعم از دانشمندان، فرادهندگان و فراگیران دانش) بسیار پراهمیت و ضروری شمرده شده است؛ به گونه‌ای که می‌توان ادعا کرد در میراث علمی مسلمانان، علم و اخلاق همیشه با یکدیگر توأم بوده و از منظری الهی به آنها نگریسته شده است. در نگاه اسلامی، علم و علم‌آموزی بدون اخلاق، نه تنها کمال‌آور نیست، بلکه زمینه‌ساز انحطاط استاد و شاگرد خواهد بود. معلّم نه تنها برای کمال خویش به اخلاق نیازمند است، بلکه از آن جهت که (خصوصاً از جانب شاگردان) به عنوان الگو شناخته می‌شود، می‌بایست شخصیتی اخلاقی داشته و به گونه‌ای اخلاقی عمل نماید. هم‌چنین از سوی دیگر، فعالیت در موقعیت معلّمی و در نهادها و محیط‌های تربیتی نیازمند آن است که از میان انبوه اوصاف و رفتارهای اخلاقی، برخی از آنها که در این موقعیت‌ها و محیط‌ها زمینه کاربرد / ابتلای بیشتری دارند، به صورت ویژه‌ای مورد توجه قرار گیرند تا معلم بتواند به خوبی با مسائل، چالش‌ها و موارد تراحم‌آمیز اخلاقی مرتبط با فعالیت خود و چگونگی مواجهه مناسب با آنها آشنا گردد.

نام درس به فارسی: اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام نام درس به انگلیسی: <i>Morals of Teaching in Islam</i>	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- مهم‌ترین ملکات اخلاقی و آداب باطنی و ظاهری مطلوب برای معلم از دیدگاه اسلام را بشناسد و در جهت آراسته شدن به آنها اقدام نماید.	تعداد واحد: ۲ واحد
۲- مهم‌ترین مسائل و چالش‌های اخلاقی در موقعیت‌ها و سازمان‌های تربیتی (خصوصاً مدرسه) را درک و تحلیل نموده و توانایی مواجهه صحیح با آنها را کسب نماید.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۳- با شناخت اصول و قواعد حل تراحم‌های اخلاقی و شناسایی مناسب موقعیت‌های تراحم‌آمیز اخلاقی، بتواند با تکیه بر اصول و قواعد تصمیم مناسب اتخاذ نماید.	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
	دروس پیش‌نیاز: -
	تخصص مورد نیاز برای تدریس: اساتید دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: چیستی و اهمیت «اخلاق معلّمی» در اسلام (۲ جلسه)

- چیستی «علم اخلاق» و نسبت میان خلقیات (ملکات)، آداب و اعمال
- «علم اخلاق اسلامی»، «اخلاق تعلیم و تربیت» و «اخلاق معلّمی» و نسبت میان آنها
- اهمیت و ضرورت اخلاق و آداب معلّمی در معارف اسلامی و در میان اندیشمندان مسلمان

- نسبت میان «اخلاق معلمی» از دیدگاه اسلام و قلمروهای «اخلاق حرفه‌ای (Professional Ethics)» و «اخلاق کاربردی (Applied Ethics)» در ادبیات مدرن
- اخلاق فردی و اخلاق سازمانی و نسبت میان آن دو

بخش دوم: مهم‌ترین خلیات و آداب باطنی و ظاهری معلمی از دیدگاه اسلام (در ضمن محورهای: تبیین مفهومی و مصداقی، زمینه‌های ایجاد و تقویت، پیامدها و نتایج، خلیات، حالات و رفتارهای مخالف / ناسازگار / تضعیف‌کننده) (۱۰ جلسه)

* در ارتباط با خداوند:

- اخلاص و انگیزه الهی

- توکل و استعانت از خداوند در انجام وظیفه الهی

* در ارتباط با خود:

- متانت و وقار

- مناعت طبع و عزت نفس

- خودسازی و هماهنگی عمل با علم (عمل کردن به دانسته‌ها)

- نظم و انضباط

- تعهد و احساس مسئولیت (پرهیز از پذیرش مسئولیت بدون کسب صلاحیت‌های شخصیتی، علمی و مهارتی

مورد نیاز)

- حفظ حرمت علم و مقام معلمی

- پاکیزگی و آراستگی ظاهری متناسب

* در ارتباط با دیگران:

** با شاگردان:

- حلم و بردباری در مواجهه با شاگردان

- عفو و گذشت نسبت به شاگردان

- خیرخواهی و دلسوزی نسبت به شاگردان

- محبت، خوش‌رویی و نرم‌خویی نسبت به شاگردان

- تواضع و فروتنی در برابر شاگردان

- حفظ حرمت شاگردان

- رعایت عدالت میان شاگردان

- امانتداری نسبت به اسرار شاگردان

- کوشش در بذل دانش و دریغ نکردن از انتقال آن به شاگردان

- اذعان به ندانستن در جایی که پاسخ پرسشی را نمی‌داند
- رعایت آداب سخن گفتن و سخن شنیدن (رسا بودن، رعایت ادب، احترام و اعتدال در سخن، پرهیز از شوخی زیاد، پرهیز از عتاب و تندزبانی، خوب گوش کردن، پرهیز از قطع سخن مخاطب،...)
- ** با همکاران:

- رعایت حرمت همکاران
- تواضع و فروتنی در برابر همکاران
- حفظ اسرار همکاران
- همکاری و همیاری با همکاران
- رعایت آداب سخن گفتن و سخن شنیدن (رسا بودن، رعایت ادب، احترام و اعتدال در سخن، پرهیز از شوخی زیاد، پرهیز از عتاب و تندزبانی، خوب گوش کردن، پرهیز از قطع سخن مخاطب،...)
- ** با والدین شاگردان:

- رعایت حرمت والدین
- تواضع و فروتنی نسبت به والدین
- حفظ اسرار مربوط به والدین
- راهنمایی والدین در مسائل مربوط به شاگردان و خیرخواهی نسبت به آنان
- رعایت ادب نسبت به والدین

بخش سوم: مهم‌ترین مسائل و چالش‌های اخلاقی در موقعیت‌ها و سازمان‌های تربیتی (۲ جلسه)

موقعیت‌های آسیب‌زا، مسائل و چالش‌های اخلاقی در:

- تدریس
- اداره کلاس
- ارزشیابی
- روابط میان دانش‌آموزان
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش‌آموزان
- مدرسه و مدیریت آن
- مهم‌ترین آفت‌ها و آسیب‌های حرفه معلمی از منظر اخلاقی

بخش چهارم: نزاحم / تعارض اخلاقی (در موقعیت‌ها و سازمان‌های تربیتی) و چگونگی حل آنها (۲ جلسه)

- چستی تراحم / تعارض اخلاقی و خاستگاه نظری و عملی آن
- مهم ترین دیدگاه ها و رویکردهای مواجهه با تراحم / تعارض اخلاقی
- اصول و قواعد تصمیم گیری در موارد تراحم / تعارض اخلاقی بر اساس مبانی و معارف اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارجاع دانشجومعلم به منابع پیش مطالعه و اختصاص فرصت کلاس به حل ابهامات نظری و مفهومی و خصوصاً تأکید بر مصداق یابی مباحث در موقعیت های واقعی و انضمامی تربیتی
- استفاده از روش های مشارکت جویانه و بحث گروهی برای درگیر شدن فعال دانشجومعلم با مباحث
- بهره گیری (استاد، دانشجومعلم) از معلمان و فرهنگیان با تجربه و پیشکسوت برای شناسایی و بررسی مسائل و چالش های اخلاقی در موقعیت ها و محیط های تربیتی
- در تدریس اخلاق و آداب در ارتباط با دیگران، می توان اخلاق و آدابی را که در مواجهه با هر سه گروه شاگردان، همکاران و والدین مشترک هستند، در ابتدا به عنوان «اخلاق و آداب مشترک در ارتباط با دیگران» تدریس نمود و پس از آن، به اخلاق و آداب اختصاصی هر گروه پرداخت.

۴. منابع آموزشی

* بخش اول:

- دیلمی، احمد و آذربایجانی، مسعود (۱۳۹۳)، **اخلاق اسلامی (فصل اول از بخش اول: کلیات)**، نشر معارف. (سرفصل مربوط به نسبت خلیات، آداب و رفتار اخلاقی)
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۹۷)، **اخلاق حرفه ای**، ویراست سوم، تهران: نشر معجون.
- شریفی، احمد حسین (۱۳۹۰)، **چستی اخلاق کاربردی**، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۳، صص ۸۳-۹۶.
- حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، **آداب تعلیم و تربیت در اسلام**، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

* بخش دوم:

- حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، **آداب تعلیم و تربیت در اسلام**، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- قرائتی، محسن (۱۳۹۶)، **مهارت معلّمی**، تهران: مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن.
- امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، **اخلاق تدریس در آئینه آیات و روایات**، قم: دفتر نشر معارف.

* بخش سوم:

- فرامرز قراملکی، احد؛ برخوردار، زینب و واحدی، فائزه (۱۳۹۵)، **اخلاق حرفه ای در مدرسه**، تهران: مؤسسه خیریه شهید مهدوی. (بخش سوم)

* بخش چهارم:

- بوسلیکی، حسن (۱۳۹۱)، **تعارض اخلاقی و دانش اصول فقه**، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

- رضوانی، علی (۱۳۹۲)، شاخص‌های تقدیم اهم بر مهم در تراحم‌های اخلاقی، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۱۳، صص ۵-۱۸.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

روانشناسی رشد دینی از عرصه‌های جدیدی در روانشناسی دین است که مانند جامعه‌شناسی دین درصدد مطالعه دین و دینداری در عصر حاضر است. رشد ایمان، عقیده، فرایندهای تحولی رفتارهای دینی مانند دعا، توکل و غیره از موضوعات مورد پژوهش در این عرصه به شمار می‌رود و به تبع آموزش دین و دینداری (تربیت دینی) نیز از قلمروهای مهم پژوهشی است که ذهن تربیت‌پژوهان را به خود مشغول کرده است.

از آنجا که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، تربیت اسلامی تنها برعهده معلم درس قرآن و دینی نهاده نشده است؛ آشنایی همه دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان با فرایندهای تحولی و رشد دانش آموزان در سنین کودکی و نوجوانی اهمیت دو چندان می‌یابد. در این درس دانشجومعلمان با رشد و تربیت دینی در کودکی و نوجوانی آشنا خواهند شد.

نام درس به فارسی: تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام نام درس به انگلیسی: Religious education of children and teenagers in Islam	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت شیستگی کلیدی: تربیت اسلامی دروس پیش‌نیاز: - تخصص موردنیاز برای تدریس: اساتید دارای مجوز
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: ویژگی‌های رشد و تربیت دینی در دوران طفولیت و کودکی اول را بشناسد و راهکارهای تربیتی لازم برای تربیت دینی را بداند انگیزه و توانش لازم برای تشخیص و گزینش روش‌های موثر در تربیت دینی را کسب نماید بتواند بر اساس معیارهای اسلامی آسیب‌ها و انحرافات در فرایندهای تربیت دینی در کودکی و نوجوانی را تشخیص و ارزیابی و نقد نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل ۱: کلیات

تعاریف دین، دینداری، تربیت، رشد، رشد دینی،
تعریف و قلمرو تربیت دینی،
تعریف مقاطع سنی و مراحل تربیت

فصل ۲: رشد و تربیت دینی در طفولیت

- رشد دینی
- شکل‌گیری و تحول شناخت دینی
- شکل‌گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل‌گیری و تحول جامعه‌پذیری دینی

- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی (اخلاق، عقاید عبادات و مناسک)
- روشهای تربیت دینی
- مهارت های تربیت دینی

فصل ۳: رشد و تربیت دینی در کودکی

- رشد دینی
- شکل گیری و تحول شناخت دینی
- شکل گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل گیری و تحول جامعه پذیری دینی
- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی
- روش های تربیت دینی
- مهارت های تربیت دینی

فصل ۴: رشد و تربیت دینی در نوجوانی

- رشد دینی
- شکل گیری و تحول شناخت دینی
- شکل گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل گیری و تحول جامعه پذیری دینی
- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی

- روش‌های تربیت دینی
- مهارت‌های تربیت دینی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوا به روش توضیحی به همراه بهره‌گیری از روش پرسش و پاسخ و روش بحث گروهی در مواقع لازم
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاس و ارائه گزارش از مطالعات خود
- انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس و یا خارج از کلاس و ارائه مکتوب به استاد توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی

- نوذری، محمود (۱۳۹۷). روان‌شناسی تحول دینداری، چاپ اول، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- باهنر، ناصر (آخرین چاپ). آموزش مفاهیم دینی همگام با روان‌شناسی رشد، تهران: چاپ و نشر بین الملل.
- نوذری، محمود (۱۳۸۹). بررسی تحول ایمان به خدا در دوره کودکی نوجوانی: رویکرد روان‌شناختی دینی، رساله دکتری، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.

منابع فرعی

- نوذری، مرضیه و شمشیری، بابک (۱۳۹۶). تربیت دینی کودکان پیش دبستانی (ارائه الگویی برای برنامه درسی تربیت دینی کودکان) برنامه فعالیت والدین و مربیان، تهران: آوای نور.
- قیصری، کیومرث؛ خوشخویی، منصور و سلحشوری، احمد (۱۳۹۷). اصول تربیت توحیدی از کودکی تا بلوغ، تهران: انتشارات سخنوران. (همچنین مقاله اصول تربیت توحیدی بر اساس آموزه‌های قرآن و ائمه اطهارع، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۹۶، شماره ۲۵)
- نوذری، محمود (۱۳۹۵). رشد دینداری در اوائل کودکی: رویکردی روانشناختی اسلامی، فصلنامه روانشناسی و دین، شماره ۳۴.
- اسکندری، حسین (۱۳۸۶). خدا به تصور کودکان: شکل‌گیری فهم دینی در کودکان، تهران: منادی تربیت.
- اخوت، احمد رضا و قاسمی، مریم (۱۳۹۶). سند تعلیم و تزکیه (نظام‌سازی توحیدی در شهر و جامعه) ناشر: قرآن و اهل بیت نبوت.
- غباری بناب، باقر (۱۳۹۶). معنویت و شیوه‌های ارتقاء آن در جوانان، تهران: پیشرفت.
- ابهری حیدری، غلامرضا (۱۳۹۲). هفتاد پرسش و پاسخ در مورد خدا، ناشر: قدیانی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تدریس فعالیت هدفمندی است که نیل به آن در گرو آگاهی معلمان از اصول تدریس اثر بخش است. چرا که در شرایط فعلی معلمان همواره خود را با پرسش های جدیدی روبرو می بینند و نیازمند آن هستند تا با موقعیت های پیش بینی نشده ای که دانش آموزان با آن روبرو هستند به شیوه خلاقانه ای برخورد نمایند. آن ها به طور مداوم باید به پرسش هایی از این دست در فرآیند عمل حرفه ای خود پاسخ دهند: چه اهدافی برای یادگیری دارای بیشترین ارزش است؟ دانش آموزان از چه توانمندی هایی برخوردارند؟ نقش آنان در خلق موقعیت های یادگیری اثر بخش چیست؟ چگونه می توانند از موفقیت ها و خطاهای خود برای اتخاذ تصمیمات در آینده بهره بگیرند؟ مطالعه روانشناسی تربیتی به دانشجو معلمان کمک خواهد کرد تا از یافته های علمی پژوهشی برای پاسخ به مسئله ها یا پرسش هایی که با آن روبرو می شوند استفاده نموده و بتوانند با تعمق در آن به توسعه ظرفیت ها و نیز متراکم شدن تجربیات خود در آینده کمک کنند.

نام درس به فارسی : روانشناسی تربیتی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی : Educational Psychology	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- در بررسی منابع علمی توانسته اطلاعات معتبری جمع آوری کند اما ارائه آنها از انسجام لازم برخوردار نیست. اصول و مفاهیم روانشناسی تربیتی و کاربرد نظریه ها را در آموزش اثربخش و حل مشکلات آموزشی و تربیتی درک کرده ولی در تحلیل و نقد و ارزیابی آنها موفق نبوده است. در بررسی موقعیت های آموزشی و تربیتی کلاس درس و مدرسه توصیف و تحلیل خود را بدون مستند نمودن به اصول و نظریه های علمی ارائه کرده است. ۲- در بررسی منابع علمی و ارائه مقالات منسجم موفق بوده و ضمن شناسایی ملاک های آموزش اثربخش، رابطه تعاملی این ملاک ها را در افزایش یادگیری دانش آموزان مورد نقد و ارزیابی قرار داده و میزان تأثیر پذیری تصمیمات آموزشی و تربیتی در سطح کلاس و مدرسه را با استناد به اصول و نظریه های آموزشی و تربیتی تحلیل و ارزیابی نموده است. ۳- ضمن جمع آوری اطلاعات معتبر در ارائه مقاله منسجم همراه با پیشنهادهای مفید و کاربردی موفق بوده است. علاوه بر شناسایی عوامل مؤثر بر آموزش اثربخش، با توجه به اصول و نظریه های علمی پیشنهادهای خلاقانه ای برای موقعیت های ویژه در کلاس درس و مدرسه ارائه نموده است.	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
	شایستگی کلیدی:
	تربیتی
	پیش نیاز: -
	تخصص مورد نیاز برای
	تدریس: گرایش های
	روانشناسی، علوم تربیتی و
	مشاوره

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: نگاهی کلی و اجمالی به روانشناسی عمومی

- روانشناسی به عنوان کوششی علمی در جهت کمک به بهزیستی انسان ها
- رویکردهای روانشناسی
 - رویکرد زیستی - عصبی
 - رویکرد رفتاری
 - رویکرد شناختی
 - رویکرد روان کاوی
 - رویکرد پدیدار شناختی
 - رویکرد اجتماعی فرهنگی
- کاربرد رویکردهای روانشناسی در آموزش و یادگیری
- حوزه های روانشناسی
 - روانشناسی آزمایشی و فیزیولوژیایی
 - روانشناسی رشد
 - روانشناسی اجتماعی
 - روانشناسی شخصیت
 - روانشناسی بالینی و مشاوره
 - روانشناسی آموزشگاهی و تربیتی
 - روانشناسی صنعتی و مهندسی
 - روانشناسی سلامت
 - روانشناسی مثبت گرا
- خدمات حوزه های روانشناسی به آموزش و پرورش

فعالیت های یادگیری:

✓ رفتاری مانندعصبانیت یا ترس را با کمک رویکردهای متفاوت روانشناسی تبیین کرده و به راهکارهای درمانی آن رویکرد اشاره کند.

✓ در مورد چگونگی کمک رسانی هریک از حوزه های روانشناسی به آموزش و پرورش اظهارنظر کند.

تکلیف عملکردی:

✓ بایک روانشناس مصاحبه کرده و زمینه های متفاوت فعالیت او را جویا شده و در کلاس به اشتراک بگذارد.

فصل دوم: روانشناسی تربیتی ابزاری برای آموزش بهتر

- تعریف و اهمیت روانشناسی تربیتی

- پیشگامان روانشناختی تربیتی
- تدریس به منزله علم و هنر
- معلمان کارآمد
- محیط یادگیری مثبت
- سازماندهی کلاس برای یادگیری
- تعهد و انگیزه
- مهارت برقراری ارتباط
- فراگیران فعال
- دانش و مهارت حرفه ای
- ایجاد خودپنداره مثبت و انگیزش
- پرورش مهارت های فکری
- مهارت های فناوری
- توجه به تفاوت های فردی و فرهنگی
- کاربا دانش آموزان دارای نیازهای ویژه
- آموزش زندگی
- ارزشیابی از یادگیری
- یادگیری مادام العمر

فعالیت یادگیری :

✓ تعهدات خود را برای این که در آینده معلم کارآمدی باشد بنویسد.

تکلیف عملکردی:

✓ یکی از معلمان کارآمد دوران تحصیل خود را به یاد آورده و ویژگی های او را نوشته و در کلاس به اشتراک بگذارد.

فصل سوم: رشد و تحول

- مفهوم رشد و تحول
- تأثیر نسبی طبیعت و تربیت بر رشد و تحول
- دوره های اصلی رشد و تحول
- ابعاد رشد و تحول
- رشد و تحول زیستی عصبی
- رشد و تحول شناختی
- رشد و تحول عاطفی اجتماعی

- آموزش متناسب با رشد و تحول
- تسهیل رشد و تحول یکپارچه کودک و نوجوان در مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- ✓ اهمیت مطالعه رشد و تحول را برای آموزش و یادگیری توضیح دهد.
- ✓ با مثال هایی تأثیر متقابل رشد و تحول شناختی و عاطفی اجتماعی را تبیین کند.

تکلیف عملکردی:

- ✓ با مطالعه مقالات در مورد نقش وراثت و محیط بر رشد و تحول، گزارش کوتاهی تهیه کرده و در کلاس به اشتراک بگذارد.

فصل چهارم: هوش و خلاقیت

- مفهوم هوش
- رهیافت های روان سنجی در مورد هوش
- دیدگاه های مربوط به هوش
- نظریه هوش سه وجهی استرنبرگ و راهکارهای پرورش آن ها
- نظریه هوش های چندگانه گاردنر و نقش معلم در شناسایی و پرورش آن ها
- نظریه هوش هیجانی گلمن (مؤلفه های هوش هیجانی و سنجش آن)
- هوش و مسأله وراثت و محیط
- کودکان تیزهوش و آموزش آن ها
- کودکان دیرآموز و آموزش آن ها
- پرورش هوش کودکان و نوجوانان
- مفهوم خلاقیت
- ویژگی افراد خلاق
- موانع خلاقیت
- شیوه های پرورش خلاقیت دانش آموزان

فعالیت های یادگیری:

- ✓ رابطه هوش و خلاقیت را بیان کند.
- ✓ معلم چه نقشی در افزایش هوش و خلاقیت دانش آموزان دارد؟

تکلیف عملکردی:

✓ بایک دانش آموز خلاق یا تیزهوش در ارتباط با انتظارات آموزشی خود از آموزش و پرورش مصاحبه کرده و نتایج آن را در کلاس به اشتراک بگذارد.

فصل پنجم : حافظه و فراموشی

- نگاهی کلی به حافظه و تاریخچه آن در روانشناسی
- انواع حافظه
- انواع رمزگردانی در حافظه بلند مدت
- سنجش حافظه
- یادگیری (معنادار کردن مواد بی معنا)
- نظریه پردازش اطلاعات
- نظریه سطوح پردازش و دقت در پردازش
- نظریه طرحواره
- نظریه پردازش توزیع موازی
- فرا حافظه
- فراموشی و نظریه ها و عوامل مربوط به آن
 - نظریه تداخل
 - نظریه روانکاوی
 - نظریه تحریف
 - گذشت زمان
 - یادزدودگی (زوال حافظه)
- راهبردهای تقویت حافظه دانش آموزان

فعالیت‌های یادگیری:

- ✓ برای هر یک از یادیارها مثال بزنند.
- ✓ نظریه های مربوط به حافظه را مقایسه کند.

تکلیف عملکردی :

✓ دانش فراحافظه خود و یک کودک را در زمینه آگاهی، تشخیص و نظارت مقایسه کرده و گزارش آن را برای کلاس بیان کند.

فصل ششم : زبان و رشد سواد

- رشد زبان
 - تولید ابتدایی زبان
 - نخستین کلمات
 - اولین جملات
 - ظهور سواد
- نظریه های رشد زبان
 - نظریه زیستی نگر (لئه برگ)
 - نظریه فطری نگر (چامسکی)
 - نظریه شناختی (پیاژه)
 - نظریه رفتاری نگر (اسکینر)
 - نظریه یادگیری اجتماعی (باندورا)
 - نظریه تعامل اجتماعی (وایگوتسکی)
- کمک به رشد زبان کودکان
- فراگیری زبان دوم
 - الزامات، اهداف و چرایی فراگیری زبان دوم
 - عوامل مؤثر بر فراگیری زبان دوم
- خواندن
 - اجزای فرایند خواندن
 - الگوی پردازش خواندن
 - مراحل یادگیری خواندن
 - کمک های جانبی برای خواندن و فهم متن
- نوشتن
 - رویکرد پردازش اطلاعات نوشتن
 - برنامه ریزی
 - رمز گردانی
 - بازخوانی
 - فراشناخت
- رویکرد ساختگرایی اجتماعی نوشتن
 - زمینه اجتماعی نوشتن

- نوشتن معنادار
- راهکارهای بهبود نوشتن دانش آموزان

فعالیت یادگیری :

✓ به نظر دانشجو معلم فراشناخت چگونه به سخن گفتن، خواندن و نوشتن کمک می کند ؟

تکلیف عملکردی :

✓ یکی از آسیب های اجتماعی را انتخاب کرده و توصیف و تبیین نماید.

فصل هفتم : انگیزه، آموزش و یادگیری

- کند و کاوی در معنا و اهمیت انگیزه و انگیزش
- چشم اندازی بر انگیزه
 - رویکرد رفتارنگر
 - رویکرد شناختی نگر
 - رویکرد انسانی نگر
 - رویکرد اجتماعی فرهنگی
 - رویکرد نسبت دادن (توضیح موفقیت و شکست)
- انگیزه پیشرفت
 - درماندگی آموخته شده
 - تکنیک های ایجاد و افزایش انگیزه پیشرفت در دانش آموزان
- انگیزه های درونی و بیرونی
 - انگیزه تسلط
 - خود کارآمدی
 - انگیزه های اجتماعی
 - راهکارهای افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

فعالیت های یادگیری :

- ✓ دیدگاه های متفاوت را در مورد انگیزه مقایسه کند.
- ✓ با مثالهایی اسنادهای بیرونی و درونی، پایدار و ناپایدار، اختصاصی و عمومی را مقایسه کند.
- ✓ عوامل و شرایط افزایش خود کارآمدی را بیان کند.

تکالیف عملکردی:

- ✓ با استفاده از پرسشنامه راتر به نوع اسناد خود پی برده و گزارش آن را به کلاس ارائه کند.
- ✓ از طریق مصاحبه با ۵ نفر با ویژگی های متفاوت ، عوامل مؤثر بر انگیزه پیشرفت آنان را بررسی کرده و گزارش آن را در کلاس ارائه نماید.

فصل هشتم: محرومیت های اجتماعی فرهنگی و زبانی، آموزش و یادگیری

- آموزش دانش آموزان متعلق به زمینه های اقتصادی - اجتماعی پایین

- تدارک برنامه های پیش دبستانی برای کودکان محروم
- راهکارهای تدریس برای کار با کودکان فقیر

- آموزش چند فرهنگی

- آموزش به کودکانی که از نظر قومیت و زبان متفاوتند
- بهبود روابط میان کودکان متعلق به گروه های قومی گوناگون
- کاهش تعصب، تبعیض و جبهه گیری فرهنگی

فعالیت یادگیری :

- ✓ به راهکارهای بهبود روابط میان کودکان متعلق به قومیت های گوناگون اشاره کند.

تکلیف عملکردی :

- ✓ با مطالعه و مصاحبه مواردی از کلیشه ها و تعصب های قومیتی را نوشته و در کلاس به اشتراک بگذارد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی از طریق مطالعه نظریه های علمی در زمینه آموزش و کاربرد آن در موقعیت های آموزشی / تربیتی ، به کارگیری راهبردهای شناختی و عملکردی برای مطالعه ویژگی های رشدی و تفاوت های فردی در کلاس و مدرسه و ارائه پیشنهادهایی برای ارتقاء سطح اثربخشی تصمیم گیری های معلم و مربی در کلاس درس و مدرسه.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- سانتراک ، جان دبلیو (آخرین چاپ) . روانشناسی تربیتی . ترجمه شاهده سعیدی و همکاران . نشر مؤسسه خدمات فرهنگی رسا .
- ۲- سیف ، علی اکبر (آخرین چاپ) . روانشناسی پرورشی (روانشناسی یادگیری و آموزش) . تهران: آگاه .

منابع فرعی:

- ۱- بنتهام ، سوزان (آخرین چاپ) . روانشناسی کاربردی برای معلمان . ترجمه رابعه موحد. انتشارات ارجمند .

- ۲- فونتانا، دیوید (آخرین چاپ). روانشناسی کاربردی برای معلمان. ترجمه مهشید فروغان. انتشارات ارجمند.
- ۳- گلاور، جان ای وبرونینگ، راجراج (آخرین چاپ). روانشناسی تربیتی، اصول و کاربرد آن. ترجمه علینقی خرازی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- ۴- لطف آبادی، حسین (آخرین چاپ). روانشناسی تربیتی. تهران: سمت.
۵. کدیور، پروین (آخرین چاپ). روانشناسی تربیتی. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: پس از اتمام هر فصل و قبل از آغاز فصل جدید پرسش کلاسی به منظور تثبیت مطالب قبلی و آگاهی نسبت به میزان یادگیری فراگیران صورت گیرد. به میزان ۲ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۴ نمره

کارپوشه: مجموعه فعالیت‌های یادگیری و تکالیف عملکردی به میزان ۴ نمره

سرفصل درس «اصول و روش های تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس در تمامی نظام های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روش های تدریس الزامی می کند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته های علمی دنبال می شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی شود. آنچه دانشجومعلم را برای بکارگیری روش های تدریس آماده می کند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیت های ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شده ای از دانش و هنر که می تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش های تدریس در پی آن است که زمینه های لازم و عمومی را برای دانشجومعلم در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روش های تدریس شوند. در این درس، دانشجومعلم با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا می شوند و قادر می شوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیت های تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین هایی داشته باشند. چنین شرایطی می تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس به فارسی: اصول و روش های تدریس نام درس به انگلیسی: Principles and methods of teaching	مشخصات درس نوع درس: نظری- عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱+۱
به ارائه تصویری از تدریس مدرسه ای اقدام کند که در آن نقش معلم به عنوان کارگزار اصلی آن عرصه به روشنی تشریح و تبیین گردد و چگونگی عمل خود را به عنوان کارگزار یک کلاس درس فرضی، به استناد دانش معتبر مدلل سازد و از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجومعلم در پایان این واحد یادگیری با اصول عام و خاص تدریس آشنایی دارد و برخی روش های تدریس را با قابلیت های بکارگیری آنها در موقعیت های متفاوت می شناسد و از منابع معتبر تدریس آگاه است و امکان شناسایی منابع مناسب تر را دارد و به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس، متعهد است.	تعداد ساعت: ۴۸
	شایستگی کلیدی: تربیتی
	پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: دارای تخصص علوم تربیتی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس

— شناسایی انتظارات دانشجویان

- سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط
- معرفی برنامه و سرفصل درس
- تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان
- معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

فعالیت های یادگیری:

هر دانشجو یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌ای خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.

فصل دوم: چستی تدریس

- ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها
- تشریح چستی تدریس
- تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای

فعالیت های یادگیری:

چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روش‌های تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟

فصل سوم: برنامه‌ریزی تدریس

- مراحل تدریس مدرسه‌ای
- برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه
- برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس روزانه
- مدیریت کلاس درس

فعالیت های یادگیری:

هر یک از دانشجومعلمان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و به مدرس درس ارائه کند.
هر یک از دانشجومعلمان یک طرح درس روزانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و به مدرس درس ارائه کند.

فصل چهارم: روش‌های تدریس

- روش‌های تدریس معلم‌محور
- روش‌های تدریس شاگردمحور
- توضیح دادن در کلاس درس
- پرسش کردن معلم در کلاس
- مواجهه معلم با پرسش‌های کلاسی شاگردان

فعالیت های یادگیری:

دانشجویان در گروه های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می پردازند.

فصل پنجم: سنجش یادگیری شاگردان

- روش های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس
- انواع آزمون ها و مزایا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس
- اهداف سنجش در کلاس درس
- روش های اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روش های تدریس

فعالیت های یادگیری:

گفتگوی دانشجویان درباره روش های موثر سنجش یادگیری در موقعیت های تجربی یا فرضی

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با مشارکت همه جانبه آموزشگر - دانشجو انجام می شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز پردازند و در مباحث شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش پردازند و برای ارائه دیدگاه ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۵ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر پردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می گردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار می گیرد. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش ها می تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شعبانی، حسن. (۱۳۹۲). مهارت های آموزشی: روش ها و فنون تدریس. تهران: سمت.
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶). بازاندیشی فرایند یاددهی - یادگیری و تربیت معلم. تهران: مدرسه.

منابع فرعی:

- مارزانو، رابرت. (۲۰۰۷). هنر و علم تدریس (چارچوبی جامع برای آموزش اثربخش). مترجمان: نازیلا کریمی و عبدالرحیم نوه ابراهیم (۱۳۹۴). تهران: موسسه فرهنگی منادی تربیت.

- صنعت پور امیری، حسین (۱۳۹۵). نیم قرن تدریس و تبلیغ حجت الاسلام و المسلمین قرائتی. تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روش‌های تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمنی نیمسال: ارزشیابی ضمنی نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکار گرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمنی نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی.
۲. مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
۴. رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
۵. مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
۶. ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «مدیریت کلاس درس و یادگیری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

نقشه راه فعالیت‌های آموزش و پرورش سند تحول بنیادین است. نقشه کلان این سند و گزاره‌های عام آن، به گونه‌ای هوشمندانه از ترویج و اشاعه تفکر و کنش نوجویانه محلی و موقعیتی در سطح مدرسه نشان دارد و از مدرسه نظامی تحول‌خواه و پویا یاد کرده است. به عبارتی مدرسه کانون تحول و تعالی نظام آموزش و پرورش است و معلم عامل این تحول. از جمله وظایف اساسی این عامل تحول، مدیریت کلاس درس و یادگیری است که بر اساس آن برای مسائل و مشکلات مدرسه و نیز برنامه‌های از پیش تعیین شده، برنامه‌ریزی و فرایندهای کنترلی صورت می‌گیرد. بخشی دیگر از این وظیفه، شامل نحوه مواجهه با دانش‌آموزان در طیف‌های مختلف است. با توجه به این وظایف اساسی و راهبردی می‌توان معلم را راهبر آموزشی قلمداد کرد/ این واحد درسی برای دانشجومعلمان رشته آموزش ابتدایی تدوین شده و هدف آن است در پایان به دانش و مهارت لازم برای وظایف مدیریتی کلاس درس تسلط لازم را کسب کنند.

نام درس به فارسی: مدیریت کلاس درس و یادگیری نام درس به انگلیسی: Classroom Management and Learning	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: تربیتی پیش‌نیاز: - تخصص مورد نیاز برای تدریس: متخصص در حوزه مدیریت آموزشی، روانشناسی تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: ۱- مدیریت کلاس درس را به عنوان یکی از وظایف اصلی معلم را در ابعاد مختلف تشریح کند. ۲- ساختار ارتباطات در مدرسه و کلاس درس را با موقعیت‌های واقعی تبیین و تحلیل کند. ۳- فضای مناسب برای موقعیت‌های مختلف را بر اساس اصول علمی و منطقی طراحی کند. ۴- برای موقعیت‌های مختلف، طراحی زمان را بر پایه اصول علمی و منطقی انجام دهد. ۵- برای مقابله با مشکلات تحصیلی و رفتاری خاص دانش‌آموزان سناریوی مناسب ارائه کند. ۶- برای حل رفتارهای تعارض آمیز، روش‌های علمی ارائه نماید. ۷- برای موقعیت‌های مختلف، روش‌های انضباط در کلاس درس را متناسب با شرایط پیشنهاد کند.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مدیریت کلاس درس: تعریف و دامنه

- ضرورت و اهمیت مدیریت کلاس درس
 - تعریف مدیریت کلاس درس
 - رویکردهای مدیریت کلاس درس
 - سبک‌های مدیریت کلاس درس
- غیرمداخله‌گرا

• مداخله‌گرا

• تعامل‌گرا

- وظایف و کارکردهای مدیریت کلاس درس
- اثربخشی معلم
- عوامل کلیدی در مدیریت اثربخش کلاس
- دامنه مدیریت کلاس (فضا، زمان، محتوا، منابع، افراد)

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده
مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت کلاس درس
تشریح وظایف معلم با تأکید بر وظایف مدیریت کلاس و یادگیری

فعالیت عملکردی: تعاریف مدیریت کلاس درس از منابع مختلف را بررسی و الگویی برای آن به کلاس ارائه نماید.

فصل دوم: ارتباط در مدارس

- تعریف و مدل کلی ارتباط
- انواع ارتباط
 - یکسویه
 - دوسویه
- ارتقای توانایی‌های ارتباطی
 - صحبت کردن در جمع
 - رسانه‌های ارتباطی
 - منابع در فرایند ارتباطی
- شبکه‌های ارتباطی در مدارس
 - شبکه‌های رسمی
 - شبکه‌های غیر رسمی

فعالیت یادگیری: مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه ارتباطات در مدارس

فعالیت عملکردی: نمونه‌هایی از ارتباطات رسمی و غیر رسمی را با الهام از مدل کلی ارتباط، تحلیل و نتایج را به کلاس ارائه نماید.

فصل سوم: مدیریت فضای یادگیری

- محیط یادگیری موثر
- طراحی و مدیریت کلاس درس
- تأثیر چیدمان افراد در محیط یادگیری
- کارکردهای فضای یادگیری
- فضای یادگیری و نیازهای دانش آموزان
- چیدمان وسایل و تجهیزات
- تعاملات در فضای یادگیری
- اصول آرایش کلاس درس
- روش های آراستن کلاس درس
- چیدمان ردیفی
- چیدمان خوشه ای
- چیدمان گروه های دو نفره
- چیدمان U شکل

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
- مطالعه منابع معرفی شده در زمینه چیدمان فیزیکی فضای یادگیری
- تشریح وظایف معلم با تأکید بر وظایف مدیریت کلاس و یادگیری

فعالیت عملکردی: برای انواع چیدمان در کلاس درس، جدولی طراحی کند تا بر اساس آن یک معلم بتواند چیدمان مناسب کلاس درس خود را انتخاب نماید.

فصل چهارم: مدیریت زمان در کلاس درس

- ماهیت زمان و مدیریت آن
- عوامل موثر بر مدیریت زمان در کلاس درس
- زمان بندی کلاس درس
- شیوه های مدیریت زمان
- در کلاس های عادی
- در کلاس های ویژه و چندپایه

- استفاده از ظرفیت‌های داخلی و خارجی کلاس درس در مدیریت زمان

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده
- مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت زمان

فعالیت عملکردی: سناریویی برای یک جلسه کلاسی طراحی کند و براساس آن سناریوی مدیریت زمان را بیان و به کلاس ارائه نماید.

فصل پنجم: مدیریت افراد در کلاس درس

- نیازها و نظریه‌های مرتبط با آن
- باورها و نظریه‌های مرتبط با آن
- خودکارآمدی دانش‌آموزان
- انگیزش درونی و بیرونی
- نظم و انضباط کلاس
- جلب مشارکت دانش‌آموزان (گروه محوری)
- مدیریت بحث‌های گروهی
- تشویق و تنبیه
- حل مشکلات ویژه تحصیلی
- ناتوانی‌های یادگیری
- مشکلات خواندن
- کودکان دارای فقر فرهنگی
- کودکان دارای نیازهای ویژه
- کودکان تیزهوش و گروه‌بندی متجانس
- مقابله با مشکلات ویژه رفتاری
- بزهکاری
- دزدی
- دروغ‌گویی
- قلدری
- بلوغ زودرس

- بی‌انگیزگی تحصیلی
- اضطراب و استرس
- مدیریت تعارض در کلاس
- تعاریف تعارض
- منابع ایجاد تعارض
- مدیریت تعارض
 - رقابتی
 - تشریک مساعی
 - مصالحه
 - اجتناب
 - ایثار

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده
- مطالعه منابع معرفی شده در زمینه افراد در مدارس

فعالیت عملکردی:

درباره نظریه‌های ارائه شده و نیز شیوه‌های مقابله با مشکلات تحصیلی و رفتاری، مواردی از اقدام پژوهی یا تحقیقات کاربردی جستجو و نتایج آن را در کلاس درس ارائه نماید.

فصل ششم: مدیریت محتوا و منابع در کلاس درس

- ساختار کتاب و منابع یادگیری
- کاربرد منابع یادگیری
- ارزیابی منابع یادگیری
- عوامل مؤثر بر زمان‌بندی محتوا
- زمان‌بندی محتوا (سالانه، ماهانه، روزانه)
- روش‌های تهیه جدول محتوای درس
- کاربرد فناوری اطلاعات در مدیریت و زمان‌بندی محتوایی

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده

- مطالعه منابع معرفی شده در زمینه محتوا و منابع یادگیری

فعالیت عملکردی:

برای یک کتاب درسی، زمان‌بندی محتوایی با در نظر گرفتن دو حادثه پیش‌بینی نشده انجام دهند و به کلاس ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزش‌گر انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و بکارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

سرمدی، محمدرضا سرمدی؛ صیف، محمدحسن. (۱۳۹۸). مدیریت کلاس. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور [فصل ۴، ۶، ۷ و ۸].
 گریت، تریسی. (۱۳۹۵). مدیریت اثربخش کلاس درس، ترجمه نادرقلی قورچیان و همکاران. تهران: نسل آفتاب. [فصول ۱ و ۳]
 درایکورس، رودولف و همکاران. (۱۳۸۸). مدیریت کلاس درس، ترجمه حمید علیزاده و علیرضا روحی. تهران: دانژه [بخش ۲، ۳ و ۴]

منابع فرعی:

کنراد، ادوارد. (۱۳۸۴). مدیریت کلاس در دبستان، ترجمه علیرضا کیامنش و کامران گنجی. تهران: رشد.
 سیف، علی اکبر. (۱۳۹۷). روانشناسی پرورشی نوین. تهران: رشد.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره به ارزشیابی کتبی پایان ترم اختصاص خواهد داشت
ارزشیابی فرآیند: ۲ نمره به فعالیت‌های دانشجو در جریان آموزش‌ها در طول ترم داده می‌شود
ارزیابی پوشه کار: ۳ نمره به ارائه گزارش از تمرین یا فعالیتی که استاد تعیین کرده است تعلق می‌گیرد.
 ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «کاربست فناوری در یادگیری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

روش‌های یادگیری با توسعه‌ی فناوری و ظهور برنامه‌های تعاملی تغییر کرده است. فناوری یادگیری بسیاری از آرمان‌های آموزشی را از جمله یادگیری در هر مکان و زمان، یادگیری مشارکتی، خودارزیابی و خودراهبردی تحقق بخشیده است. بنابراین می‌توان فناوری آموزشی را به کارگیری فناوری جهت خلق و مدیریت منابع و فرایندهای فناورانه جهت بهبود عملکرد آموزشی با هدف ایجاد انگیزه و ترغیب دانش‌آموزان به یادگیری و جستجوگری و سازندگی مفاهیم دانست که یادگیرندگان را وادار به تفکر در سطوح بالا نموده تا بتوانند اطلاعات پیچیده را تحلیل کنند. لذا آشنایی و بهره‌مندی از فناوری یادگیری یکی از نیازهای معلمانی است که وظیفه‌ی آماده‌سازی فراگیران را برای ورود به جامعه و عرصه‌ی کار را دارند. با تلفیق فناوری در فرصت‌های یاددهی و یادگیری علاوه بر بهبود کارایی آموزش، دانش‌آموزان آموزش می‌بینند که چگونه خود را برای استفاده‌ی صحیح از فرصت‌های پیش رو بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

نام درس به فارسی: کاربست فناوری در یادگیری نام درس به انگلیسی:	مشخصات درس نوع درس: عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۶۴ شایستگی کلیدی: تربیتی پیش‌نیاز: - تخصص مورد نیاز برای تدریس: متخصص تکنولوژی آموزشی و IT
Application of Technology in Learning	
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	
۱. ضمن آشنایی با استانداردها و معیارهای تولید محتوای الکترونیکی، به تولید محتوای الکترونیکی در یکی از دروس رشته خود اقدام نماید.	
۲. برنامه‌های کاربردی سیستم عامل ویندوز ۱۰ را در محیط‌های آموزشی بکار گیرد.	
۳. بخش‌های مهم و کاربردی مجموعه نرم‌افزاری آفیس ۲۰۱۰ را یاد گرفته و از آن استفاده کنند.	
۴. یک نرم‌افزارهای آموزشی طراحی و تولید کنند.	
۵. به ارزشیابی نرم‌افزارهای مختلف آموزشی پردازد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل ۱: فناوری و محیط‌های یاددهی-یادگیری

- اهداف
- تکنولوژی آموزشی
- رسانه‌های آموزشی
- چندرسانه‌ای‌ها
- فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش
- یادگیری الکترونیکی

- تعامل در محیط‌های الکترونیکی
- محتوای الکترونیکی
- استانداردها و معیارهای تولید محتوای الکترونیکی
- کلیات تولید نرم افزارهای چندرسانه‌ای
- ارزشیابی از محتوای الکترونیکی چندرسانه‌ای

فعالیت یادگیری: با ذکر تعاریف و مثال‌های گوناگون تعاریف به طور دقیق مورد بررسی قرار گیرد و نقاط تفاوت و تشابه مفاهیم با ذکر مصادیق آن شناسایی گردد.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود در مورد مفاهیم مطرح شده به تحقیق پرداخته و گزارشی از میزان استفاده و جنبه‌های کاربردی فناوری برای یادگیری تهیه نمایند.

فصل ۲: اصول و روش طراحی و ویرایش پیام‌های صوتی

- اهداف
- اصول پیام‌های صوتی در تولید محتوای الکترونیکی
- معرفی نرم افزارهای تولید و ویرایش صدا
- تنظیمات سخت افزاری و نرم افزاری صدا
- آموزش نرم افزار AVS Audio Editor

معرفی نرم افزار مبدل صوتی AVS Audio Converter

فعالیت یادگیری: استانداردهای پیام‌های صوتی بررسی شده و در مورد نرم افزارهای ویرایش پیام‌های صوتی و تفاوت با دیگر نرم افزارهای آن بحث شود.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود با رعایت استاندارد های مطرح شده در مورد پیام‌های صوتی و به واسطه نرم افزار تشریح شده به ویرایش پیام صوتی بپردازد.

فصل ۳: اصول و روش طراحی و ویرایش پیام‌های تصویری

- اهداف
- اصول طراحی پیامهای تصویری در تولید محتوای الکترونیکی
- انواع تصاویر گرافیکی
- اصول و ویژگیهای تصاویر آموزشی
- معرفی ابزارها و نرم افزارهای تولید ویرایش تصاویر

- آموزش نرم افزار SnagIt 2020.1.0.4965

فعالیت یادگیری: استانداردهای پیام‌های تصویری و گرافیکی را تشریح کرده و در مورد نرم افزارهای ویرایش پیام‌های تصویری و تفاوت با دیگر نرم افزارهای مربوطه بحث شود.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود با رعایت استانداردهای مطرح شده در مورد پیام‌های تصویری و گرافیکی و به واسطه‌ی نرم افزار تشریح شده به ویرایش پیام تصویری بپردازند.

فصل ۴: اصول و روش طراحی و ویرایش فیلم‌های آموزشی

- اهداف

- اصول طراحی فیلم آموزشی در تولید محتوای الکترونیکی

- اصول و ویژگیهای فنی فیلم‌های آموزشی

- اصول و ویژگیهای آموزشی فیلم‌های آموزشی

- معرفی نرم افزارهای تولید فیلم‌های آموزشی

- آموزش نرم افزار AVS Video Editor 9.2.1.349

- آموزش نرم افزار Camtasia Studio 2019.0.9.17643

فعالیت یادگیری: اصول و ویژگی‌های فنی فیلم‌های آموزشی را تشریح کرده و استفاده از فیلم آموزشی در بهبود فرایند یاددهی- یادگیری را مورد نقد و بررسی قرار دهند.

فعالیت عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود که با در نظر گرفتن استاندارد های تولید فیلم آموزشی در مورد یک موضوع آموزشی فیلم تهیه کرده و آن را ویرایش نمایند.

فصل ۵: اصول و روش طراحی و ویرایش پویانمایی‌های آموزشی

- اهداف

- اصول طراحی پیامهای انیمیشنی در تولید محتوای الکترونیکی

- ویژگیهای پیامهای انیمیشن‌های آموزشی

- معرفی نرم افزارهای تولید و ویرایش انیمیشن

- آموزش مقدماتی نرم افزار Adobe Flash Professional CS6 v12.0.0.481

- آموزش نرم افزار SWF Decompile Expert v3

فعالیت یادگیری: در مورد میزان تاثیر و ضرورت انیمیشن‌های آموزشی در فرایند انتقال و تعامل آموزش تحقیق نموده و نرم افزارهایی تولید انیمیشن آموزشی را به نقد گذارند.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود در مورد ضرورت انیمیشن آموزش به تحقیق بپردازد و با استفاده از نرم افزار تشریح شده به ایجاد یک انیمیشن آموزشی اقدام نمایند.

فصل ۶: اصول و روش طراحی و تولید آزمون‌های الکترونیکی

• اهداف

- اصول طراحی تولید آزمون‌های الکترونیکی
- اصول کلی در طراحی آزمون‌های الکترونیکی
- معرفی نرم افزارهای آزمون ساز الکترونیکی
- آموزش نرم افزار Wondershare QuizCreator 4.5.1

فعالیت یادگیری: ویژگی‌های آزمون‌های الکترونیکی و اصول طراحی آزمون‌های الکترونیکی مورد بحث و بررسی قرار گرفته و نقاط ضعف و قوت نرم افزارهای تولید آزمون‌های الکترونیکی بیان شود.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود با استفاده از نرم افزار تشریح شده، آزمون الکترونیکی در مورد مباحث آموزشی دروس رشته تهیه و ارائه نمایند.

فصل ۷: اصول و روش طراحی و ویرایش رابط گرافیکی (ترکیب عناصر چندرسانه‌ای)

• اهداف

- اصول طراحی و تولید رابط گرافیکی
- اصول و روش‌های طراحی چندرسانه‌ای
- نمای کلی یا نقشه نرم افزار آموزشی
- معرفی نرم افزارهای چند رسانه‌ای برای تولید نرم افزار آموزشی
- آموزش نرم افزار AutoPlay Media Studio 8.5.3.0

فعالیت یادگیری: کاربرد نرم افزارهای آموزشی در ارائه‌س آموزش و نرم افزارهایی که می‌توانند عناصر چندرسانه‌ای ایجاد کنند، مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود تا بتوانند یک درس از دروس رشته را انتخاب و با استفاده از عناصر چندرسانه‌ای یک نرم افزار آموزشی را تولید نمایند به طوری که استانداردهای تولید محتوای الکترونیکی در آن رعایت شده باشد.

فصل ۸: اصول طراحی و تولید اپلیکیشن‌های آموزشی

• اهداف

- اصول و روش طراحی و تولید اپلیکیشن‌های آموزشی
- نکاتی پیرامون طراحی و تولید اپلیکیشن‌های آموزشی

- اصول و ویژگی‌های آموزش‌های فنی اپلیکیشن آموزشی
- معرفی نرم‌افزارهای مهم برای طراحی اپلیکیشن
- آشنایی با محیط و اصول کار با نرم‌افزار آپچه (Appche)
- ارزشیابی اپلیکیشن ساخته شده

فعالیت یادگیری: در مورد تأثیر اپلیکیشن‌های آموزشی گزارشی تهیه نموده و ساخت اپلیکیشن‌های آموزش و نرم‌افزارهای آن را مورد بحث و تحلیل قرار دهند.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود به کمک محتوای آموزشی درس و با استفاده از نرم‌افزارهای معرفی شده در تلفن همراه، به ساخت اپلیکیشن آموزشی پرداخته و در پایان به ارزشیابی اپلیکیشن آموزشی هم‌کلاسی‌های خود بپردازند.

فصل ۹: گیمیفیکیشن^۱ (بازی سازی)

- چیست گیمیفیکیشن (بازی سازی)
- گیمیفیکیشن و کاربرد آن در آموزش الکترونیکی و چند رسانه‌ایها
- ضرورت گیمیفیکیشن در آموزش الکترونیکی
- عناصر گیمیفیکیشن در آموزش الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی
- تلفیق برنامه‌های آموزشی ابتدایی با گیمیفیکیشن
- محاسن و معایب استفاده از گیمیفیکیشن در برنامه‌های آموزشی
- ایده‌های نو در گیمیفیکیشن در آموزش ابتدایی
- معرفی نمونه‌های بین‌المللی کاربرد گیمیفیکیشن در آموزش ابتدایی مانند Raz Kids و Timez Attack

راهبرد تدریس پیشنهادی:

استاد درس با معرفی نرم‌افزارهای ساده ساخت بازی مانند Game Maker و تشریح کارایی یک نرم‌افزار بازی سازی از دانشجو معلمان می‌خواهد با جستجوهای اینترنتی بازیهای موثر در آموزش ابتدایی را بیابند و به صورت خلاقانه برخی از آنان را تغییر داده و سناریوی بازی تغییر یافته را بنویسند. در مرحله‌ی بعد خود دانشجو معلمان در گروه یک سناریوی بازی حل مسأله در یک موضع درسی در دوره اول یا دوم ابتدایی طراحی کنند. اینگونه است که با راهنمایی استاد، دانشجو معلمان با انگیزه‌های ایجاد شده و ابهامات موجود به صورت غیر مستقیم به چستی و اهمیت بازی سازی در آموزش پی خواهند برد.

فعالتهای یادگیری پیشنهادی:

دانشجو معلمان در طی سناریو نویسی برای بازی در یک موضوع آموزشی در مقطع ابتدایی به اهمیت بازی سازی پی می‌برد. با توجه به آموزش داستان گویی دیجیتال کلاس به دو گروه مجزا تقسیم می‌گردد. یک موضوع واحد از یک درس در دوره‌ی

¹ Gamification

ابتدایی با نظر دانشجو معلمان انتخاب می گردد. یکی از گروهها یک بازی برای موضوع خاص طراحی و تولید می کند. گروه دیگر یک داستان دیجیتال تولید می کنند (این گروه شامل افرادی نیز می شود که در مرحله ی قبل در گروه ارزیابی بودند و داستان دیجیتال تولید نکردند). هر دو گروه تلاش می کنند که تولیدات خود را در یک مدرسه در بین دانش آموزان که در دو گروه مساوی همگن شده اند اجرا نمایند. نتایج جمع آوری شده و در کلاس به بحث گذاشته می شود. با این روش هم دانشجو معلمان در فرایند یک پژوهش علمی قرار می گیرند و همچنین به صورت کاملاً عملیاتی به اهمیت کاربرد نرم افزارهای آموزشی بیش از پیش پی می برند. یک گروه داوطلب پژوهش به عمل آمده را به صورت مقاله تدوین کرده تا به حضور سایر معلمان برسانند.

فصل ۱۰: کارپوشه الکترونیکی^۱ یا دیجیتال^۲

- چستی و ضرورت کارپوشه در ارزشیابی توصیفی در مقطع ابتدایی
- مقایسه ی کارپوشه ی سنتی و کارپوشه ی الکترونیکی
- روند تکامل کارپوشه ی الکترونیکی
- مزایای استفاده از کارپوشه الکترونیکی در کلاسهای درس ابتدایی
- چگونگی استفاده از کارپوشه الکترونیکی در کلاس درس
- کارپوشه های الکترونیکی به عنوان یک روش ارزشیابی در یادگیری الکترونیکی
- معیارهای ارزشیابی کارپوشه های الکترونیکی در آموزش ابتدایی
- شناسایی نرم افزارهای با قابلیت تولید کارپوشه ی الکترونیکی مانند Edmodo و classdojo

راهبردهای تدریس پیشنهادی:

ضرورت و ویژگیهای کارپوشه الکترونیکی توسط خود دانشجو معلمان با ارائه نمونه های عملی به کلاس درس شناسانده می شود. در این مرحله در صورت امکان از یک یا دو معلمی که تجربه کار با کارپوشه الکترونیکی را دارند دعوت می شود تجارب خود را در کلاس درس با دانشجو معلمان به اشتراک گذارند و یا اینکه دانشجو معلمان در ۴ گروه مجزا حداقل ۴ مصاحبه از معلمین مجرب در این زمینه تهیه کرده و به کلاس ارائه می دهند. راهبرد مصاحبه با متخصصین از جمله راهبردهای آموزشی بسیار کارآمد در این زمینه می باشد.

دانشجو معلمان در شناسایی و معرفی نرم افزارها و سایتهای متنوع تولید کارپوشه الکترونیکی با راهنمایی استاد به یکدیگر یاری می رسانند

1 ePortfolio
2 Digital port folio

فعالتهای یادگیری پیشنهادی:

- دانشجو معلمان موظف خواهند بود که با توجه به معیارهایی که خود استخراج نموده اند و نیز از استاد دریافت کرده اند ۱- یک کارپوشه الکترونیکی مربوط به یک دانش آموز را مورد بررسی قرار دهند و ارزیابی نمایند.
- ۲- تکالیف و وظایف خود را در طول ترم در قالب یک کارپوشه الکترونیکی در پایان ترم به استاد درس تحویل دهند. (کار با یک نرم افزار تولید کارپوشه الکترونیکی ضروری می باشد)

فصل ۱۱: کسب و به کارگیری اصول روانشناسی ارائه‌ی دیجیتال در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دانش آموزان ابتدایی

- اهمیت و پیاده سازی تحلیل مخاطب (از حیث آموزشی، روانشناسی " علی الخصوص روانشناسی رشد و روانشناسی شناختی"، فرهنگی، اجتماعی) به منظور تولید محتوای الکترونیکی در آموزش ابتدایی
- شناخت و به کارگیری اصل تناسب در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی (ارائه‌ی محتوا فقط در زمینه های مرتبط با موضوع)
- شناخت و به کارگیری اصل دانش مناسب در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی (شناخت و تمیز و به کارگیری محتوای مناسب دانش مخاطب خردسال به منظور پیاده سازی در قالب اسلایدهای دیجیتال)
- شناخت و به کارگیری اصل برجستگی در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی (چگونگی برجسته کردن مطالب مورد تمرکز و توجه به منظور یادگیری عمیق و هدفمند در قالب اسلایدهای دیجیتال)
- شناخت و به کارگیری اصل تمیز پذیری در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی (چگونگی ارائه محتوای الکترونیکی به صورت تمیز داده شده از انواع دیگر محتواهای مورد نظر)
- شناخت و به کارگیری اصل سازمان ادراکی در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی (نحوه‌ی توجه به ادراک مخاطب و سازمان دهی شناختی مخاطب در محتواهای الکترونیکی در دوره‌ی ابتدایی)
- شناخت و به کارگیری اصل سازگاری در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی (این اصل به درک و یادسپاری محتوای الکترونیکی کمک وافری می کند)
- شناخت و به کارگیری اصل تغییرات اطلاع بخش در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی (توجه و تمرکز به تغییرات هدفمند محتوا و آیتمهای گرافیکی در تولید محتوای الکترونیکی به ویژه برای مخاطب خردسال)
- شناخت و به کارگیری اصل محدودیتهای ظرفیت حافظه در تولید محتوای الکترونیکی ویژه دوره‌ی ابتدایی (آگاهی و درک نظریه بارشناختی و به کاربست این نظریه در تولید محتوای الکترونیکی به ویژه برای مخاطب با سن کم و سواد محدود)

راهبرد تدریس پیشنهادی:

با استفاده از محتواهای الکترونیکی موجود در دوره ابتدایی اصول روانشناسی ارائه دیجیتال به صورت کاربردی توضیح داده می شود. و دانشجو معلمان تا سطح ارزیابی در این مرحله آموزش می بینند. در مرحله بعد دانشجویان با سکو سازی مستمر استاد در تولید محتوای مناسب و سازگار با اصول روانشناسی به سطح آفرینش خواهند رسید. به منظور انگیزه بخشی یک گروه داور از میان دانشجو معلمان انتخاب می شود و این گروه، دو تا سه پروژه که را که با اصول روانشناسی بیشترین تطابق را دارد به عنوان پروژه های برتر انتخاب کرده و با راهنمایی استاد درس، پس از اصلاح و ارتقاء به منظور شرکت در جشنواره تولید محتوا آماده می گردند.

فعالیت یادگیری پیشنهادی:

مرحله ی اول: دانشجو معلمان تولیدات خود در درس کاربرست فناوری را به اشتراک گذاشته و در گروه های دو و یا سه نفره پروژه های یکدیگر را ارزیابی می کنند. نتایج این ارزیابی ها به کلاس ارائه می گردد.

مرحله ی دوم: دانشجو معلمان به دو گروه کلی تقسیم می شوند و بر اساس اصول روانشناسی تولید محتوای الکترونیکی که در این درس آموزش دیدند و طراحی آموزشی که در ترمهای گذشته آموزش دیده اند، هر گروه با انتخاب موضوعی از دوره ی اول یا دوم ابتدایی (به نحوی که هر گروه یک دوره را انتخاب کرده باشد) یک موضوع آموزشی را به صورت الکترونیکی طراحی می کنند. (به صورتی که کاربرد اصول مورد نظر را درون نرم افزار با گذاشتن یادداشت^۱ به صراحت بیان کنند)

فصل ۱۲: اهمیت به کارگیری نقشه مفهومی دیجیتال در پیاده سازی اصل سازمان ادراکی در آموزش

ابتدایی

- یادآوری انواع محتواهای آموزشی از دیدگاه صاحب نظران
- تشخیص نوع محتوای آموزشی در محتوای تولیدی بر اساس موضوعهای درسی آموزش ابتدایی
- چگونگی استخراج نقشه مفهومی دیجیتالی به منظور به ترسیم در آوردن جزئیات یک موضوع آموزشی با توجه به موضوع خاص انتخاب شده. (شناخت و به کارگیری انواع نقشه مفهومی).
- تاریخچه نقشه مفهومی و سیر تغییر آن در طول تاریخ از دیدگاه فناوری
- مفهوم نقشه مفهومی و ضرورت استفاده از آن در آموزش ابتدایی
- تفاوت نقشه مفهومی و نقشه راهبردی
- اهمیت کاربرد اصل سازمان ادراکی در قالب نقشه مفهومی دیجیتالی یا نقشه راهبردی در دروهی ابتدایی

1 Note

– معرفی امکانات گوگل^۱ برای ترسیم نقشه مفهومی دیجیتالی و چارتهای من جمله چارتهای ترسیمهای آموزشی با استفاده از google drawings

– معرفی نرم افزارهای سیستم عامل و یا اندروید به منظور ترسیم یک نقشه مفهومی دیجیتال مانند نرم افزارهای : نرم افزار کاربردی از مجموعه ی نرم افزارهای office : Edraw Max , Mindmanager و Mindomo , Minding Map, Xmind

راهبردهای تدریس پیشنهادی:

چرایی استفاده از نقشه های مفهومی را دانشجو معلمان از معلمان با تجربه ، مقالات علمی و سایتهای معتبر با کمک و راهنمایی استاد درس، استخراج می نمایند. بدین وسیله انگیزه لازم برای تولید یک نقشه با کیفیت مفهومی را به دست خواهند آورد. مرحله ی بعد آشنایی دانشجو معلمان با انواع محتوای آموزشی با ارائه انواعی از محتوا از آموزش ابتدایی و بحث و بررسی برای ترسیم نقشه مرتبط با محتوای ارائه شده و اینکه کدام یک از انواع محتوا به چه نوع از نقشه نیاز دارند. در نهایت تکمیل یادگیری دانشجو معلمان در گروه و با ترسیم یک نقشه مفهومی کامل اتفاق خواهد افتاد.

فعالیت های یادگیری پیشنهادی:

دانشجو معلمان در گروه های دو نفره یک موضوع از دروس آموزش ابتدایی را انتخاب کرده و مشخص می کنند که موضوع انتخابی آنها از کدام یک از انواع محتوا است یا اینکه ترکیبی از کدام یک از انواع محتوا می تواند باشد. سپس نقشه ی مربوط به نوع محتوای انتخابی را به صورت مداد کاغذی ترسیم می کنند. در نهایت با انتخاب یک نرم افزار ترسیم نقشه مفهومی ، نقشه را ترسیم کرده و تفاوت نقشه ترسیمی را با نقشه راهبردی کشف می نمایند. به منظور انتخاب نرم افزار مناسب کسانی که دسترسی به اینترنت دارند و مشکلی به منظور نصب برنامه بر روی گوشی همراه یا سیستم کامپیوتر دارند به خوبی می توانند از نرم افزار ترسیمی گوگل استفاده نمایند .

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس آموزش با محوریت استاد و مشارکت دانشجویان در کارگاه رایانه انجام می شود و دانشجو ملزم است بر اساس منابع اعلام شده به مطالعه پرداخته و با آمادگی در کلاس درس حضور یابد. به تشخیص استاد جلساتی به آموزش مباحث نظری و باقی جلسات به آموزش عملی نرم افزارهای پیشنهادی برای درس پرداخته شود. از آن جا که دانشجو معلم ملزم به ارائه ی یک پروژه ی پایانی به صورت محتوای الکترونیکی است، تمرین عملی در کلاس و انجام تدریجی پروژه در طول ترم پیشنهاد می گردد.

1 https://docs.google.com/drawings/d/1uCSUz1CEJCDL8Y3GemJtcIXWkr7LAGp9sYucC-Owa_M/edit

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

کاربست فناوری در یادگیری در دست تدوین

منابع فرعی:

عباسی، سیف الله؛ بادل، علیرضا. (۱۳۹۳). تولید محتوای الکترونیکی (نرم افزار آموزشی) استانداردها، ابزارها و نرم افزارها. تهران: دیباگران.

بادل، علیرضا؛ مدلل کار، اعظم؛ سیف الله، حامد. (۱۳۹۲). اصول و روش تولید کتابهای الکترونیکی چندرسانه‌ای، تهران: دیباگران.

عباسی، حامد؛ بادل، علیرضا. (۱۳۹۶). محتواساز آموزش الکترونیکی (براساس استاندارد سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور) شغل محتواساز آموزش الکترونیکی. تهران: دیباگران

فخری، سیده ویدا. (۱۳۹۸). نگرش آموزگاران ابتدایی به پوشه کار. تبریز: فادیا

Jame Jacob son, eportfolio thinking, 2010.

www.eportfolio. lagcc.cuny.edu

akie Miers, Magill primary School, 2005

عباسی، مصطفی. (۱۳۹۶). نقشه مفهومی راهبردنوین آموزش و یادگیری. تهران: انتشارات سخنوران.

مصرآبادی جواد، فتحی آذر اسکندر، استوار نگار. (۱۳۸۴). اثر بخشی ارایه، ساخت فردی و ساخت گروهی نقشه مفهومی به عنوان یک راهبرد آموزشی. مجله نو آوریهای آموزشی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشیناز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، کلاسی و ارزشیابی مستمر ۵ نمره

ارزشیابی پایانی:

- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در پایان ترم، بصورت آزمون عملی ۵ نمره
- اجرای تولید محتوای الکترونیکی (نرم افزار آموزشی) با رعایت استانداردها براساس عنوان درسی که در طول ترم مشخص می‌گردد ۱۰ نمره

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی در هر جلسه.
۲. مشارکت جدی و موثر در کار با رایانه.
۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان.

۴. انجام تکالیف و در فعالیت عملی محوله بر اساس محتوایی که تکلیف شده.

سرفصل درس «آموزش زبان فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یادگیری زبان فارسی به عنوان زبان رسمی و زبان آموزش و یادگیری، فرآیندی پویا و مستمر است و زمانی که کودکان وارد محیط رسمی آموزشی می شوند، نیاز دارند آن را به خوبی یادگیرند تا از طریق بکارگیری آن در محیط زندگی بتوانند دانش، مهارت و ارزش های حاکم بر جامعه را درک کرده و بیاموزند. سطح این توانایی در همه کودکان یکسان نیست و به مقدار زیادی تحت تأثیر تجربیات شخصی کودک، شرایط فرهنگی، اجتماعی و روش های تربیتی خانواده قرار دارد. معلمان دوره ابتدایی باید ضمن شناخت تفاوت های فردی دانش آموزان به آنان کمک نمایند که مهارت های زبانی را برای دریافت و انتقال افکار و اندیشه ها مورد استفاده قرار دهند. علاوه بر این آنان باید آگاهی لازم را نسبت به نقش زبان در یادگیری داشته باشند و بتوانند به دانش آموزان در کسب مهارت های زبانی و بکارگیری زبان فارسی در یادگیری سایر موضوعات درسی کمک نمایند. توانایی زبانی کودکان در سال های اولیه مدرسه به میزان وسیعی وابسته به تجارب شخصی آنان در زندگی ارتباط دارد. از این رو، معلمان باید بتوانند به دانش آموزان در بکارگیری معنادار تجربیات شخصی برای توسعه مهارت های زبانی و نیز مهارت های ادراکی کمک کنند. شناخت برنامه درسی زبان آموزی در دوره ابتدایی و بررسی وسعت و توالی مفاهیم و مهارت ها در برنامه درسی، امکان طراحی فرصت های یادگیری منعطف و نظام مند، متناسب با تفاوت های فردی از سوی آنان را فراهم می کند. بنابراین ضرورت دارد دانشجو معلمان بتوانند از مهارت های زبانی (گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن) به عنوان ابزار هایی که کودکان از طریق آن قادر به دریافت و انتقال افکار و ایده های خود به دیگران می باشند، استفاده نمایند و این مهارت ها را در دانش آموزان تقویت کنند.

نام درس به فارسی: آموزش زبان فارسی نام درس به انگلیسی: Persian language teaching	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- نقش تولیدی و دریافتی زبان فارسی را در فرآیند آموزش بررسی کند. ۲- روش هایی پیشنهاداتی برای توسعه واژگان و مهارت های زبانی با توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان ارائه کند. ۳- با درک اهمیت و نقش زبان در یادگیری، فعالیت یادگیری برای توسعه مهارت های زبانی دانش آموزان طراحی کند.	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش نیاز: -
	تخصص مورد نیاز برای
	تدریس: دکترای زبان و ادبیات فارسی - دکترای زبان شناسی - دکترای علوم تربیتی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات آموزش زبان فارسی

- تاریخچه آموزش زبان فارسی
- رویکرد ها در آموزش زبان فارسی (تعاملی، رویکرد کلی، رویکرد تحلیلی و رویکرد ترکیبی)
- زبان فارسی به عنوان زبان معیار آموزشی
- کودک و زبان آموزی در دوره ابتدایی
- اهمیت، نقش و کاربرد آموزش زبان فارسی در دوره ابتدایی
- ویژگی های روان شناختی آموزش زبان فارسی
- زبان و تفکر
- زبان و یادگیری

- شناخت وجه تولیدی و وجه دریافتی زبان
- ساخت آوایی زبان فارسی، گونه های گفتاری و نوشتاری
- نقش تعامل یادگیرندگان با یکدیگر در رشد زبان
- نقش هنر (شعر، قصه، نمایش، بازی، کاردستی، نقاشی و ...) در آموزش زبان

فعالیت یادگیری:

مقالات علمی- پژوهشی مربوط به رویکرد های زبان را مطالعه و یک جدول مقایسه ای از کار کرد، نقاط قوت و ضعف هر یک از رویکرد ها تهیه نماید و در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

تکلیف عملکردی:

با مشاهده یک فیلم/ کلاس درس آموزش زبان ، گزارشی از نقش هر یک از وجوه تولیدی و دریافتی زبان را در آموزش تهیه و ارائه دهد و در آن روش معلم را در هدایت آموزش برای کسب مهارت های زبانی دانش آموزان بررسی نماید.

فصل دوم: مهارت های پایه در آموزش زبان فارسی

گوش دادن

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل مؤثر در گوش دادن
- تأثیر مهارت گوش دادن در یادگیری
- آموزش مهارت گوش دادن
- ارزش یابی از فرایند گوش دادن
- بازی های آموزشی و مهارت گوش دادن

- اختلالات شنوایی و راهبردهایی برای رفع آن

سخن گفتن

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل مؤثر در سخن گفتن (ارتباط تفکر و سخن گفتن)
- مهارت سخن گفتن و یادگیری
- ارزشیابی از فرایند سخن گفتن
- بازی‌های آموزشی و مهارت گوش دادن
- اختلالات گفتاری و راهبردهایی جهت رفع آن

مهارت خواندن

- تعریف، اهداف، اهمیت
- مراحل خواندن
- مهارت‌های خواندن
- ۱. خواندن برای درک مطلب
- ۲. خواندن برای کسب اطلاعات
- ۳. خواندن تجسسی/انتقادی
- نقش چشم در خواندن
- فرایند رمزگشایی در خواندن
- دشواری‌های کودکان در خواندن
- ۱. دامنه واژگان
- ۲. بافت و زمینه اجتماعی فرهنگی
- ۳. سطح دشواری متن و تجربیات شخصی کودک
- مهارت خواندن و یادگیری
- فرایند رمزگشایی در خواندن
- مطالعه عوامل مؤثر در آموزش خواندن
- ارزشیابی از مهارت خواندن
- بازی‌های آموزشی و مهارت خواندن
- اختلالات خواندن

مهارت نوشتن

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل مؤثر در نگارش
- مهارت نوشتن و یادگیری

- فرایند نوشتن
- مراحل نوشتن در سال های آغازین
- اصولی که در هنگام نوشتن باید رعایت شود.
- هنر نوشتن (خوانا نویسی - درست نویسی - زیبا نویسی)
- اختلالات نوشتن
- انواع نوشتن
- ۱. خلاصه نویسی
- ۲. یادداشت برداری
- ۳. بند نویسی
- ۴. گزارش نویسی
- ۵. گزارش نویسی
- ۶. قالب نامه و نامه نگاری
- ۷. زندگی نامه نویسی
- ۸. گسترده نویسی
- ۹. تبدیل گفتار به نوشتار
- ۱۰. دنباله نویسی
- راهبردهایی برای تقویت نوشتن
- طراحی فعالیت های یادگیری برای نوشتن (املا، انشا، خاطره نویسی، گزارش نویسی و...)

فعالیت یادگیری:

مصاحبه با یک معلم با تجربه در خصوص چهار دسته مهارت زبانی و نقش هر یک از آن ها در یادگیری نموده و یافته های خود را در سمینار کلاسی ارائه نماید. یافته های خود را با سایر دانشجویان مقایسه و گزارش جمع بندی شده از نقش زبان در یادگیری ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای آموزش یکی از چهار مهارت زبانی طراحی نماید.

فصل سوم: مقدمات برنامه ریزی برای آموزش زبان فارسی

- ارتباط و همبستگی جنبه های چهارگانه آموزش زبان
- تقدم و تأخر در آموزش مهارت های زبانی
- برنامه ریزی برای آموزش کودکان عادی، دو زبانه / سه زبانه
- نقش ادبیات در آموزش زبان فارسی

- کاربرد انواع متون در آموزش زبان و ویژگی های آن

فعالیت یادگیری:

یک فصل از کتاب درسی فارسی را انتخاب کرده و روند آموزش زبان را بر اساس چهار مهارت زبانی نقد و بررسی نموده و در کلاس ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای آموزش زبان فارسی به کودکان فارسی زبان، دو زبانه و چند زبانه طراحی نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی در قالب استفاده از شیوه ارائه مستقیم در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و مطالعه و تحلیل مقالات و ارائه گزارش.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منبع اصلی تالیف خواهد شد.

۱- نیساری، سلیم، زندگی، بهمن و قاسم پورمقدم، حسین و اکبری، فریدون و نجفی، معصومه. (۱۳۹۶). راهنمای جامع آموزش زبان فارسی در دوره ابتدایی، تهران: انتشارات مدرسه.

منابع فرعی:

۱- قاسم پورمقدم، حسین (۱۳۹۶). روان شناسی زبان، تهران: انتشارات دل نگار.

۲- قاسم پورمقدم، حسین و همکاران (۱۳۹۷). فهم پرلز (سواد خواندن)، تهران: انتشارات مرآت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنهاد در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۳ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

کارپوشه: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «بررسی محتوای کتاب های درسی فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درک دانشجویان نسبت به ملاک هایی که کیفیت مواد آموزشی بر اساس آن مورد ارزیابی قرار می گیرد، این امکان را فراهم می کند تا آنان نقاط قوت و کاستی های مواد آموزشی از جمله کتاب های درسی فارسی و نگارش را شناسایی نموده و آنها را با اقتضائات محیط یادگیری و نیاز دانش آموزان تطبیق دهند. کسب تجربه در زمینه تحلیل مواد آموزشی، زمینه مشارکت در فرآیند تولید مواد آموزشی را افزایش داده و منجر به شکل گیری ظرفیت در سطح مدارس و مناطق آموزشی برای کاستن فاصله علم و عمل شده و امکان اظهار نظر در زمینه کتاب های درسی فارسی را فراهم می سازد. با توجه به اهمیت کتاب درسی در نظام آموزشی ایران، این درس برای دانشجو معلمان طراحی و پیش بینی شده است تا آنها از این طریق با ساختار و محتوای منابع آموزشی بسته آموزشی فارسی در دوره اول ابتدایی آشنا شده و در زمینه بررسی و تحلیل محتوای آن مهارت لازم را کسب کنند.

نام درس به فارسی: بررسی محتوای کتاب های فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی نام درس به انگلیسی: content review of Persian and writing textbooks in the elementary education (lower elementary education)	مشخصات درس نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: - تخصص مورد نیاز برای تدریس: دکترای زبان و ادبیات فارسی، دکترای علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- راهنمای برنامه درسی زبان و ادبیات فارسی را بررسی و تحلیل کند. ۲- ساختار و محتوای کتاب های درسی فارسی دوره اول ابتدایی را بررسی و تحلیل کند. ۳- روش های تدریس مناسب با کتاب های درسی فارسی دوره اول ابتدایی را معرفی کند. ۴- راهنمای معلم کتاب های فارسی دوره اول ابتدایی را بررسی کند. ۵- به طور عملی یکی از درس های کتاب فارسی را در کلاس تدریس، بررسی و ارزیابی کند. ۶- با شناخت تفاوت های فردی دانش آموزان در یادگیری زبان، یک واحد یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نماید.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: برنامه درسی آموزش زبان فارسی دوره ابتدایی

- رویکرد های برنامه درسی آموزش زبان
- اهداف آموزش زبان در دوره ابتدایی
- اصول آموزش زبان در دوره ابتدایی
- روش های آموزش و ارزش یابی در برنامه زبان آموزی دوره ابتدایی
- روش های آموزش زبان در کلاس های دو زبانه

فعالیت یادگیری:

یک نمونه سند برنامه درسی آموزش زبان فارسی را به جهت رویکرد، اهداف، اصول مقایسه و نتایج آن را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

تکلیف عملکردی:

–مقایسه و تطبیق راهنمای برنامه درسی زبان فارسی با ساختار و محتوای کتاب های فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی

فصل دوم: روش های تحلیل محتوای کتاب های فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی

– روش های تحلیل محتوای کتاب های فارسی و نگارش

– مقوله های مورد بررسی در بعد ظاهری

– مقوله های مورد بررسی در بعد سازماندهی محتوا

فعالیت یادگیری:

– نحوه استفاده از روش های کمی و کیفی در تحلیل کتاب های درسی فارسی و نگارش را بررسی کند.

– نظر و پیشنهاد خود را در مورد نقاط قوت و ضعف محتوای کتاب های فارسی و نگارش ارائه دهد.

تکالیف عملکردی:

– یکی از کتاب های فارسی پایه های ۱ تا ۳ را با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل کرده و ارائه دهد.

فصل سوم: بررسی و تحلیل محتوای کتاب های فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی

– اهداف آموزش زبان فارسی در پایه های اول تا سوم

– ساختار کتاب های درسی فارسی و نگارش در پایه های اول تا سوم

– شبکه واژگانی و نقش آن در آموزش زبان فارسی

– آموزش نکات دستوری، نگارشی، ادبی در پایه های اول تا سوم

– روش های آموزش و ارزش یابی زبان فارسی در پایه های اول تا سوم

– ساختار کتاب فارسی و نگارش اول (نگاره ها، نشانه های ۱، نشانه های ۲، روان خوانی)

– ساختار یک واحد یادگیری از بخشهای چهارگانه کتاب فارسی و نگارش اول

– ساختار کتاب های فارسی و نگارش دوم و سوم (فصل های نهادها، بهداشت، اخلاق فردی و اجتماعی، راه زندگی ف

هنر و ادب، ایران من و طبیعت)

– ساختار یک واحد یادگیری از فصل های هفتگانه کتاب فارسی و نگارش دوم و سوم

فعالیت یادگیری:

- یکی از کتاب های فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی را بررسی و تحلیل کند و میزان ارتباط آن با عناصر برنامه درسی زبان فارسی را تعیین نماید.

تکالیف عملکردی:

- تحلیل انجام شده درباره یکی از کتاب های فارسی و نگارش پایه های ۱ تا ۳ را در کلاس گزارش دهد.

فصل چهارم: بررسی و تحلیل کتاب راهنمای معلم فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی

- بررسی فعالیتهای یاددهی- یادگیری پیش بینی شده، کتاب و سایر منابع با استفاده از راهنمای معلم
- بررسی راهکارهای پیش بینی شده جهت سنجش آموخته های دانش آموزان در کتاب راهنما
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادهای کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصتهایی برای پاسخ گویی به نیازهای ویژه دانش آموزان با نیازهای ویژه
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصتهایی برای پرورش خلاقیت
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصتهایی برای تعمیق و گسترش یادگیری
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصتهایی برای ارتباط تجارب پیش بینی شده با زندگی

فعالیت یادگیری:

یک فصل از کتاب راهنمای معلم را مطالعه کرده و مطالب آن را با کتاب فارسی مقایسه کند.

تکلیف عملکردی:

گزارشی از مطالب کتاب راهنمای معلم را به لحاظ معرفی ویژگی های کتاب فارسی و میزان پاسخگویی به نیازهای دانشی و مهارتی و نگرشی معلم تهیه و به کلاس ارائه دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه روش های تحلیل محتوا/ روش های بکارگرفته شده در پژوهش های تحلیل محتوا و ارائه آن در سمینار های کلاسی برای بررسی کتاب های فارسی. استفاده از شیوه مشارکتی در ارزیابی فعالیت های فردی و گروهی بر اساس ملاک های تحلیل محتوا. ارائه سمینارهایی در محیط آموزشی و اظهار نظر در مورد گزارش های ارائه شده.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. (۱۳۹۸). راهنمای برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری زبان و ادبیات فارسی.

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. (۱۳۹۸) کتاب های درسی فارسی و نگارش پایه های ۱ تا ۳.

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. (۱۳۹۸) کتاب های راهنمای معلم فارسی پایه های ۱ تا ۳.

منابع فرعی :

-نوریان، محمد. (۱۳۹۴). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی، تهران : انتشارات آموزش امیر.

آنانت ان جوشی و کاویتا سالونکی. (۱۳۹۳). روش شناسی تدریس محتوا ، ترجمه حسین قاسم پورمقدم، عبدالحسین نقی زاده، کیوان تیاری، تهران : انتشارات داستان.

هولستی، ال-آر. (۱۳۹۴). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی، ترجمه نادر سالار زاده امیر. تهران : انتشارات دانشگاه علامه

طباطبایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنهاد در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۶ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

کارپوشه: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۴ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی

تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «بررسی محتوای کتاب های درسی فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درک دانشجویان نسبت به ملاک هایی که کیفیت مواد آموزشی بر اساس آن مورد ارزیابی قرار می گیرد، این امکان را فراهم می کند تا آنان نقاط قوت و کاستی های مواد آموزشی از جمله کتاب های درسی فارسی و نگارش را شناسایی نموده و آنها را با اقتضائات محیط یادگیری و نیاز دانش آموزان تطبیق دهند. کسب تجربه در زمینه تحلیل مواد آموزشی، زمینه مشارکت در فرآیند تولید مواد آموزشی را افزایش داده و منجر به شکل گیری ظرفیت در سطح مدارس و مناطق آموزشی برای کاستن فاصله علم و عمل شده و امکان اظهار نظر در زمینه کتاب های درسی فارسی را فراهم می سازد. با توجه به اهمیت کتاب درسی در نظام آموزشی ایران، این درس برای دانشجو معلمان طراحی و پیش بینی شده است تا آنها از این طریق با ساختار و محتوای منابع آموزشی بسته آموزشی فارسی در دوره دوم ابتدایی آشنا شده و در زمینه بررسی و تحلیل محتوای آن مهارت لازم را کسب کنند.

نام درس به فارسی: بررسی محتوای کتاب های فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی نام درس به انگلیسی:	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی
content review of Persian and writing textbooks in the elementary education (upper elementary education)	تعداد واحد: ۲
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد ساعت: ۴۸
۱- راهنمای برنامه درسی زبان و ادبیات فارسی را بررسی و تحلیل کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۲- ساختار و محتوای کتاب های درسی فارسی دوره دوم ابتدایی را بررسی و تحلیل کند.	پیش نیاز:-
۳- روش های تدریس مناسب با کتاب های درسی فارسی دوره دوم ابتدایی را معرفی کند.	تخصص مورد نیاز برای تدریس:
۴- راهنمای معلم کتاب های فارسی دوره دوم ابتدایی را بررسی کند.	دکترای زبان و ادبیات فارسی-
۵- به طور عملی یکی از درس های کتاب فارسی را در کلاس تدریس، بررسی و ارزیابی کند.	دکترای علوم تربیتی
۶- با شناخت تفاوت های فردی دانش آموزان در یادگیری زبان، یک واحد یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نماید.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: برنامه درسی آموزش زبان فارسی دوره ابتدایی

- رویکرد های برنامه درسی آموزش زبان
- اهداف آموزش زبان در دوره ابتدایی
- اصول آموزش زبان در دوره ابتدایی
- روش های آموزش و ارزش یابی در برنامه زبان آموزی دوره ابتدایی
- روش های آموزش زبان در کلاس های دو زبانه

فعالیت یادگیری:

یک نمونه سند برنامه درسی آموزش زبان فارسی را به جهت رویکرد، اهداف، اصول مقایسه و نتایج آن را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

تکلیف عملکردی:

–مقایسه و تطبیق راهنمای برنامه درسی زبان فارسی با ساختار و محتوای کتاب های فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی

فصل دوم: روش های تحلیل محتوای کتاب های فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی

- روش های تحلیل محتوای کتاب های فارسی و نگارش
- مقوله های مورد بررسی در بعد ظاهری
- مقوله های مورد بررسی در بعد سازماندهی محتوا

فعالیت یادگیری:

- نحوه استفاده از روش های کمی و کیفی در تحلیل کتاب های درسی فارسی و نگارش را بررسی کند.
- نظر و پیشنهاد خود را در مورد نقاط قوت و ضعف محتوای کتاب های فارسی و نگارش ارائه دهد.

تکالیف عملکردی:

- یکی از کتاب های فارسی پایه های ۴ تا ۶ را با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل کرده و ارائه دهد.

فصل سوم: بررسی و تحلیل محتوای کتاب های فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی

- اهداف آموزش زبان فارسی در پایه های چهارم تا ششم
- ساختار کتاب های درسی فارسی و نگارش در پایه های چهارم تا ششم
- شبکه واژگانی و نقش آن در آموزش زبان فارسی
- آموزش نکات دستوری، نگارشی، ادبی در پایه های چهارم تا ششم
- روش های آموزش و ارزش یابی زبان فارسی در پایه های چهارم تا ششم
- ساختار کتاب های فارسی و نگارش چهارم تا ششم (فصل های آفرینش، دانایی و هوشیاری، ایران من، فرهنگ بومی، نام آوران، راه زندگی، علم و عمل)
- ساختار یک واحد یادگیری از فصل های هفتگانه کتاب فارسی و نگارش چهارم تا ششم

فعالیت یادگیری:

- یکی از کتاب های فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی را بررسی و تحلیل کند و میزان ارتباط آن با عناصر برنامه درسی زبان فارسی را تعیین نماید.

تکالیف عملکردی:

- تحلیل انجام شده درباره یکی از کتاب های فارسی و نگارش پایه های ۴ تا ۶ را در کلاس گزارش دهد.

فصل چهارم: بررسی و تحلیل کتاب راهنمای معلم فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی

- بررسی فعالیتهای یاددهی- یادگیری پیش بینی شده ، کتاب و سایر منابع با استفاده از راهنمای معلم
- بررسی راهکارهای پیش بینی شده جهت سنجش آموخته های دانش آموزان در کتاب راهنما
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهاد های کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصت هایی برای پاسخ گویی به نیازهای ویژه دانش آموزان با نیازهای ویژه
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصت هایی برای پرورش خلاقیت
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصت هایی برای تعمیق و گسترش یادگیری
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصت هایی برای ارتباط تجارب پیش بینی شده با زندگی

فعالیت یادگیری:

یک فصل از کتاب راهنمای معلم را مطالعه کرده و مطالب آن را با کتاب فارسی و نگارش مقایسه کند .

تکلیف عملکردی:

گزارشی از مطالب کتاب راهنمای معلم را به لحاظ معرفی و ویژگی های کتاب فارسی و میزان پاسخگویی به نیازهای دانشی و مهارتی و نگرشی معلم تهیه و به کلاس ارائه دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه روش های تحلیل محتوا/ روش های بکارگرفته شده در پژوهش های تحلیل محتوا و ارائه آن در سمینار های کلاسی برای بررسی کتاب های فارسی. استفاده از شیوه مشارکتی در ارزیابی فعالیت های فردی و گروهی بر اساس ملاک های تحلیل محتوا. ارائه سمینار هایی در محیط آموزشی و اظهار نظر در مورد گزارش های ارائه شده.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی :

- سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. (۱۳۹۸). راهنمای برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری زبان و ادبیات فارسی.
- سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. (۱۳۹۸) کتاب های درسی فارسی و نگارش پایه های ۴ تا ۶ .
- سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. (۱۳۹۸) کتاب های راهنمای معلم فارسی پایه های ۴ تا ۶ .

منابع فرعی :

-نوریان، محمد.(۱۳۹۴). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی، تهران : انتشارات آموزش امیر.
آنانت ان جوشی و کاویتا سالونکی.(۱۳۹۳). روش شناسی تدریس محتوا، ترجمه حسین قاسم پورمقدم، عبدالحسین نقی زاده،
کیوان تیاری، تهران : انتشارات داستان.
هولستی، ال-آر.(۱۳۹۴). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی، ترجمه نادر سالار زاده امیر. تهران : انتشارات دانشگاه علامه
طباطبایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.
ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۶ نمره
ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
کارپوشه: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۴ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی
تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «ریاضیات پایه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

برخورداري معلم از دانش محتوایی ریاضی، مطمئناً شرط کافی برای تدریس کارآمد ریاضی توسط او نیست اما شرط لازم برای آن است. درس ریاضیات پایه به عنوان درس پیش نیاز دروس مبانی آموزش ریاضی و آموزش ریاضی ۱ و ۲ نقش به سزایی در درک و فهم این دروس ایفا می کند. در واقع، بدون دانستن مفاهیم ریاضیات پایه، یادگیری این سه درس برای دانشجو-معلم غیر ممکن خواهد بود. همچنین دانستن مفاهیم ریاضیات پایه برای معلمان ریاضی مقطع ابتدایی امری لازم و ضروری می باشد. در این درس دانشجو-معلم با تمام مفاهیم ریاضی که در ریاضیات ابتدایی تدریس خواهند کرد، درگیر شده و بر آنها مسلط می گردند.

نام درس به فارسی: ریاضیات پایه نام درس به انگلیسی: Basic Mathematics	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دکتری ریاضی (با الویت آموزش ریاضی)
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱. ضمن آشنایی با مفاهیم و روش های موجود در ریاضیات دوره ابتدایی در تدریس این مفاهیم تسلط یابد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مجموعه ها

- معرفی مجموعه، عضویت در مجموعه، زیر مجموعه، کاردینال یک مجموعه
- بازنمایی های مختلف یک مجموعه
- مجموعه های تهی، متناهی، نامتناهی، شمارا، ناشمارا، مجموعه مرجع و متمم یک مجموعه
- مجموعه های هم عدد، مجموعه های برابر، مجموعه های از هم جدا
- اجتماع، اشتراک و تفاضل دو مجموعه
- افراز یک مجموعه

فصل دوم: اعداد طبیعی و عملیات

- شمارش (عدد نویسی) و مبنا های مختلف عددنویسی
- مجموعه اعداد طبیعی

- عمل های جمع، تفریق، ضرب و تقسیم در مجموعه اعداد طبیعی و خواص آنها
- بخش پذیری
- تخمین بزرگی یک عدد طبیعی یا حاصل یک عبارت محاسباتی
- الگوریتم های رایج چهار عمل اصلی
- رابطه ترتیب و خواص آن
- توان
- اولویت انجام عملیات
- قرینه عدد و خواص آن
- بازنمایی های مختلف اعداد صحیح منفی
- معرفی مجموعه اعداد صحیح و عمل جمع و تفریق در آن

فصل سوم: اعداد کسری

- تعریف کسر و بازنمایی های مختلف آن
- کسرهای برابر
- چهارعمل اصلی بر روی کسرها
- مرتب کردن اعداد کسری با استفاده از تخمین یا مقایسه با اعداد معیار
- نسبت و تناسب و خواص آنها
- اعداد اعشاری و عملیات بر روی آنها
- تخمین بزرگی یا کوچکی یک عدد اعشاری یا حاصل یک عبارت محاسباتی شامل اعشار
- درصد و کاربردهای آن

فصل چهارم: تقریب، تخمین و اندازه گیری

- تقریب به روش گرد کردن
- تقریب به روش قطع کردن
- تخمین زدن
- واحد و زیر واحدهای یک کمیت (زمان، طول، زاویه، جرم و)
- تبدیل یک واحد به زیر واحد های آن و بالعکس

فصل پنجم: ریاضی، علم الگوها

- الگوهای هندسی (تصویری)
- الگوهای عددی
- کاربرد الگوها در هنر

- دنباله‌های عددی

فصل ششم: آمار و احتمال

- آمار توصیفی

- انواع داده‌ها

- روش‌های جمع‌آوری داده (پرسش‌نامه، مشاهده، مصاحبه و..)

- سازمان دهی داده‌ها

- انواع نمودارها (تصویری، ستونی، شکسته، دایره‌ای)

- تحلیل داده‌ها (استفاده از شاخص‌های مرکزی: مد، میانه، میانگین)

- مقدمات ترکیبیات

- اصل جمع و اصل ضرب

- جایگشت

- احتمال

- قطعیت و عدم قطعیت (پدیده‌های قطعی و تصادفی)

- فضای نمونه‌ای

- پیشامدهای تصادفی

- احتمال وقوع یک پیشامد

- برابر بودن شانس وقوع پیشامدها

فصل هفتم: هندسه

تعریف نشده‌ها یا مفاهیم اولیه (نقطه، خط، صفحه، ...)

تعاریف یا مفاهیم ثانویه (پاره خط و عمود منصف آن، بردار، زاویه و نیمساز آن، توازی و تعامد دو خط، ...)

اندازه گیری

- طول پاره خط

- اندازه زاویه

- محیط و مساحت چند ضلعی‌ها

- مساحت و حجم برخی از اجسام هندسی

منحنی‌ها و چند ضلعی‌ها

- منحنی‌های ساده، بسته، کاو، کوژ

- چند ضلعی‌ها

- زوایای داخلی و خارجی در چند ضلعی‌ها و روابط موجود

- دایره

ترسیم در هندسه

هندسه فضایی

- سطح مقطع و شکل گسترده یک جسم هندسی
- نما ها
- چند وجهی ها
- چند وجهی های منتظم
- اجسام هندسی غیر چند وجهی

تبدیلات

- انتقال
- بازتاب
- چرخش
- تقارن (محوری، چرخشی)
- تجانس

قضیه فیثاغورس

مکان یابی و مختصات

تکالیف یادگیری و عملکردی:

- ۱- علاوه بر مسائل بحث شده در کلاس درس، ضرورت دارد استاد مربوطه به صورت هفتگی مسائلی را برای حل به دانشجویان ارائه نموده و پس از دریافت پاسخ های دانشجویان، بازخورد لازم را در این باره به آنان ارائه نماید. انجام این تکالیف را می توان به صورت فردی و یا گروهی واگذار نمود. هدف این تکالیف، تمرین درست نوشتن ریاضی و حل مسائل متنوع و کاربردی با رویکردهای مختلف است.
- ۲- ارائه پروژه توسط دانشجویان درباره کاربرد موضوعات این درس در بخش های دیگر ریاضی و همچنین در حوزه درس های دیگر دوره ابتدایی مانند علوم تجربی توصیه می شود. در صورت امکان این پروژه ها می تواند با هدف طرح در کلاس های ریاضیات مدرسه ای و در جهت ایجاد علاقمندی در دانش آموزان نسبت به ریاضی و کاربردهای آن انجام شود.
- ۳- بررسی موضوعات محتوایی ریاضی طرح شده در کلاس، در کتاب های درسی دوره ابتدایی.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از رویکردهای تلفیقی و چندگانه در تدریس این درس‌ها مورد تأکید است. در این زمینه استفاده از روش‌های تدریس پروژه محور، مسأله محور، توسعه مفهوم، پرسش و پاسخ و یا کار در گروه‌های مشارکتی در رویکردی تلفیقی توصیه می‌شود. در همین راستا، لازم است استاد درس از ارائه یک سویه مطالب درسی خودداری نموده و از مشارکت دانشجویان در کلاس درس بهره‌برد و آنان را در فرایند تدریس و به ویژه در حل مسائل درگیر نموده و به چالش بکشد. همچنین انتظار می‌رود دانشجویان نیز در ارائه بخشی هرچند کوتاه از این درس سهیم باشند و ارائه کلاسی را در این درس تجربه نمایند.
- دانشجویان می‌توانند بر اساس تشخیص استاد درس، برخی از فعالیت‌ها و تکالیف را به صورت گروهی انجام دهند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منابع اصلی این درس باید تهیه شود.

منبع فرعی:

- کتاب‌های ریاضی تمام پایه‌های دوره ابتدایی، سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی.
- پروین داعی‌پور، شهرناز بخشعلی‌زاده، عبدالعظیم کریمی، زهرا اسماعیل پور، محمود امانی طهرانی، مجموعه سوال‌های علوم و ریاضیات تیمز TIMSS پایه چهارم/ابتدایی، سازمان پژوهش و برنامه آموزشی، ۱۳۹۳

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی این درس شامل بخش‌های زیر است:

- حضور فعال دانشجو در کلاس درس و مشارکت معنادار و مشتاقانه او در جریان تدریس
 - انجام فعالیت‌های یادگیری و عملکردی و همچنین مسائل هفتگی
 - دست کم یک آزمون میان ترم
 - آزمون پایانی.
- تذکر ۱- مجموع نمرات آزمون‌های کتبی میان ترم و پایانی حداکثر ۱۵ نمره باشد.
- تذکر ۲- حداقل ۵ نمره درس به انجام فعالیت‌های یادگیری و تکالیف عملکردی (و یا تکالیف عملکردی جایگزین به تشخیص استاد درس) اختصاص یابد.

سرفصل درس «آموزش ریاضی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یکی از شاخه های مهم آموزش ریاضی، توسعه تفکر موضوعی و بررسی نظریاتی مرتبط با شکل گیری مفاهیم مختلف ریاضیات مدرسه ای است. بعد از آن که دانشجویان با اصول و مفاهیم کلی در آموزش ریاضی آشنا شدند، لازم است به بررسی مفاهیم کلیدی و شکل گیری آن ها در هر یک از موضوعات مختلف ریاضی مدرسه ای بپردازند. موضوعات و مفاهیم کلی ریاضی ابتدایی به دو بخش تقسیم شده که در درس آموزش ریاضی ۱، توسعه مفهومی اعداد طبیعی و اعداد گویا و تفکر نسبیتی، اندازه گیری و مفاهیم وابسته به آن ها مدنظر است. آشنایی و به کارگیری مدل های خاص مرتبط با فهم و درک و مفهوم مورد نظر، روش های تدریس و ارزشیابی کارآمد، بدفهمی های رایج و برنامه مداخله گر جهت تصحیح این بدفهمی ها و تحلیل کتاب های درسی ریاضی ابتدایی مرتبط با مفهوم مورد نظر، نیز جزو دانش و مهارت های ضروری برای دانشجویان-معلمان است که در این درس به آن پرداخته می شود. همچنین نقد و بررسی یک واحد یادگیری در کتاب درسی ریاضی (مرتبط با موضوعات مطرح شده در این درس) و سپس بازطراحی آن در صورت لزوم، یکی از اهداف اصلی و تکمیل کننده این درس می باشد. سایر مفاهیم به همراه مدل های توسعه تفکر آن ها در درس آموزش ریاضی ۲ مطرح خواهند شد.

نام درس به فارسی: آموزش ریاضی ۱	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Mathematics Education-I	نوع درس: نظری-عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- سیر شکل گیری مفاهیم اعداد طبیعی، اعداد گویا و اندازه گیری و مفاهیم مرتبط به آن ها را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد.	تعداد ساعت: ۴۸
۲- بدفهمی ها و مشکلات دانش آموزان در مواجهه با مفهوم مورد نظر را شناسایی کرده و مورد نقد و بررسی قرار دهد و در ادامه برنامه های مداخله گر و تصحیح کننده ای برای رفع آن ها ارائه دهد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- زمینه ها و موقعیت های یادگیری مرتبط با این مفهوم را در زندگی روزمره مشخص کرده و با توجه به آن، به طراحی مسئله های غنی برای کلاس درس بپردازد.	پیش نیاز: -
۴- روش های تدریس و ارزشیابی کارآمد مرتبط با مفهوم مورد نظر پیشنهاد دهد.	تخصص مورد نیاز برای
۵- کتاب های درسی ریاضی ابتدایی را با توجه به توسعه تفکر مفهوم مورد نظر تحلیل کند.	تدریس: دکتری ریاضی (با
۶- به نقد و بررسی یک واحد یادگیری از یک کتاب درسی ریاضی ابتدایی مرتبط با یکی از مفاهیم مطرح شده در درس پرداخته و در صورت نیاز به طراحی مجدد آن اقدام نماید.	اولویت آموزش ریاضی)

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: توسعه ساختار مفهومی اعداد طبیعی و چهار عمل اصلی

- جنبه های کاربردی اعداد طبیعی (کاردینالی، ترتیبی، اسمی)
- شمارش
 - تفاوت عدد و رقم و بدفهمی های مرتبط
 - مفهوم عدد اصلی یا کاردینال
 - مفهوم تناظر یک به یک (روابط تساوی، ترتیب)
 - روش های تعیین و ثبت عدد اصلی یک مجموعه (از طریق: مشاهده و درک مستقیم، نماد گذاری، شمارش واژه ای، شمارش عددی)
 - سیستم های شمارش عددی (مصری ها، رومی ها و ...)
 - عدد نویسی در مبناهای مختلف
- ارزش مکانی
 - ایجاد و فهم ارزش مکانی
 - مراحل ساخت مفهوم ارزش مکانی
 - ابزار آموزشی برای تدریس ارزش مکانی
 - بدفهمی های دانش آموزان مرتبط با مفهوم ارزش مکانی
- جمع و تفریق
 - تعبیرهای متفاوت مفهوم جمع و تفریق (تغییر، جز-جز-کل، مقایسه ای)
 - بازنمایی های مختلف جمع و تفریق و ابزارهای کمک آموزشی مرتبط
 - انواع شمارش در جمع (شمارش همه، شمارش در ادامه، شمارش از بزرگتر)
 - انواع شمارش در تفریق (شمارش رو به پایین، شمارش رو به بالا)
 - مراحل کسب مهارت های محاسبات جمع و تفریق (مدل سازی مستقیم، راهبرهای شمارش، حقایق عددی)
 - درک حقایق عددی جمع / تفریق
 - تخمین بزرگی حاصل جمع / تفریق
 - توسعه روش های ابداعی
 - توسعه الگوریتم متداول
 - ابزار آموزشی برای تدریس جمع / تفریق
 - بدفهمی های دانش آموزان مرتبط با مفهوم جمع / تفریق
- ضرب و تقسیم
 - مفهوم ضرب و تعبیرهای آن
 - مفهوم تقسیم و تعبیرهای آن

- بازنمایی های مختلف ضرب و تقسیم و ابزارهای آموزشی مرتبط
 - خواص ضرب / تقسیم
 - درک حقایق عددی ضرب / تقسیم
 - بدفهمی های دانش آموزان مرتبط با مفهوم ضرب / تقسیم
- تحلیل کتاب های درسی: کلیات مراحل آموزشی شمارش، ارزش مکانی، جمع و تفریق، ضرب و تقسیم در کتاب های ریاضی دبستان
- مطالعه نمونه هایی از ارزشیابی مفاهیم اعداد طبیعی و چهار عمل اصلی و مفاهیم مرتبط
- مطالعه برخی نتایج تحقیقات مرتبط با اعداد طبیعی و چهار عمل اصلی و مفاهیم مرتبط

فصل دوم: توسعه ساختار مفهومی اعداد گویا و تفکر نسبیتی

- تعبیر اعداد گویا (جز-کل، اندازه گیری، نسبت، تقسیم، عملگر)
- مفهوم تک جزء و تقسیم برابر
- مفهوم کسره های برابر و الگوریتم آن
- مقایسه کسرها
 - استفاده از درک عددی
 - استفاده از الگوریتم کسره های برابر
- مفهوم جمع / تفریق کسرها
 - تخمین بزرگی حاصل جمع / تفریق
 - توسعه روش های ابداعی جمع / تفریق
 - توسعه الگوریتم متداول جمع / تفریق
- مفهوم ضرب و تقسیم کسرها و توسعه الگوریتم متداول
 - تخمین بزرگی حاصل ضرب / تقسیم
 - توسعه روش های ابداعی ضرب / تقسیم
 - توسعه الگوریتم متداول ضرب / تقسیم
- مفهوم اعداد اعشاری، درصد و چهار عمل اصلی
- توسعه تفکر نسبیتی
 - ساختار جمعی و ضربی
 - حوزه مفهومی ساختار ضربی
 - تناسب و انواع آن

- آشنایی و استفاده از ابزار آموزشی مناسب برای توسعه مفاهیم مرتبط با اعداد گویا
- تحلیل کتاب های درسی: کلیات مراحل آموزشی اعداد گویا در کتاب های دبستان
- بدفهمی های دانش آموزان با مفاهیم مرتبط با اعداد گویا
- مطالعه نمونه هایی از ارزشیابی اعداد گویا و مفاهیم مرتبط
- مطالعه برخی نتایج تحقیقات مرتبط با اعداد گویا و مفاهیم مرتبط

فصل سوم: اندازه گیری

- تخمین در اندازه گیری؛
- مراحل درک مفهوم اندازه گیری:
 - استفاده از یک یا چند واحد غیر استاندارد برای اندازه گیری،
 - تقسیم واحد به زیر واحد،
 - فهم روابط انتزاعی موجود میان اندازه کمیت و تعداد واحد شمرده شده،
 - ناوردایی اندازه کمیت نسبت به تبدیلات،
 - استفاده از یک واحد استاندارد جهانی و نمادهای مرتبط با آن،
- استفاده از ابزار رایج مناسب برای اندازه گیری
- تبدیل واحد ها به زیر واحدها و بالعکس
- بدفهمی های دانش آموزان مرتبط با اندازه گیری
- مطالعه نمونه هایی از ارزشیابی مفهوم اندازه گیری
- مطالعه برخی نتایج تحقیقات مرتبط با مفهوم اندازه گیری

فصل چهارم: تحلیل و بازطراحی واحد یادگیری مرتبط با مفاهیم اعداد طبیعی، اعداد گویا و اندازه گیری

- بررسی و نقد واحد یادگیری مورد نظر در کتاب درسی (با توجه به معیارهایی چون ایجاد انگیزه، توسعه مفهومی، توجه به روند منطقی و انسجام، انتخاب مناسبی از فعالیت ها، تمرین ها، مثال ها و)، طی مراحل زیر:
 - تعیین واحد یادگیری در کتاب درسی
 - تعیین اهداف / پیامدها
 - طراحی نقشه مفهومی
 - تعیین مفاهیم پیش نیاز
 - طراحی یک آزمون تشخیصی برای مفاهیم پیش نیاز
- باز طراحی و ارائه واحد یادگیری با توجه به معیارهایی چون ایجاد انگیزه، توسعه مفهومی، توجه به روند منطقی و انسجام، استفاده از ابزار مناسب آموزشی

فعالیت‌های یادگیری و تکالیف عملکردی:

۱. مطالعه منابع درسی و مقالات مرتبط با محتوای درس و مشارکت فعال در بحث‌های کلاس
۲. ارائه سخنرانی و یا گزارش مکتوب در در قالب یک پروژه به صورت انفرادی و یا گروهی در یکی از زمینه‌های زیر:
 - بررسی پیش نیازهای لازم برای تدریس یک مفهوم ریاضی مرتبط با مفاهیم بحث شده در این درس، در دوره ابتدایی
 - انجام پروژه‌ای به صورت انفرادی و یا گروهی با موضوع بررسی و نقد بخشی از یک کتاب درسی ریاضی ابتدایی بر اساس توسعه مفهومی مرتبط با مفاهیم بحث شده در این درس
 - تحلیل یادگیری دانش‌آموزان یک کلاس درباره یکی از مفاهیم ریاضی در دوره ابتدایی (بحث شده در این درس) و استخراج بدفهمی‌های دانش‌آموزان و ارائه پیشنهاداتی به عنوان یک برنامه مداخله‌گر و تصحیح‌کننده برای رفع آن‌ها
 - بررسی نتایج پژوهش‌های اخیر در مورد یکی از مفاهیم ریاضی در دوره ابتدایی مرتبط با مفاهیم بحث شده در این درس و نقد و تحلیل آن.

۳. انجام پروژه‌ای به صورت انفرادی و یا گروهی با موضوع بررسی و تحلیل یک واحد یادگیری (مرتبط با مفاهیم بحث شده در این درس) از یک کتاب درسی ریاضی ابتدایی و ارائه پیشنهاداتی جهت باز طراحی مجدد آن در صورت لزوم و ارائه آن در کلاس.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر- دانشجو انجام می‌شود. بدین ترتیب توصیه می‌شود ارائه این درس با توجه به شرایط دانشجویان به روش‌های پروژه محور، مسئله محور، کار در گروه‌های مشارکتی و نظایر آن و تا جایی که امکان باشد، با رویکرد تلفیقی و چندگانه باشد. به علاوه ارائه دانشجویان در کلاس درس و نیز انجام برخی تکالیف‌های عملکردی و گزارش فعالیت‌ها و مطالعات خارج از کلاس توسط دانشجویان، به عنوان یک اصل مورد توجه است.
- انجام تکلیف عملکردی بند ۳، بخش اجتناب‌ناپذیر و اساسی این درس است که می‌تواند زمان بیشتری را به خود اختصاص دهد. انجام بقیه تکالیف عملکردی به صلاح دید و تشخیص استاد صورت می‌گیرد.
- دانشجویان می‌توانند بر اساس تشخیص استاد درس، برخی از تکالیف‌های عملکردی را به صورت گروهی انجام دهند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منابع اصلی این درس باید تهیه شود.

منابع فرعی:

- Van De Walle, J. A., Karp, K. S., Bay-Williams, J. M. (2013). (8th Edition). *Elementary and Middle School Mathematics: Teaching Developmentally*, Boston: Pearson.
- National Council of Teachers of Mathematics. (2018). *Teaching Children Mathematics: 1994 to 2018* (vols. 1-25). The Author.
- Lester, F. K., Jr., (Ed.). (2007). *Second handbook of research on mathematics teaching and learning*. Charlotte, NC: Information Age.
- Grows, D. A. (Ed.) (1992). *Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning: A Project of the National Council of Teachers of Mathematics*. NC: MACMILLAN.
- Cotton, T. (2010). *Understanding and Teaching Primary Mathematics*, Routledge.
- *Learning Mathematics in the Primary Grades*, Madison Metropolitan School District, 2006.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی این درس شامل بخش‌های زیر است:

- حضور فعال دانشجو در کلاس درس و مشارکت معنادار و مشتاقانه او در جریان تدریس،
- انجام فعالیت‌های یادگیری و عملکردی
- آزمون میان ترم (با تشخیص استاد)
- آزمون پایانی.

تذکر ۱- مجموع نمرات آزمون‌های کتبی میان ترم و پایانی حداکثر ۱۴ نمره باشد.

تذکر ۲- حداقل ۶ نمره درس به انجام فعالیت‌های یادگیری و تکالیف عملکردی (و یا تکالیف عملکردی جایگزین به تشخیص استاد درس) اختصاص یابد.

سرفصل درس «آموزش ریاضی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

پس از این که دانشجویان در درس آموزش ریاضی ۱، با توسعه مفهومی اعداد طبیعی و اعداد گویا و تفکر نسبیتی، اندازه گیری و مفاهیم وابسته به آن ها آشنا شدند، در ادامه و در درس آموزش ریاضی ۲، مفاهیم کلیدی، شکل گیری و راه های توسعه موضوعات تفکر هندسی، جبری، آماری و مفاهیم وابسته به آن ها بررسی می شوند. آشنایی و به کارگیری مدل های خاص مرتبط با فهم و درک مفهوم مورد نظر، روش های تدریس و ارزشیابی کارآمد آنها، بدفهمی های رایج و برنامه مداخله گر جهت تصحیح این بدفهمی ها و تحلیل کتاب های درسی ریاضی ابتدایی مرتبط با مفهوم مورد نظر، نیز جزو دانش و مهارت های ضروری برای دانشجویان-معلم است که در این درس به آن پرداخته می شود. همچنین نقد و بررسی یک واحد یادگیری در کتاب درسی ریاضی (مرتبط با موضوعات مطرح شده در این درس) و سپس بازطراحی آن در صورت لزوم، یکی از اهداف اصلی و تکمیل کننده این درس می باشد.

نام درس به فارسی: آموزش ریاضی ۲ نام درس به انگلیسی: Mathematics Education-II	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: آموزش ریاضی ۱ تخصص مورد نیاز برای تدریس: دکتری ریاضی (با اولویت آموزش ریاضی)
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	
۱. سیر شکل گیری مفاهیم هندسه، جبر، آمار و احتمال و موضوعات مرتبط به آن ها را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد.	
۲. بدفهمی ها و مشکلات دانش آموزان در مواجهه با مفهوم مورد نظر را شناسایی کرده و مورد نقد و بررسی قرار دهد و در ادامه برنامه های مداخله گر و تصحیح کننده ای برای رفع آن ها ارائه دهد.	
۳. زمینه ها و موقعیت های یادگیری مرتبط با این مفهوم را در زندگی روزمره مشخص کرده و با توجه به آن، به طراحی مسئله های غنی برای کلاس درس بپردازد.	
۴. روش های تدریس و ارزشیابی کارآمد مرتبط با مفهوم مورد نظر پیشنهاد دهد.	
۵. کتاب های درسی ریاضی ابتدایی را با توجه به توسعه تفکر مفهوم مورد نظر تحلیل کند.	
۶. به نقد و بررسی یک واحد یادگیری از یک کتاب درسی ریاضی ابتدایی مرتبط با یکی از مفاهیم مطرح شده در درس پرداخته و در صورت نیاز به طراحی مجدد آن اقدام کند.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: توسعه تفکر هندسی

- نظریه ون هیلی و سطوح تفکر هندسی
- شکل های هندسی

- تبدیلات هندسی
- هندسه سه بعدی
- بدفهمی های دانش آموزان مرتبط با مفاهیم این بخش
- آشنایی و استفاده از ابزار آموزشی مناسب برای توسعه تفکر هندسی
- تحلیل کتاب های درسی مرتبط با توسعه تفکر هندسی در کتاب های دبستان
- مطالعه نمونه هایی از ارزشیابی مفاهیم هندسی و تبدیلات
- مطالعه برخی نتایج تحقیقات مرتبط با مفاهیم هندسی و تبدیلات

فصل دوم: توسعه تفکر جبری

- تفاوت میان تفکر حسابی و تفکر جبری
- مشکلات دانش آموزان در توسعه تفکر جبری
- رویکردهای تفکر جبری
- تعمیم دادن به کمک حساب و عملیات
- استفاده معنادار از نمادها (متغیر، علامت تساوی)
- عبور از حساب به جبر از مسیر الگوها، رابطه ها و تابع ها
- الگوهای عددی و هندسی
- آشنایی و استفاده از ابزار آموزشی مناسب
- تحلیل کتاب های درسی مرتبط با توسعه تفکر جبری در کتاب های دبستان
- بدفهمی های دانش آموزان مرتبط با توسعه تفکر جبری
- مطالعه نمونه هایی از ارزشیابی مرتبط با توسعه تفکر جبری
- مطالعه برخی نتایج تحقیقات مرتبط با تفکر جبری

فصل سوم: توسعه تفکر آماری و احتمال

- توسعه تفکر آماری
 - مولفه های تفکر آماری
 - استدلال آماری
 - راه های توسعه تفکر آماری
- مفاهیم مورد بحث در آمار دبستانی
 - موضوعات و منابع برای طرح سوال
 - انواع داده ها، انواع جمع آوری داده ها

- طبقه بندی داده‌ها بر اساس ملاک‌های از پیش تعیین شده
- انواع بازنمایی های نموداری داده‌ها در دبستان
- تحلیل و تفسیر داده‌ها
- پیش بینی های مبتنی بر داده ها و مفهوم احتمال
 - پدیده‌های قطعی و تصادفی
 - فضای نمونه‌ای و پیشامدهای تصادفی
 - احتمال وقوع یک پیشامد
 - مقایسه شانس وقوع پیشامدها
 - هم شانس بودن پیشامدها
- استفاده از ابزارهای آموزشی مناسب
- بدفهمی های دانش آموزان مرتبط با مفاهیم این بخش
- تحلیل کتاب های درسی مرتبط با مفاهیم آمار و احتمال در کتاب‌های دبستان
- مطالعه نمونه هایی از ارزشیابی مفاهیم آمار و احتمال
- مطالعه نمونه هایی از نتایج تحقیقات مرتبط با مفاهیم آمار و احتمال

فصل چهارم: تحلیل و بازطراحی واحد یادگیری مرتبط با تفکر جبری، هندسی و آمار و احتمال

- بررسی و نقد واحد یادگیری مورد نظر در کتاب درسی (با توجه به معیارهایی چون ایجاد انگیزه، توسعه مفهومی، توجه به روند منطقی و انسجام، انتخاب مناسبی از فعالیت ها، تمرین ها، مثال ها و)، طی مراحل زیر:
 - تعیین واحد یادگیری در کتاب درسی
 - تعیین اهداف / پیامدها
 - طراحی نقشه مفهومی
 - تعیین مفاهیم پیش نیاز
 - طراحی یک آزمون تشخیصی برای مفاهیم پیش نیاز
- باز طراحی و ارائه واحد یادگیری با توجه به معیارهایی چون ایجاد انگیزه، توسعه مفهومی، توجه به روند منطقی و انسجام، استفاده از ابزار مناسب آموزشی

فعالیت‌های یادگیری و تکالیف عملکردی:

۱. مطالعه منابع درسی و مقالات مرتبط با محتوای درس و مشارکت فعال در بحث‌های کلاس
۲. ارائه سخنرانی و یا گزارش مکتوب در در قالب یک پروژه به صورت انفرادی و یا گروهی در یکی از زمینه های زیر:

- بررسی پیش نیازهای لازم برای تدریس یک مفهوم ریاضی مرتبط با مفاهیم بحث شده در این درس، در دوره ابتدایی
- انجام پروژه‌ای به صورت انفرادی و یا گروهی با موضوع بررسی و نقد بخشی از یک کتاب درسی ریاضی ابتدایی بر اساس توسعه مفهومی مرتبط با مفاهیم بحث شده در این درس
- تحلیل یادگیری دانش‌آموزان یک کلاس درباره یکی از مفاهیم ریاضی در دوره ابتدایی (بحث شده در این درس) و استخراج بدفهمی‌های دانش‌آموزان و ارائه پیشنهاداتی به عنوان یک برنامه مداخله‌گر و تصحیح‌کننده برای رفع آن‌ها
- بررسی نتایج پژوهش‌های اخیر در مورد یکی از مفاهیم ریاضی در دوره ابتدایی مرتبط با مفاهیم بحث شده در این درس و نقد و تحلیل آن.

۳. انجام پروژه‌ای به صورت انفرادی و یا گروهی با موضوع بررسی و تحلیل یک واحد یادگیری (مرتبط با مفاهیم بحث شده در این درس) از یک کتاب درسی ریاضی ابتدایی و ارائه پیشنهاداتی جهت باز طراحی مجدد آن در صورت لزوم و ارائه آن در کلاس.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر- دانشجو انجام می‌شود. بدین ترتیب توصیه می‌شود ارائه این درس با توجه به شرایط دانشجویان به روش‌های پروژه محور، مسئله محور، کار در گروه‌های مشارکتی و نظایر آن و تا جایی که امکان باشد، با رویکرد تلفیقی و چندگانه باشد. به علاوه ارائه دانشجویان در کلاس درس و نیز انجام برخی تکلیف‌های عملکردی و گزارش فعالیت‌ها و مطالعات خارج از کلاس توسط دانشجویان، به عنوان یک اصل مورد توجه است.
- انجام تکلیف عملکردی بند ۳، بخش اجتناب‌ناپذیر و اساسی این درس است که می‌تواند زمان بیشتری را به خود اختصاص دهد. انجام بقیه تکالیف عملکردی به صلاح دید و تشخیص استاد صورت می‌گیرد.
- دانشجویان می‌توانند بر اساس تشخیص استاد درس، برخی از تکلیف‌های عملکردی را به صورت گروهی انجام دهند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منابع اصلی این درس نیازمند تالیف است.

منابع فرعی:

- National Council of Teachers of Mathematics. (2018). *Teaching Children Mathematics: 1994 to 2018* (vols. 1-25). The Author.

- Lester, F. K., Jr., (Ed.). (2007). *Second handbook of research on mathematics teaching and learning* . Charlotte, NC: Information Age.
- Van De Walle, J. A., Karp, K. S., Bay-Williams, J. M. (2013). (8th Edition). *Elementary and Middle School Mathematics: Teaching Developmentally*, Boston: Pearson.
- Grows, D. A. (Ed.) (1992). *Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning: A Project of the National Council of Teachers of Mathematics*. NC: MACMILLAN.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی این درس شامل بخش‌های زیر است:

- حضور فعال دانشجو در کلاس درس و مشارکت معنادار و مشتاقانه او در جریان تدریس،
- انجام فعالیت‌های یادگیری و عملکردی
- آزمون میان ترم (با تشخیص استاد)
- آزمون پایانی.

تذکر ۱- مجموع نمرات آزمون‌های کتبی میان ترم و پایانی حداکثر ۱۴ نمره باشد.

تذکر ۲- حداقل ۶ نمره درس به انجام فعالیت‌های یادگیری و تکالیف عملکردی (و یا تکالیف عملکردی جایگزین به تشخیص استاد درس) اختصاص یابد.

سرفصل درس «آموزش علوم تجربی ۱»

(بررسی محتوای موضوعی و ساختار کتاب‌های درسی علوم تجربی در دوره ابتدایی)

۱. معرفی درس و منطق آن:

با توجه به لزوم شناخت و داشتن دانش کافی از مفاهیم دانستنی در شاخه‌های مختلف علوم تجربی، شامل زیست‌شناسی، زمین‌شناسی، فیزیک و شیمی و اینکه دانشجومعلم قطع ابتدایی از میان دانش‌آموختگان دبیرستانی در رشته‌های مختلف گزینش می‌شوند و سطح دانش آنها نسبت به یکدیگر از مفاهیم علوم تجربی بسیار متفاوت است؛ ضرورت مفاهیم و اصول اساسی در شاخه‌های مختلف علوم تجربی که در محتوای کتب علوم تجربی دوره ابتدایی گنجانده شده است، مورد بررسی و مطالعه قرار بگیرند. درس آموزش علوم تجربی ۱ با عنوان بررسی محتوا و ساختار کتاب‌های علوم تجربی به این منظور تدوین و به دانشجومعلم رشته آموزش ابتدایی ارائه می‌گردد. مسلماً تا دانشجومعلم با این مفاهیم آشنا نباشند و روابط میان آنها را درک نکرده باشند در آموزش و روش‌های تدریس آنها موفق نخواهند بود. از این نظر در نخستین مرحله از آموزش علوم، این مفاهیم مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نام درس به فارسی: آموزش علوم تجربی ۱ نام درس به انگلیسی: science education 1	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- مفاهیم و اصول اساسی در شاخه‌های علوم تجربی (فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی و زمین‌شناسی) که در کتاب‌های درسی به آنها اشاره شده است را توضیح دهد.	تعداد واحد: ۲
۲- مفاهیم و اصول علمی و دانشی که در متن کتاب درسی علوم تجربی آورده شده است را در موقعیت‌های جدید شناسایی و تبیین نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- ارتباط عمودی و افقی مفاهیم اساسی علوم تجربی را در کتاب‌های درسی علوم مطالعه و توالی و نظم موجود در آنها را بررسی و گزارش نماید.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- ساختار هر درس از کتاب علوم را بررسی و تحلیل کرده و شباهت‌های ساختاری درس‌های یک کتاب را به صورت یک گزارش علمی در کلاس ارائه نماید.	پیش‌نیاز: -
۵- شباهت‌ها و تفاوت‌های ساختاری و محتوایی کتاب‌های علوم تجربی اول تا ششم را شناسایی کرده و در مطالعات و پژوهش‌های بعدی خود مورد استفاده قرار دهد.	استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه آموزشی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: اصول حاکم بر تعیین محتوای کتاب‌های درسی علوم تجربی ابتدایی

- جایگاه و اهمیت درس علوم تجربی در برنامه درسی دوره ابتدایی
- اصول حاکم بر تعیین محتوای کتب علوم تجربی در دوره ابتدایی

- اهمیت و اعتبار موضوع
- رابطه محتوا و رغبت دانش آموزان
- رابطه محتوا و توان دانش آموزان
- رابطه محتوا و زمان
- رابطه محتوا و ارتباط عمودی و افقی مطالب
- رابطه محتوا با نیازهای شغلی و زندگی
- رابطه محتوا و آموزش های مداوم
- رابطه محتوا و فرصت مناسب برای فعالیت یادگیری در موقعیت های مختلف

تکلیف عملکردی:

- ۱- دانشجو معلم یکی از درس های کتاب علوم را انتخاب کند و در باره رابطه ی محتوای موجود با اصول تعیین محتوای گفته شده، درس را بررسی و نتیجه آن را در کلاس گزارش نماید.
- ۲- دانشجو معلم یکی از درسهای کتاب را انتخاب کند و در یک موقعیت و فرصت یادگیری جدید باز مهندسی نماید و آنرا متناسب با موقعیت تغییر دهد.

فصل دوم: اهداف، مفاهیم و اصول اساسی در علوم تجربی دوره ابتدایی

- اهداف ، مفاهیم و اصول اساسی در علوم تجربی دوره ابتدایی
 - مفاهیم موضوعی و دانشی:
 - مفاهیم و اصول اساسی در علوم فیزیکی (فیزیک و شیمی)
 - گرما و دما
 - مغناطیس و خواص آهنربا
 - صوت
 - نور، خواص نور و ابزارهای نوری
 - انرژی ، انواع و صورت های آن
 - تغییر مواد (تغییرات فیزیکی و شیمیایی)
 - مواد (عنصر، ترکیب، خالص، مخلوط و محلول و)
 - اندازه گیری
 - نیرو و انواع آن (تماسی و غیر تماسی)
 - الکتریسته
 - ماشین های ساده و مرکب

▪ مفاهیم و اصول اساسی در علوم زیستی (زیست شناسی و بهداشت)

- تغذیه و سبک زندگی سالم
- جانوران (انواع جانوران و طبقه بندی آنها)
- گیاهان (ساختمان، انواع و طبقه بندی آنها)
- آغازیان
- رشد و مراحل آن در انسان
- بدن انسان (حرکت و دستگاه های بدن)
- محیط زیست و بهداشت
- اکولوژی و چرخه های زیستی

▪ مفاهیم و اصول اساسی در علوم زمین و فضا (دنیای غیر زنده)

- آب کره
- سنگ کره
- هوا کره
- ساختمان زمین و فعالیت های درونی و بیرونی
- دیرین شناسی و تاریخ زمین
- هوازدگی، فرسایش و خاک
- زمین و حرکات آن
- زمین در فضا (موقعیت زمین در فضا، حرکات ماه، سیارات و اجرام منظومه شمسی، کهکشان ما و ...)
- منابع انرژی و سوخت های فسیلی

• مفاهیم مهارتی (اشاره به درس های آغازین کتاب و زنگ علوم در کتابهای درسی)

• مفاهیم فن آوری (اشاره به درسهای بسازیم و از گذشته تا آینده در کتابهای درسی)

فعالیت یادگیری:

دانشجومعلم مفاهیم اساسی علوم پایه را که در یک کتاب درسی علوم تجربی آورده شده را استخراج نماید و در باره آنها توضیح بدهد.

تکلیف عملکردی:

دانشجومعلم با درک مفاهیم اساسی علوم تجربی، پدیده های علمی در محیط اطراف خود را تبیین نموده و رابطه علت و معلولی در آن پدیده ها را توصیف کند.

دانشجومعلم با فهم مفاهیم اساسی علوم تجربی، برای ساخت وسایل آموزشی که براساس آن مفاهیم کار می کنند، اقدام کند

فصل سوم: ساختار و شیوه سازماندهی مفاهیم و محتوای کتابهای درسی علوم تجربی در دوره ابتدایی

- ساختار و شیوه سازمان دهی مفاهیم در هر درس از کتاب علوم تجربی
 - عنوان و تصاویر عنوانی (بخش ورودی)
 - متن درس و موضوعات محتوایی (بخش متن اصلی متن اصلی)
 - موقعیت های یادگیری در هر درس (بخش متن اصلی متن اصلی)
 - بخش پایانی و جمع بندی و ارائه تکلیف (بخش پایانی)
- شیوه سازمان دهی مفاهیم اساسی در هر کتاب علوم تجربی دوره ابتدایی
 - توضیح ساختار کتب درسی علوم تجربی
 - سخن های آغازین کتاب با والدین و معلمان
 - درس زنگ علوم
 - درسهای موضوعی
 - درس بسازیم
 - درس از گذشته تا آینده
- شیوه سازمان دهی مفاهیم و اصول اساسی علوم تجربی در دوره شش ساله ابتدایی
 - ماهیت و اهداف برنامه درسی علوم تجربی در دوره ابتدایی و ارتباط آن با کتب تدوین شده
 - ارتباط عمودی و افقی مطالب کتابهای علوم تجربی دوره ابتدایی با سایر موضوعات درسی

تکلیف عملکردی:

دانشجومعلم با بررسی ساختار کتاب درسی علوم تجربی در یک پایه، آن را با کتاب های درسی در مقاطع دیگر مقایسه نموده و نتایج را گزارش نماید.

دانشجومعلم با مطالعه و بررسی ساختار چند درس از کتاب درسی به شیوه ی باز مهندسی، آن را با تغییرات مناسب دوباره سازماندهی کرده و ارائه نماید.

دانشجومعلم توالی و نظم ارائه مطالب در کتاب علوم تجربی مقاطع اول تا ششم را بررسی کرده و ارتباط عمودی مطالب را مشخص کند و نتایج را به شکل یک مقاله در دانشگاه ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت کاربردی و به منظور اثر بخشی باید به صورت حل مساله انجام شود و بیشتر مفاهیم آن به صورت تحلیلی و با ارایه نمونه از رشته تخصصی تدریس گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منابع اصلی این درس نیازمند تالیف است.

منابع فرعی:

۱- کتاب راهنمای معلم علوم تجربی در دوره ابتدایی. دفتر برنامه ریزی و تالیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشیناز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: ۸ نمره

کارپوشه: ۴ نمره

سرفصل درس «آموزش علوم تجربی ۲»

(مبانی آموزش علوم تجربی در دوره ابتدایی)

۱. معرفی درس و منطق آن:

با درک ماهیت علوم تجربی، تصمیم گیرندگان و مجریان برنامه درسی و آموزشی بایستی به تصمیم های متفاوتی به خصوص در آموزش علوم طبیعی برسند. به طوری که نتیجه آموزش این علوم دست یابی به درک و تلقی صحیح از ماهیت علم به وسیله دانش آموزان باشد. در ماهیت علم به دانش، روش و نگرش علمی توجه می شود. آموزش هر علم مستلزم شناخت درست ماهیت، اهداف و فلسفه و سیر تحولات آن است. با تغییر در نیازهای آموزشی جامعه امروزی و انتظارات از آموزش علوم تجربی و سرعت رشد و دگرگونی علوم و فنون و ابزارها، نه تنها لازم است تا محتوای آموزشی تغییر یابد بلکه بایستی روش های آموزش و رویکردها نسبت به آن همزمان متحول گردد. بر مبنای طرح انتظارات جدید از آموزش علوم تجربی و برنامه درسی ملی در کشور ما که زیر نظام سند تحول آموزش و پرورش می باشد، آشنایی با ماهیت علم و علوم تجربی و مهارت های یاد دهی و یاد گیری، دانستنی ها و نگرش های مبتنی بر اهداف غایی و کلی آموزش علوم و پیامدهای و شایستگی های مورد انتظار، لازم و ضروری است. در این درس دانشجومعلمان با این مفاهیم، مهارتها، نگرشها، رویکردها و روشها آشنا می شوند تا بتوانند آنها را در آموزش موثر علوم تجربی به کار بندند.

نام درس به فارسی: آموزش علوم تجربی ۲ نام درس به انگلیسی: science education 2	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- مفاهیم و اصول اساسی در شاخه های علوم تجربی (فیزیک، شیمی، زیست شناسی و زمین شناسی) که در کتاب های درسی به آنها اشاره شده است را توضیح دهد.	تعداد ساعت: ۴۸
۲- مفاهیم و اصول علمی و دانشی که در متن کتاب درسی علوم تجربی آورده شده است را در موقعیت های جدید شناسایی و تبیین نماید.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- ارتباط عمودی و افقی مفاهیم اساسی علوم تجربی را در کتابهای درسی علوم تجربی مطالعه و توالی و نظم موجود در آنها را بررسی و گزارش نماید.	پیش نیاز: -
۴- ساختار هر درس از کتاب علوم تجربی را بررسی و تحلیل کرده و شباهت های ساختاری درس های یک کتاب را به صورت یک گزارش علمی در کلاس ارائه نماید.	استاد متخصص برای تدریس: به
۵- شباهت ها و تفاوت های ساختاری و محتوایی کتاب های علوم تجربی اول تا ششم را شناسایی کرده و در مطالعات و پژوهش های بعدی خود مورد استفاده قرار دهد.	تشخیص گروه آموزشی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات در آموزش علوم تجربی

- تاریخچه تحولات در آموزش علوم تجربی
 - سیر تحولات آموزش علوم در جهان
 - سیر تحولات آموزش علوم در ایران
- ماهیت و اهمیت علم و علوم تجربی
- ماهیت و فلسفه وجودی برنامه درسی علوم تجربی
- چیستی و چرایی آموزش علوم در دنیای امروز
- هدف شناسی و پیامدهای مورد انتظار در آموزش علوم تجربی (اهداف غائی - کلی و جزئی)
 - اهداف غایی (زندگی بهتر و توسعه همه جانبه کشور بر پایه شناخت رابطه خود، خلقت، خلق و خدا)
 - اهداف کلی (کسب دانستنی‌ها، مهارت‌ها و نگرش‌ها)
 - اهداف جزئی (اهداف نهفته در هر درس و واحد یادگیری)
- کارکرد حوزه علوم تجربی در سند راهبردی برنامه درسی ملی کشور
- بنیاد تحول در آموزش علوم
 - تحول در آموزش علوم را چرا و از کجا و چگونه آغاز کنیم
 - استناد به مطالعات داخلی و بین‌المللی در لزوم تغییر در آموزش علوم
- اهمیت آموزش علوم و روش علمی به کودکان در مقاطع دبستان
 - کج فهمی‌ها رایج با منشاء آموزش غلط یا عدم آموزش در علوم تجربی
 - روش‌های موثر یادگیری در کودکان (اکتشاف، پژوهش محوری، تعاملی، مسئله محوری، استفاده از فناوری اطلاعات)
 - اولویت‌ها در آموزش علوم به کودکان (کسب تجربه دست اول، آموختن در موقعیت‌های اتفاقی، آموزش علوم تلفیقی، تنوع در محیط‌ها و موقعیت‌های یادگیری، به کارگیری حواس پنجگانه در یادگیری و یادگیری در محیط شاد و همراه با بازی و تفریح و)
 - انعطاف‌پذیری کودکان و آمادگی آنها در پذیرش نظریات جدید علمی
- روش علمی و روش حل مسئله (مراحل حل یک مسئله علمی)
- علم و زندگی (کاربرد های علم و روش علمی در زندگی روزمره)

تکلیف عملکردی:

دانشجو معلم با درک ماهیت علم و علوم تجربی و پس از کسب دانش، مهارت‌ها و نگرش‌های لازم در آموزش علوم تجربی، موقعیت‌های یادگیری جدید ایجاد کند که دانش آموزان به ماهیت واقعی علم هدایت شوند. دانشجو معلم با بررسی یکی از درس‌های کتاب علوم تجربی، کج فهمی‌هایی که با آموزش نادرست علوم صورت خواهد پذیرفت را مشخص کرده و در مورد آنها بحث و گفتگو کند.

فصل دوم: مهارت‌های پایه و اساسی در یاددهی و یادگیری علوم تجربی

- مهارت مشاهده
- مهارت استنباط
- مهارت برقرای ارتباط
- مهارت طبقه بندی
- مهارت پیش بینی
- مهارت اندازه گیری
- مهارت جمع آوری اطلاعات
- مهارت تشخیص متغیرها
- مهارت فرضیه سازی
- مهارت طراحی آزمایش
- مهارت انجام آزمایش و کاربرد ابزار
- مهارت حل مسئله

تکلیف عملکردی:

- دانشجو معلم با انتخاب یک یا چند درس از کتاب علوم تجربی، مهمترین مهارتهایی که در آن درس مورد نظر بوده را مشخص کند و در باره آنها بحث و گفتگو کند.
- دانشجو معلم درس اول کتاب علوم تجربی (زنگ علوم) که درسی مهارتی و فرایندی است را بررسی نماید و در مورد نحوه اجرای آن و تاثیرات آن بر یادگیری دانش آموزان گزارشی تهیه نماید.
- دانشجو درسی را از کتاب علوم تجربی انتخاب نماید و مهارت‌های بیشتری از آنچه در کتاب آمده است برای آموزش آن درس طراحی کند.
- دانشجو معلم فعالیتی آموزشی - پژوهشی مبتنی بر مهارت‌ها طراحی کند و پس از انجام آن، گزارش کار و نتایج به دست آمده را گزارش کند.

فصل سوم: رویکردها و روشهای مهم در آموزش علوم تجربی

- معرفی مهمترین رویکردهای موجود در آموزش علوم تجربی
- رویکر انتقالی

- رویکرد اکتشافی
- رویکرد فرایندی
- رویکرد تعاملی
- رویکرد تماتیک (زمینه محور)
- رویکرد تلفیقی
- ارتباط اهداف و موضوعات علوم تجربی با سایر علوم و فنون
- رویکردهای نوین تلفیقی در آموزش علوم تجربی (STSE, STEM, STEAM, IBSE)
- برخی روشهای فعال آموزش علوم تجربی مبتنی بر رویکردهای نوین
 - روش 5E (بر مبنای نظریه ساختن گرایی)
 - روش دریافت مفهوم
 - روش نقشه های مفهومی و ذهنی (طرح شبکه)
 - روش بارش فکری
 - روش اعضای تیم
 - روش آموزش در محیط (بر مبنای رویکرد تماتیک)

تکلیف عملکردی:

- دانشجومعلم پس از یادگیری رویکردها و روش های آموزش موثر در آموزش علوم درسی را از کتاب علوم تجربی انتخاب کند و بر مبنای یکی از رویکردها و روشهای آموخته شده آنرا در کلاس تدریس کند.
- دانشجومعلم درسهایی از کتاب علوم را انتخاب نماید و بر اساس ویژگی ها و اهداف درس مشخص کند کدامیک از رویکردها و روشها برای آموزش آن درس مناسبتر هستند. در این ارتباط بحث و گفتگو و استدلال نماید.
- دانشجومعلم روش 5E را با IBSE مقایسه کند و شباهت ها و تفاوت های این دو روش که با رویکرد اکتشافی اعمال می شوند را بررسی و گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت کاربردی و به منظور اثر بخشی باید به صورت حل مساله انجام شود و بیشتر مفاهیم آن به صورت تحلیلی و با ارایه نمونه از رشته تخصصی تدریس گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منابع اصلی این درس نیازمند تالیف است.

منابع فرعی:

۱- کتاب راهنمای معلم علوم تجربی در دوره ابتدایی. دفتر برنامه ریزی و تالیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه .

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشیناز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: ۸ نمره

کارپوشه: ۴ نمره

سرفصل درس «آموزش علوم تجربی ۳»

(طراحی آموزشی، طراحی واحد یادگیری و ارزشیابی در آموزش علوم تجربی)

۱. معرفی درس و منطق آن:

دانسته ها و مهارت های دانشجومعلم در رشته های مختلف آموزشی زمانی کارآمد و موثر است که آنان بتوانند این دانسته ها و مهارت ها را در عمل به کار بگیرند و علم خود را به عمل تبدیل کنند. مفهوم تکنولوژی نیز به همین مضمون اشاره می کند. «تکنولوژی کاربرد دانش است برای مقاصد عملی». با توجه به اینکه مهمترین هدف، پیامد و عمل مورد انتظار در دوره کارشناسی دانشگاه فرهنگیان، تربیت معلمی با شایستگی های لازم برای آموزش و پرورش دانش آموزان است، لازم است تا با تکنولوژی آموزشی به طور عمومی و تخصصی آشنا باشند و همچنین بتوانند بر اساس رویکردهای نوین آموزشی درس های کتاب علوم را در هر کجا که هستند بومی سازی نموده و با رویکرد زمینه محور، آموزش و علم را در محوریت زندگی دانش آموزان قرار دهند، و اگر چه در نظام آموزشی متمرکز، درس ها و به طور کلی واحد های یادگیری قبلا در کتاب درسی طراحی شده است، ولی معلمان بایستی توان باز مهندسی و تغییر بر اساس نیازهای دانش آموزان را داشته باشند. این درس به همین منظور و برای آشنایی با تکنولوژی آموزشی، طراحی آموزشی و طراحی واحد یادگیری در علوم تجربی و در نهایت ارزشیابی از آموخته ها که خود بخشی از فرایند آموزش است ارائه شده است.

نام درس به فارسی: آموزش علوم تجربی ۳ نام درس به انگلیسی: science education 3	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: آموزش علوم تجربی ۲ استاد متخصص برای تدریس: به تشخیص گروه آموزشی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: ۱- با درک و آگاهی از ماهیت تکنولوژی آموزشی و موقعیت های ارتباطی، برای یک واحد یادگیری درس علوم تجربی طراحی آموزشی متناسب با اهداف، پیامدهای مورد نظر، مخاطبان، محتوا و روش تدریس انجام بدهد. ۲- درس هایی از کتاب علوم تجربی را انتخاب و شیوه طراحی آنرا باز مهندسی کرده و تغییرات مورد نظر را اعمال نماید ۳- برای تدریس یک مفهوم از علوم تجربی طراحی مناسب آموزشی و طراحی واحد یادگیری را انجام داده و در کلاس درس تدریس نماید. ۴- پس از اجرای شیوه های فعال تدریس، ارزشیابی متناسب با آن شیوه را از دانستنی ها، مهارت ها و نگرش های کسب شده انجام داده و نتایج را مورد بررسی قرار دهد. ۵- ارزشیابی توصیفی را جانشین ارزشیابی کمی نماید و بر اساس آن دانش آموزان را مورد قضاوت قرار دهد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: تکنولوژی آموزشی، موقعیت‌های ارتباطی و طراحی واحد یادگیری در علوم تجربی

- تکنولوژی آموزشی و طراحی آموزشی در علوم تجربی دوره ابتدایی
 - مفهوم تکنولوژی آموزشی در علوم تجربی
 - سیر تحول تکنولوژی آموزشی در علوم تجربی
 - تکنولوژی آموزشی و موقعیت‌های ارتباطی موثر در آموزش علوم تجربی
 - مدل ارتباطی شانون
 - مدل ارتباطی ایندیانا
- طراحی واحد یادگیری در آموزش علوم تجربی
 - تعریف واحد یادگیری
 - تعریف طراحی واحد یادگیری
 - طراحی واحد یادگیری در کتب درسی نظام‌های متمرکز و غیر متمرکز آموزشی
 - بررسی ساختار واحد یادگیری در کتاب علوم تجربی دوره ابتدایی (ساختار یک درس)
 - باز مهندسی واحد یادگیری در کتب علوم تجربی دوره ابتدایی.
- مدل و سبک‌های آموزشی در آموزش علوم تجربی
- ارتباط مفهومی طراحی آموزشی، طراحی واحد یادگیری، رویکردها و روش‌های آموزش علوم تجربی در کتب علوم ابتدایی

تکلیف عملکردی:

- دانشجومعلم کلاس درس را به عنوان یک موقعیت ارتباطی در نظر بگیرد و مدل شانون را برای این موقعیت باز تعریف کند. سپس نقص این مدل را در این شرایط مورد بررسی قرار داده و آن را به شکل مطلوب برطرف سازد.
- دانشجومعلم برای یک درس از کتاب علوم بر اساس مدل ایندیانا و مفهوم تکنولوژی آموزشی یک طرح آموزشی بنویسد و آنرا تشریح نماید.
- دانشجومعلم برای یکی از دروس کتاب علوم تجربی طراحی آموزشی مناسب کرده و آنرا در کلاس اجرا نماید. و در باره چالش‌های ایجاد شده پس از اجرا با همکلاسان خود بحث و گفتگو کند.
- دانشجومعلم درسهایی از کتاب علوم را انتخاب و شیوه طراحی آنرا باز مهندسی کرده و تغییرات مورد نظر را اعمال نماید.
- دانشجومعلم درسهایی از کتابهای مختلف علوم را انتخاب و سازماندهی آنها را با یکدیگر مقایسه کند و مقاله‌ای علمی در این زمینه بنویسد.

فصل دوم: ارزشیابی در آموزش علوم تجربی

- ارزشیابی در آموزش علوم تجربی دوره ابتدایی
 - هدف از ارزشیابی چیست؟

- ارزشیابی در درس علوم تجربی
- ارتباط ارزشیابی با عناصر برنامه ریزی درسی در علوم تجربی
- انواع ارزشیابی و شیوه انجام آنها در آموزش علوم تجربی
 - ارزشیابی تشخیصی (اولیه)، ویژگیها و روش های اجرا
 - ارزشیابی تکوینی (مستمر)، ویژگیها و روش های اجرا
 - ارزشیابی پایانی (تراکمی)، ویژگیها و روشهای اجرا
- ارزشیابی منطبق بر اهداف و پیامدها در روشها و رویکردهای نوین آموزش علوم تجربی
 - چگونگی ارزشیابی دانسته ها
 - چگونگی ارزشیابی مهارتها
 - چگونگی ارزشیابی نگرشها
- ارزشیابی توصیفی در آموزش علوم تجربی

تکلیف عملکردی:

- دانشجومعلم بر اساس شیوه ارزشیابی آموخته شده، جدول ارزشیابی برای فعالیت های انجام شده در حین تدریس با روشهای فعال تهیه کند و ملاکهای ارزشیابی و انتظارات را در آن قرار دهد.
- دانشجومعلم درسی را از کتاب علوم انتخاب نماید و پس از تعیین روش تدریس مناسب شیوه ارزشیابی تکوینی و پایانی از آن را تعیین و توضیح دهد.
- دانشجومعلم در باره ملاک های ارزشیابی و شیوه انجام آن در رویکردها و روشهای نوین مانند IBSE مطالعه نماید و برای هم کلاسان خود گزارشی ارائه نماید.
- دانشجومعلم پس از تدریس یک واحد یادگیری، آزمون توصیفی طراحی کند و آن را انجام بدهد.
- دانشجومعلم در باره مزایا و معایب آزمون توصیفی نسبت به آزمونهای کمی تحقیق کند و به شکل یک مقاله توصیفی آن را ارائه نماید.

فصل سوم: آموزش علوم تجربی تطبیقی

- مطالعه عملکرد ایران در آموزش علوم تجربی در دوره های مختلف نسبت به متوسط عملکرد جهانی
- مقایسه آموزش علوم در کشور ایران با کشورهای موفق و پیشرو در آموزش علوم و تعیین نقاط ضعف و قوت سیستم های آموزشی

تکلیف عملکردی:

- دانشجومعلم با مطالعه سیر تاریخی آموزش علوم در کشورهای مختلف دلایل پیشی گرفتن برخی از آنها نسبت به بقیه را بررسی و نتایج را به صورت علمی ارائه نماید.
- دانشجومعلم سوالات علوم تجربی زمون های بین المللی مانند تیمز را تحلیل نماید و نقاط ضعف و قوت دانش آموزان ایرانی را بررسی کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت کاربردی و به منظور اثر بخشی باید به صورت حل مساله انجام شود و بیشتر مفاهیم آن به صورت تحلیلی و با ارایه نمونه از رشته تخصصی تدریس گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منابع اصلی این درس نیازمند تالیف است.

منابع فرعی:

۱- کتاب راهنمای معلم علوم تجربی در دوره ابتدایی. دفتر برنامه ریزی و تالیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشیناز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: ۸ نمره

کارپوشه: ۴ نمره

سرفصل درس «بررسی محتوای کتاب درسی مطالعات اجتماعی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

کتاب های درسی یکی از مهم ترین منابع یادگیری در نظام های آموزشی هستند و مواد اصلی برنامه درسی مدارس را تشکیل می دهند. بر این اساس ضرورت وجود واحد درسی با عنوان بررسی کتب مطالعات اجتماعی دیده شد که در آن کتب درسی مطالعات اجتماعی در دوره آموزش ابتدایی از نظر محتوایی، روشی، شکلی و روانشناختی مورد بررسی قرار گیرد که برای دانشجومعلم جنبه کاربردی دارد. اما به دلیل میان رشته بودن این دانش ضرورت دیده شده تا دروس مختلف این کتاب با رویکردهای تخصصی آن توسط اساتید صاحب علم در آن حوزه مورد نقد و بررسی شود. در این واحد درس عنوان ها، تقسیم بندی فصول، تصاویر، جداول، نمودارها، نقشه ها، واژه ها، پرسش ها، کاربرگ ها، تکالیف یادگیری، محتوای درس ها، آثار تربیتی و روانشناختی مطالب تاریخی، اجتماعی، جغرافیایی، اقتصادی و کتب درسی بر اساس روش ها و پژوهش های جدید مورد بررسی و نقد قرار خواهد گرفت. از اهداف دیگر این واحد درسی فراهم آوردن فرصت های مناسبی است تا دانشجو معلمان روش های یادگیری اثرگذار را به فراخور محتوا آموزش ببیند. همچنین با بررسی کتاب های درسی محتواهایی که از نظر دانشجویمان بدرستی درک نشده و یا در تدریس آن ابهاماتی وجود دارد مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

نام درس به فارسی: بررسی محتوای کتاب درسی مطالعات اجتماعی نام درس به انگلیسی: Study of Social Studies Textbooks	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- محتوای علمی دروس کتب مطالعات اجتماعی با رویکرد تاریخی، اجتماعی، جغرافیایی، اقتصادی و نقد و بررسی کند.	تعداد واحد: ۲
۲- فعالیت های یاددهی - یادگیری را به تفکیک دروس مورد ارزیابی قرار دهد.	تعداد ساعت: ۴۸
۳- موثرترین روش های تدریس را به فراخور موضوعات مطروحه در هر درس را بکار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- به استناد میان رشته ای بودن دانش مطالعات اجتماعی، از دروس تخصصی آموزش یافته در طی ترم های گذشته در آموزش بهره مند شود.	پیش نیاز: -
۵- راهبردهای ارزشیابی تحصیلی موفق و موثر را به فراخور محتوا انتخاب کند.	تخصص مورد نیاز برای
۶- از نظر روشی، شکلی، محتوایی و روانشناختی مطالب تاریخی، اجتماعی و جغرافیایی کتب یاد شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.	تدریس: پیشنهاد میشود توسط سه
۷- با شناخت روش های تدریس فعال در آموزش مطالعات اجتماعی بتواند به فراخور محتوای هر درس، موقعیت های مناسبی، جهت تدریس خلاق به وجود آورد.	استاد متخصص در دروس تاریخ، اجتماعی و جغرافیا به صورت سه تک ساعته ارائه و تدریس گردد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: بررسی فرآیند یادگیری کتب درسی مطالعات اجتماعی

۱-۱- بررسی مهارت‌های قبل از شروع درس

- طراحی واحد یادگیری

- ✓ بررسی هدف کلی، اهداف جزئی، رفتاری، حیطه‌های یادگیری و.... در هر فصل و دروس آن فصل
- ✓ بررسی نحوه تنظیم محتوایی کتاب و چگونگی ارتباط منطقی فصول (چرایی مباحث کتاب تقدم و تاخر دروس)
- ✓ بررسی اشکال، جداول، نمودارها، نقشه، درشت نویسی ها و.....
- ✓ بررسی ارتباط طولی و افقی مطالب درسی (در کتب دیگر هر پایه و در کتب مطالعات اجتماعی در هر چهار پایه ابتدایی)

✓ بررسی ارزشیابی‌های آغازین، فرآیند، پایانی و عملکردی با توجه به محتوا هر درس

✓ رسانه‌های آموزشی مورد نیاز

۱-۲- بررسی مهارت‌های ضمن تدریس (ارزشیابی آغازین، ایجاد انگیزه، مدل کلاس، روش‌های فعال تدریس و ...)

۱-۳- بررسی مهارت‌های پایانی تدریس (ارزشیابی پایانی و ارائه تکلیف)

۱-۳-۱- ارزشیابی پایانی

✓ فعالیت فراگیران در ضمن تدریس (شرکت در فعالیت کلاسی، مشارکت در پاسخگویی به سوالات)

۱-۳-۲- ارائه تکلیف و انواع آن

✓ تکالیف از نظر محتوا (تکالیف تمرینی، تکالیف آماده سازی و آمادگی، تکالیف بسطی و امتدادی، تکلیف خلاقیتی)

✓ تکالیف از منظر ساختار و شیوه‌ی ارائه (تکالیف عمومی، تکالیف گروهی، تکالیف انفرادی)

فعالیت یادگیری:

- آیا ارتباط طولی بین دروس جغرافیایی دوره اول و دوره دوم ابتدایی رعایت شده است؟ پاسخ خود را به استناد مطالب کتب درسی تحلیل و تشریح نمایید.

- از دانشجویان درباره جنبه‌های روانشناختی مطالب تاریخی کتاب ششم ابتدایی نظرخواهی و مطالب در کلاس مورد نقد و ارزیابی قرار گیرد.

- در یک صبح آفتابی دانش آموزان نحوه یافتن جهت‌های اصلی را در حیاط مدرسه را تمرین کرده و سپس هر دانش آموز نحوه تشخیص این جهات را توضیح دهد.

تکالیف عملکردی:

- به صورت کارگروهی کتب متوسط اول مطالعات اجتماعی با رویکرد تاریخی را از نظر تقدم و تاخر محتوایی مورد نقد و ارزیابی قرار گیرد. نتایج در کلاس مورد بحث قرار گیرد.

- اگر مباحث آموزشی شما در مورد محیط زیست و نحوه نگهداری از آن باشد برای ارزشیابی از آموخته های فراگیر چه روش هایی را پیشنهاد می کنید که توان ارزشیابی را حیطه های مختلف یادگیری داشته باشد. (برای هر حیطه یک سوال طرح کنید).

فصل دوم: بررسی علمی کتب مطالعات اجتماعی

- پیش دانسته های علمی ضروری دانش آموز برای آموزش هر درس
- استخراج و تعریف مفاهیم کلیدی و بیان اصطلاحات خاص هر درس
- آموزش تخصصی مطالب علمی مطالب کتب مطالعات اجتماعی:

(مفاهیم و تعاریف: ارزش و هنجار، انواع هنجارها، مقایسه ارزش ها و هنجارها، آداب اجتماعی و رسوم و اجتماعی، عرف، تشریفات، قوانین و مقررات اجتماعی، سیاست، علم سیاست، دولت، حاکمیت، فرهنگ، حقوق شهروندی و مسئولیتهای فردی و اجتماعی، نظام حکومتی در کشورها و درک مناسبات دوجانبه دولت و مردم، استفاده و سوءاستفاده ی انسان از زمین، کشورهای همسایه و فرهنگ ملل، نواحی جغرافیایی ایران با برخی از نواحی دیگر، مشترکات ملی (سرزمین مشترک، دین و آداب و رسوم مشترک، زبان و خط مشترک، پرچم مشترک و سرود ملی)، رویدادهای مهم تاریخی ایران، شخصیت های مهم دینی، ملی و علمی کشور، میراث فرهنگی، آثار باستانی و بناهای تاریخی مهم، استعمار، تولید، مبادله، مصرف، تصمیم گیری، منابع انرژی در ایران، روش های بهره برداری در جهت توسعه ی پایدار، بهداشت و ایمنی فردی و اجتماعی (محیط اجتماعی و محیط طبیعی)، تغییر در طبیعت و جوامع انسانی و علل آن، حمل و نقل و ارتباطات، محیط طبیعی و پدیده های جغرافیایی، نیازهای خانواده و چگونگی تأمین آنها و نقشه، کروکی، صرفه جویی، اسراف، آلودگی های زیست محیطی، ناهمواری ها، فاره ها و اقیانوس ها، بازیافت، منابع طبیعی و انسانی، شهر و روستا، نواحی آب و هوایی ایران، پوشش گیاهی ایران، منابع آب ایران، دریاها، ایران، حرکات زمین، نصف النهارات و مدارات، هوا و آب و هوا، تقویم، دوستی و آداب آن، کشاورزی در ایران و)

فعالیت یادگیری:

- پیش دانسته های ضروری دانش آموزان برای تدریس ایران خانه ی ما (درس ۱۰ پایه ۷) را مشخص کند.
- علل تنوع پوشش گیاهی در ایران را با توجه به وضعیت جغرافیایی ایران را توضیح دهید.
- آیا عرض جغرافیایی در تنوع آب و هوایی ایران تاثیر گذار است؟ با رسم نقشه ایران آن را تشریح کنید.

تکالیف عملکردی:

- پراکندگی منابع آب و خاک چگونه در پراکندگی جمعیت کشور نقش دارد. به کمک نقشه های سه گانه آب و خاک و جمعیت این مساله در کلاس مورد بحث قرار گیرد.
- دانشجو معلمان در قالب چند گروه مهمترین مهارت های زندگی و شهروندی که در کتب مطالعات اجتماعی پرداخته شده را بررسی کنند و در گزارشات خود مشخص کنند این مهارت ها با توجه به تنوع قومی و فرهنگی و وضعیت سکونتگاه های انسانی (شهری، روستایی و عشایر) پیش بینی شده است. نتایج در کلاس مورد بحث و تبادل نظر قرار گیرد.

فصل سوم: راهبردها و روش های تدریس

- روش های تدریس مناسب برای هر درس به ضرورت رویکرد علمی
- تشخیص مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای هر آموزش درس به فراخور محتوا
- روش های مناسب برای ارتباط دهی مفاهیم درسی با زندگی دانش آموزان (روش های فعال تدریس: مشاهده حل مساله، بحث گروهی، تفکر خلاق، بازدیدهای میدانی، کارگروهی و.....)

فعالیت یادگیری:

- پیش دانسته های ضروری دانش آموزان برای تدریس ایران خانه ی ما (درس ۱۰- پایه ۷) را مشخص کند.
- ویژگی های یادگیری و تدریس مؤثر مطالعات اجتماعی را توضیح دهید.
- ملزومات استفاده از رویکرد کاوشگری و حل مسئله چیست؟
- چرا بازدید علمی و مطالعات میدانی، یک روش سودمند و مؤثر در آموزش مطالعات اجتماعی است؟ دلایل خود را توضیح دهید.
- تفاوت های روش های سنتی و روش های فعال در آموزش مطالعات اجتماعی را بیان کنید.

تکالیف عملکردی:

- روش های مناسب ارتباط دهی مفاهیم درسی با زندگی دانش آموزان را به صورت کارگروهی در دروس سه ساله کتب مطالعات اجتماعی متوسط اول با رویکرد جغرافیا و اقتصاد را بررسی کنید . نتایج در کلاس مورد نقد و بررسی قرار گیرد.
- یکی از دروس مطالعات اجتماعی را انتخاب و برای آن، یک واحد یادگیری طراحی کنند و در کلاس کارهای انجام شده مورد نقد و بررسی سایر دانشجویان قرار گیرد.
- دانشجویان به چند گروه تقسیم شوند و هر گروه تعدادی مسئله ی مرتبط با درس مطالعات اجتماعی را که متناسب با توان ذهنی مخاطبان دوره ی ابتدایی یا راهنمایی است برای استفاده از رویکرد حل مسئله شناسایی کنند. در پایان گروه ها دلایل انتخاب خود را برای کلاس توضیح دهند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

پیش بینی می شود این واحد درسی در ترم های پایانی ارائه شود. زمانی که دانشجویان از نظر تخصصی و تربیتی واحدهای پیشی بینی شده را گذرانده و تقریباً آمادگی لازم برای بررسی علمی کتب مطالعات اجتماعی را دارند. موثرترین راهبردهای تدریس این واحد درسی شامل بحث گروهی، پرسش و پاسخ و مشارکت گروهی است. عمده فعالیت کلاس در غالب فعالیت های فردی و گروهی توسط دانشجو معلم انجام می گیرد و استاد (با اساتید) مربوطه در نقش راهنما با بر طرف کردن نقاط مبهم علمی - تربیتی در جهت رسیدن به اهداف این واحد درسی ایفای نقش می کنند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- (منبع اصلی در دست تالیف است. لذا پیشنهاد میگردد تا زمان آماده شدن از این منابع به فراخور مطالب استفاده شود)
۱. کتاب راهنمای معلم مطالعات اجتماعی پایه سوم، چهارم، پنجم و ششم در دوره ابتدایی اول و دوم؛ دفتر برنامه ریزی و تالیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه. گروه درسی مطالعات اجتماعی.
 ۲. اهداف کلی برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ی اول متوسطه. دفتر برنامه ریز و تالیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه. گروه درسی مطالعات اجتماعی.
 ۳. شایان، سیاوش. (۱۳۸۳). درباره ی آموزش جغرافیا. تهران. سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.
 ۴. قربانعلی زاده، مژده. نجار نهاوندی، مریم. (۱۳۹۳). تحلیلی بر هویت ملی در کتب درسی (مطالعه موردی مطالعات اجتماعی). پژوهشهای تربیتی. شماره ۲۹.
 ۵. زینال تاج، فرزانه. دهقانی. پاک مهر، حمیده. (۱۳۹۳). بررسی مقوله ی فرهنگ و قومیت در محتوای برنامه های درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی، پژوهش های برنامه ی درسی، دوره ی چهارم، شماره دوم، ص ۱۱۷ تا ۱۳۰
 ۶. اهداف کلی برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ی اول متوسطه. دفتر برنامه ریز و تالیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه. گروه درسی مطالعات اجتماعی.
 ۷. بهشتی، محمدباقر. محمودی، کریم. حسینیپور، فاطمه. (۱۳۹۶). تحلیل محتوای کتابهای مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی براساس مؤلفه های تغییر در باور، رفتار و نگرشهای نقطه شروع توسعه. فصلنامه توسعه اجتماعی (توسعه انسانی سابق)، دوره ۱۱، شماره ۴، تابستان ۹۶، صفحات ۲۳۶ تا ۲۰۷

منابع تکمیلی:

۱. نوریان، محمد (۱۳۸۱). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی. تهران: انتشارات امیر.
۲. شایان، سیاوش. چوبینه، مهدی. ملک عباسی منصور. (۱۳۸۲). راهکارهای آموزش جغرافیا. تهران. نشر شورا.
۳. خادمی، محسن. محمدی، مهدی. ناصری جهرمی، رضا. منصوری، سیروس (۱۳۹۵). تحلیل محتوای کتاب مطالعات اجتماعی ششم ابتدایی های مؤلفه بر حسب مهارتهای اجتماعی. فصلنامه تعلیم و تربیت. شماره ۱۲۶.
۴. موسی پور، نعمت اله. (۱۳۹۳). مبانی برنامه ریزی آموزش متوسطه. مشهد. به نشر.
۵. انوری آذر، مهسا؛ داریوش طهماسی اقبلاغی؛ سمیرا باکری فر و معصومه شمعلو. (۱۳۹۵). بررسی کتب مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶ به صورت عمودی بر اساس شاخص های الگوی صحیح مصرف، پنجمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران، مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار - موسسه آموزش عالی مهر اروند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها و بحث های کلاسی) ۵
نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۱۵ نمره

سرفصل درس «آموزش قرآن»

۱. معرفی درس و منطق آن

در جامعه ایران یادگیری قرآن از محیط خانواده آغاز شده و در دوره ابتدایی ادامه پیدا می کند. بر اساس مصوبات قانونی دانش آموزان در دوره ابتدایی باید بتوانند متن قرآن کریم را بخوانند و توانایی درک معنای عبارات ساده و پرکاربرد آن را برای انس با قرآن داشته باشند. آشنایی معلمان با روش تدریس قرآن کریم به آنان در استفاده از زمان تخصیص یافته برای آشنایی دانش آموزان با قرآن کریم توانمند نمودن دانش آموزان در روانخوانی و درک مفاهیم کمک می نماید.

مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ سایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: - تخصص مورد نیاز برای تدریس: الهیات و معارف اسلامی، علوم تربیتی	نام درس به فارسی: آموزش قرآن نام درس به انگلیسی: Quran Education پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: رنامه درسی آموزش قرآن دوره ابتدایی را بررسی و رابطه میان روش تدریس بخش های مختلف را با اهداف و شیوه های ارزشیابی گزارش نماید. بتواند از ظرفیت منابع محلی برای تنوع بخشیدن فرصت های یادگیری و پاسخ به توانایی دانش آموزان در فراگیری قرآن استفاده کند.
---	---

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- ۱- فلسفه و رویکرد آموزش قرآن
- ۲- اصول و اهداف برنامه آموزش قرآن در دوره ابتدایی
- ۳- روش های آموزش قرآن
آموزش روخوانی با تکیه بر زبان مادری
آموزش روخوانی به روش سنتی
آموزش روخوانی به روش تصویر خوانی
- ۴- رسانه های آموزشی
- ۵- آشنایی با ساختار کتاب درسی
- ۶- ظرفیت های محلی برای تنوع بخشیدن به فرصت های یادگیری

فعالیت یادگیری:

با مراجعه به اسناد برنامه درسی آموزش قرآن در دوره ابتدایی یکی از محور های فوق را مطالعه و با استفاده از سایر منابع نقدی بر آن ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

منابع محلی را در سطح منطقه آموزشی / زندگی خود بررسی و در قالب طرحی که چگونگی استفاده از این منابع برای تنوع بخشیدن به فرصت های یادگیری را منعکس می نماید، ارائه کند.

فصل دوم: روش های تدریس

الف- خواندن قرآن :

۱- آموزش مهارت روخوانی

۱-۱- بخش خوانی کلمات و ترکیب های قرآنی با ترکیب صامت ها و مصوت ها، حرف ساکن، حرف مشدد بر اساس آموخته های سواد

آموزی فارسی و با اشاره صحیح به هر بخش، توسط معلم، با استفاده از لوحه آموزشی و خواندن دسته جمعی و انفرادی دانش آموزان

۱-۲- تمرین خواندن کلمات و عبارات قرآنی به صورت شمرده

۱-۳- تمرین خواندن کلمات و عبارات قرآنی به صورت معمولی و روان

۲- آموزش نمادهای خاص رسم الخط قرآن کریم :

۱-۲- تاء گرد، انواع تنوین، کاف بدون سرکج و الف کوچک

۲-۲- واو و یای کوچک (در اشباع حرکت هاء ضمیر)

۳-۲- همزه (ء)

۴-۲- نون کوچک (التقای ساکنین)

۵-۲- حروف مقطعه

۶-۲- علامت مد

۳- آموزش حروف ناخوانا :

۱-۳- انواع حروف ناخوانا

۲-۳- آموزش حروف ناخوانا به صورت حروف متمایز

۳-۳- آموزش قواعد حروف ناخوانا

۴- روش تدریس انواع وقف

۵- شیوهی رفع اشکالات روخوانی

۶- آموزش قرائت

ب) پیام‌های قرآنی

ج) درک معنا: روش آموزش معنا کردن ترکیب‌ها و عبارات ساده یا پرکاربرد قرآن کریم

د) داستان‌های قرآنی

هـ) خواندن از روی قرآن کامل

و) حفظ نسبی آیات و سوره‌های قرآن کریم

تکلیف عملکردی:

با اهداف بررسی برنامه درسی و ارتباط آن با روش‌های تدریس بخش‌های مختلف، طراحی آموزشی با استفاده از شیوه‌های مختلف آموزش قرآن طراحی و اجرا نماید.

فصل سوم: ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان:

ارزش‌یابی مستمر

- ۱- رویکرد ارزش‌یابی مستمر، اهمیت و نقش آن در یادگیری قرآن
- ۲- ارزش‌یابی مستمر از بخش‌های روخوانی، قرائت، پیام‌های قرآنی، داستان‌ها و کار در کلاس دوره‌ی ابتدایی
- ۳- ارزش‌یابی مستمر و نحوه‌ی نمره‌دهی و نقش هر یک از فعالیت‌های داخل و خارج از کلاس
- ۴- نمره‌گذاری ارزش‌یابی مستمر دانش‌آموزان، ملاحظات ضروری در کیفیت نمره‌دهی.

تکلیف عملکردی:

با استفاده از راهبردهای ارزشیابی برای هر یک از بخش‌های تدریس قرآن ابزار ارزشیابی طراحی نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت‌های یادگیری غیرمستقیم برای کسب تجربه در آموزش مهارت‌های روخوانی قرآن با استفاده از منابع محلی برای پاسخ به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، و راهبردهای شناختی برای تحلیل اهداف و روش‌های تدریس آموزش قرآن است.

۴. منابع آموزشی

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. راهنمای معلم در دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش دینی»

۱. معرفی درس و منطق آن

اولین تجربیات یادگیری مفاهیم اخلاقی و دینی در خانواده و از طریق ارتباط با اعضاء خانواده، نزدیکان و همسالان شکل می گیرد. در مبانی تعلیم و تربیتی دینی دوره ابتدایی (هفت سال دوم) به عنوان یک دوره تأثیر گذار در شکل گیری رفتارهای دینی و اخلاقی در کودکان و نیز تقید به مسایل دینی محسوب می شود. آشنایی معلمان با فرآیند رشد اخلاقی و روش های آموزش آن، به آنها در انتخاب زبان متناسب با سطح رشدی دانش آموزان و سازمان دادن موقعیت های یادگیری تأثیر گذار برای درک مفاهیم دینی، شکل گیری و تقویت ارزش ها و باور های دینی کمک کند.

نام درس به فارسی: آموزش دینی نام درس به انگلیسی: Religious Education	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: - تخصص مورد نیاز برای تدریس: الهیات و معارف اسلامی، علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با تحلیل ویژگی ها و ساختار مواد آموزشی، میزان انطباق آن با اهداف برنامه درسی را برای طراحی فرصت های یادگیری متنوع و غنی مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد. با طراحی و اجرای یک واحد یادگیری در موقعیت واقعی، نقاط قوت و ضعف آن را برای اصلاح/ تقویت واحد یادگیری تشخیص و راهکار هایی برای اصلاح آن ارائه نماید.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: معرفی کتاب درسی و راهنمای معلم

- ۱- بررسی ویژگی های کتاب درسی شامل: موضوع کتاب، پایه تحصیلی، حجم و صفحات کتاب، تعداد فصول و بخش ها، ساعات پیش بینی شده برای تدریس
- ۲- ساختار کتاب درسی و طرح ریزی موضوعات درسی
- ۳- ساختار یک درس و کارکرد اجزای مختلف آن
- ۴- بررسی فصول، بخش ها و واحدهای یادگیری

فصل دوم: بررسی واحدهای یادگیری در کتاب درسی

- ۱-۱- عنوان واحد یادگیری
- ۲-۱- هدف واحد یادگیری
- ۳-۱- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری

- ۴-۱- تعیین پیش‌دانسته‌های ضروری دانش آموز و بد فهمی های احتمالی
- ۵-۱- تعیین مفاهیم و مهارت های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری
- ۶-۱- چگونگی ارتباط و نحوه‌ی گسترش مفاهیم/مهارت ها در یک واحد یادگیری و دست‌یابی به مفهوم نهایی /مهارت موردنظر.
- ۷-۱- شواهد و مثال‌ها با توجه به مفاهیم اساسی
- ۸-۱- نحوه سازماندهی فرصت های یادگیری با توجه به رویکرد برنامه درسی
- ۹-۱- تنوع راهبرد های آموزش و ارزشیابی در سازماندهی واحد یادگیری
- ۱۰-۱- بررسی توالی و انسجام فرصت های یادگیری.
- ۱۱-۱- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام‌های آموزشی، درشت‌نویسی ها و ... که به یادگیری مفاهیم کمک می‌کند.
- ۱۲-۱- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد تدریس.
- ۱۳-۱- روش‌هایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد.
- ۱۴-۱- راهبردهای بکارگرفته شده برای توسعه مهارت های تفکر
- ۱۵-۱- طراحی ارزش یابی تکوینی از واحد تدریس
- ۱۶-۱- طراحی ارزش‌یابی، مجموعی از واحد یادگیری

فعالیت یادگیری:

نقد و بررسی واحد های یادگیری کتاب درسی بر اساس چارچوب ارائه شده در فصل دوم و ارائه یافته ها به کلاس و تصمیم گیری در خصوص نکات قوت و ضعف کتاب به همراه ارائه پیشنهادات برای کمک به دانش آموزان در درک عمیق تر مفاهیم اخلاقی و دینی.

توصیه می شود کلیه کتاب ها در شش پایه تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد.

فعالیت عملکردی:

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری با رعایت اهداف و حدود محتوا در برنامه درسی

فصل سوم: بررسی ساختار کتاب راهنمای معلم و سایر مواد آموزشی

- ۱) تبیین منطق واحد یادگیری (دلیل فرصت های یادگیری طراحی شده با توجه به موقعیت های واقعی زندگی و لحاظ نمودن تفاوت های فردی)
- ۲) تعیین پیامد های یادگیری (انتظارات از دانش آموزان - قابلیت ها و توانایی هایی که دانش آموزان پس از گذراندن این واحد یادگیری به آن دست خواهند یافت)
- ۳) تبیین مفاهیم اساسی که واحد یادگیری حول آن سازماندهی شده است.
- ۴) بررسی بدفهی های یادگیرندگان و راهکار ها
- ۵) چگونگی درگیر نمودن دانش آموزان از طریق فراخواندن دانش، تجربیات پیشین و علایق فردی آنان برای کسب دانش و تجربیات جدید.

۶) سازمان دهی و مرحله بندی فرصت های یادگیری، تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی با استفاده از راهبرد های مختلف

۷) راهبرد های هماهنگ نمودن واحد یادگیری با سبک های یادگیری، توانمندی و علایق فردی

۸) تعیین محدوده ی تجربیات خارج از کلاس درس برای انتقال آموخته ها به موقعیت واقعی

۹) میزان انعطاف / قدرت انتخاب در انجام فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی بر اساس تفاوت های فردی و موقعیت های یادگیری در مناطق مختلف

۱۰) انواع راهکار های سنجش (رسمی و غیر رسمی) و ملاک های ارزیابی سطوح عملکردی در ارزیابی تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی

۱۱) روش تفسیر، سطح دستیابی یادگیرندگان به پیامد ها و ارایه بازخورد موثر به دانش آموزان

۱۲) سایر منابع مورد استفاده معلم

- نمونه کاربرد ها/ سازماندهنده های تصویری
- دستور العمل ها
- نمودار ها
- منابع خواندنی
- فهرست واژگان
- نمونه آزمون ها
- کتاب شناسی

تکلیف یادگیری: بررسی راهنما های معلم بر اساس ساختار فوق و تهیه گزارشی از سطح کارآیی آن در کمک به معلمان در آموزش.

تکلیف عملکردی: بازنگری یک نمونه واحد های یادگیری طراحی شده در راهنمای معلم و تکمیل آن با طراحی فرصت های یادگیری جدید و تولید منابع آموزشی مورد نیاز.

فصل چهارم: ارایه تدریس نمونه

دانشجو طراحی انجام شده برای واحد یادگیری را در سطح کلاس درس اجرا و میزان تحقق اهداف و کمک به یادگیری دانش آموزان مورد نقد قرار می گیرد. گزارش تدریس همراه با اصطلاحات تنظیم و ارایه می شود.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد تعاملی در بررسی کتاب درسی و راهنمای معلم، مطالعه مستقل در طراحی واحد یادگیری و راهبرد غیر مستقیم (تحلیل نقاد) در اجرا و ارزیابی واحد یادگیری.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

برنامه درسی حوزه یادگیری حکمت و معارف اسلامی و کتب درسی مربوطه در دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
اجرا و ارزیابی واحد یادگیری در سطح کلاس درس ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش تربیت بدنی»

۱. معرفی درس و منطق آن

علی رغم این که کودکان با ورود به دوره ابتدایی از مهارت های حرکتی مثل دویدن، پریدن و... برخوردار می باشند اما برای تقویت عضلات و رشد جسمی نیاز به ورزش و فعالیت های بدنی دارند تا از هماهنگی لازم در حرکات در موقعیت های مختلف برخوردار شوند. روند رشد جسمانی کودکان در این دوره با یکدیگر متفاوت است و از این نظر بین دختران و پسران تفاوت هایی وجود دارد. آشنایی معلمان با روند رشد حرکتی کودکان در دوره ابتدایی به برنامه ریزی برای پاسخ به نیاز های فردی کودکان و بکارگیری عضلات و تقویت مهارت های حرکتی و قوای جسمانی آنان متناسب با ظرفیت های فردی کمک می کند. معلمان با شناخت برنامه درسی تربیت بدنی و روش های آموزش آن قادر خواهند بود تا به طراحی فرصت های یادگیری مبادرت نمایند که از طریق آن دانش آموزان کارگروهی، استفاده مناسب از اوقات فراغت و تقویت قوای جسمانی و مهارت های حرکتی خود را به کمک تمرین های ورزشی فراگیرند.

نام درس به فارسی: آموزش تربیت بدنی نام درس به انگلیسی: Physical Education	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: - تخصص مورد نیاز برای تدریس: تربیت بدنی و علوم ورزشی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با شناخت برنامه درسی تربیت بدنی و روش های آن، فرصت های یادگیری برای تقویت قوای جسمانی و بکارگیری مهارت های حرکتی متناسب با تفاوت های فردی طراحی نمایند.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- مفهوم و تعریف تربیت بدنی، بازی، ورزش، و بازی های ورزشی
- ضرورت و اهمیت درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی
- رویکرد درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی
- اهداف کلی، موضوعات و محتوای درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی

فصل دوم: برنامه درسی درس تربیت بدنی

- برنامه درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی
- مراحل آموزش مهارت های بنیادین
- آمادگی جسمانی و آموزش فاکتور های آن
- مراحل آموزش مهارت های ورزشی
- نحوه اجرای بازی های حرکتی

تکلیف عملکردی:

برنامه درسی تربیت بدنی را به جهت وسعت و توالی مهارت ها در پایه ی اول تا ششم از حیث پیش نیازها و توجه توانایی های جسمی و حرکتی دانش آموزان بررسی نموده و با توجه به موقعیت های واقعی و نیاز های فردی دانش آموزان پیشنهاداتی ارائه نماید.

یک فرصت یادگیری برای آموزش یکی از مهارت های پیش بینی شده در برنامه درسی طراحی، اجرا و تأثیر آن بر تقویت قوای جسمانی، اصلاح/ تقویت مهارت های حرکتی را گزارش کند.

فصل سوم: سازمان دهی درس و مدیریت کلاس درس تربیت بدنی

۱- مقدمات

انواع استقرار قوانین و مقررات

بررسی آموخته های سال قبل

مفاهیم (جهت، شناخت اندام ها، اشکال، نیرو، فضای شخصی، فضای عمومی و...)

روش یاددهی یادگیری

ارزشیابی

تکلیف عملکردی:

یک جلسه کلاس درس تربیت بدنی را مشاهده و آن را از منظر ویژگی های سازماندهی موقعیت یادگیری مورد نقد و ارزیابی قرار دهد.

۲- کلاس مهارتی- حرکات پایه: نکات کلیدی، تمرینات ویژه، ارزشیابی

راه رفتن، دویدن به پهلو، (سر خوردن)، چرخیدن و پیچیدن، بلند کردن، پرتاب کردن و ...)

به پهلو دویدن (سر خوردن) پریدن، خم شدن، باز شدن، دریافت کردن، پرتاب کردن.

لی لی کردن، جا خالی کردن، هل دادن، تاب خوردن، ضربه زدن با دست و پا

مفاهیم دانشی: حرکات پایه و وضعیت بدنی، آمادگی جسمانی، ایمنی در ورزش، بهداشت و تغذیه ورزشی، شناخت رشته های

ورزشی، اهداف تربیت بدنی مدارس

۳- کلاس مهارتی- آمادگی جسمانی نکات کلیدی، تمرینات ویژه، ابزار و روش اندازه گیری

استقامت هوازی، استقامت موضعی، قدرت، انعطاف پذیری، چابکی، تعادل

- استقامت هوازی، استقامت موضعی، قدرت، انعطاف پذیری، چابکی، تعادل پویا
- استقامت هوازی، استقامت موضعی، قدرت، انعطاف پذیری، چابکی، تعادل پویا
- استقامت عمومی (قلبی - عروقی یا گردش خون و تنفس
- استقامت موضعی (عضلانی)
- قدرت
- انعطاف پذیری
- چابکی
- تعادل
- سرعت
- هماهنگی و توازن

۴- کلاس مهارتی، پایه چهارم و پنجم و ششم

آموزش مقدماتی مهارت های پایه ورزشی، دو و میدانی، طناب بازی، هندبال، والیبال، بسکتبال، بدمینتون، تنیس روی میز

تکلیف عملکردی:

بازی ورزشی برای یکی از محور های زیر طراحی و اجرا نموده و با نقد فعالیت اجرا شده فعالیت را برای اجرای بعدی اصلاح نماید.

توسعه مهارت های پایه ورزشی و آمادگی جسمانی دانش آموزان

توسعه مهارت ها و آمادگی جسمانی

تکلیف عملکردی:

یک جلسه آموزش درس تربیت بدنی را طراحی، اجرا و با نقد نتایج پیشنهادی برای تقویت / اصلاح طراحی ارائه نماید. یافته های دانشجویان پس از ارائه در جلسه سمینار کلاسی در قالب یک گزارش نقد و بررسی طراحی های گزارش شده به پیشنهادی ارائه شود.

فصل چهارم: ارزشیابی درس تربیت بدنی

- ارزیابی مهارت های حرکتی پایه
- ارزیابی آمادگی جسمانی
- ارزیابی مهارت های ورزشی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری عملی برای کسب تجربه مستقیم در آموزش مهارت های حرکتی و قوای جسمانی با استفاده از فعالیت ها و تمرین های بدنی و مدل سازی آن برای دانش آموزان متناسب با تفاوت های فردی دانش آموزان، و راهبرد های شناختی برای تحلیل برنامه درسی است.

۴. منابع آموزشی

دفتر تألیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه نظری. برنامه درسی تربیت بدنی در دوره ابتدایی، راهنمای معلم دوره ابتدایی در پایه های مختلف دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: تدریس عملی و نقد آن ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «کاربست هنر در تربیت ۱ (خوشنویسی، نقاشی و کاردستی)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

آموزش هنر به معلم توانایی آنان را در خلق فرصت های یادگیری در درون و بیرون از حوزه یادگیری هنر افزایش می دهد و به آنان کمک می کند تا مشکلات یادگیری دانش آموزان را با استفاده از ظرفیت هنر در آموزش موضوعات درسی مختلف برطرف نمایند. علاوه بر این خلق یک اثر هنری در رشته های مختلف به آنان این امکان را می دهد تا با ایده یابی، خلق ایده و ارزیابی اثر هنری تولید شده توانایی های هنری خود را شناسایی نموده و ضمن رشد و توسعه ظرفیت های شخصی از زبان هنر در موقعیت های واقعی زندگی استفاده نمایند.

نام درس به فارسی: کاربست هنر در تربیت ۱ (خوشنویسی، نقاشی و کاردستی) نام درس به انگلیسی: Application of art in education 1 (calligraphy, painting and crafts)	مشخصات درس نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: هنر
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: • با شناخت خط تحریری نستعلیق، قواعد ساختاری، مراحل شکل گیری و شیوه یادگیری و یاددهی آن، این خط را با مهارت بنویسد. • زیبایی شناسی خوشنویسی را تبیین و تحلیل کند. • خوشنویسی تحریری و قواعد آن را با موفقیت به دانش آموزان آموزش دهد. • اهمیت و ضرورت نقاشی و کاردستی در برنامه هنر دانش آموزان را تبیین و گزارش کند. • با شناخت نسبت به انواع نقاشی و کاردستی، نمونه هایی را خلق و تولید کند. • چگونگی نقد و ارزشیابی آثار نقاشی و کاردستی دانش آموزان را، تبیین و تحلیل کند. • فرصت های یادگیری مناسبی را برای تقویت مهارت مشاهده/آشنایی، درک و دوستی با طبیعت و میراث فرهنگی، هنری /پرورش خلاقیت / نقد هنر / آشنایی با تاریخ هنر / خلق و تولید هنری با استفاده از هنر نقاشی و کاردستی برای دانش آموزان خلق کند.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: خوشنویسی

فصل اول: کلیات

- آشنایی با کلیات خوشنویسی و انواع
- ضرورت و اهمیت آموزش خوشنویسی
- زیبایی شناسی خوشنویسی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ، شرکت و تعامل در مباحث درسی
- ارائه گزارش و کنفرانس درباره موضوعات فصل
- بررسی منابع نوشتاری و تصویری

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش و کنفرانس درباره موضوعات فصل
- بررسی منابع نوشتاری و تصویری

فصل دوم: خوشنویسی تحریری نستعلیق

- قواعد سطر و سطر نویسی و خط زمینه
- حروف و کلمات و جایگاه آنها در سطر
- اتصالات بر مبنای حروف و کلمات
- گروه بندی و معرفی اتصالات همسان و هم شکل (مثلا حروف ب پ ت ث ی ن که در اتصالات ابتدا و وسط در کلمات شکل یکسانی دارند)
- قواعد سطر در ترکیب حروف و کلمات
- سطر نویسی بر مبنای حروف و کلمات
- ترکیب سطر و صفحه (قرار دادن سطور مختلف و صفحه آرایی در یک کادر مشخص با فرم بندی های متنوع)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ ، تعامل در مباحث درسی
- تمرین عملی حروف و کلمات آموزش داده شده
- تمرین عملی نوشتار سطر
- تمرین عملی نوشتار و ترکیب در یک صفحه

تکالیف عملکردی:

- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل مباحث و ارائه در کلاس

فصل سوم: آموزش خوشنویسی تحریری به دانش آموزان

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با پایه دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان
- چگونگی تقویت مهارت مشاهده و ارتقا حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به مباحث این سرفصل در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای تقویت مهارت مشاهده و ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر خوشنویسی

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با پایه دانش آموزان

تکالیف عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان

- تدوین راهکارهایی برای تقویت مهارت مشاهده و ارتقاء حس زیبایی شناسی، تحلیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر خوشنویسی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با پایه دانش آموزان

بخش دوم: نقاشی و کاردستی

فصل اول: خلق آثار طراحی و نقاشی

- تقویت مهارت مشاهده با استفاده از هنر نقاشی
- آشنایی با مبانی هنرهای تجسمی (عناصر بصری: نقطه، خط، سطح، حجم و... مفاهیم و اصول بصری: تعادل، ریتم، حرکت و...)^۱
- آشنایی با نظم، اصول و زیبایی های طبیعت و درک مبانی هنرهای تجسمی از طریق جستجو و مذاقه در طبیعت و میراث فرهنگی و هنری
- آشنایی با رنگ و انواع آن
- خلق آثار نقاشی با ابزار و مواد مختلف (مداد رنگی، آبرنگ، گواش، انواع چاپ دستی، ماژیک و...) به دو شیوه:
 - ۱- بازنمایی واقعیت (عینی و ذهنی)
 - ۲- انتزاعی
- خلق آثار نقاشی دیجیتال (با اپلیکیشن ها و نرم افزارهای ساده ی مناسب کودکان و نوجوانان مثل Paint و ...)
- خلق آثار نقاشی گروهی
- نقد آثار نقاشی
- نقاشی در تاریخ هنر و میراث فرهنگی ایران

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و همراهی با فعالیت های کلاسی
- ارائه راهکارهایی برای تقویت مهارت مشاهده در کودکان و نوجوانان با استفاده از هنر نقاشی

^۱ برای آشنایی با مبانی هنرهای تجسمی می توان از هنرهایی چون عکاسی با موبایل هم استفاده کرد.

- ارائه گزارشی درباره نظم، اصول و زیبایی های طبیعت و جستجوی مبانی هنرهای تجسمی در طبیعت و میراث هنری و فرهنگی
- ارائه گزارشی از به کارگیری ابزار و مواد مختلف در نقاشی، توسط کودکان و نوجوانان
- انجام تمرینات عملی نقاشی با موضوع رنگ
- انجام تمرینات عملی با انواع ابزار و مواد در نقاشی (مدادرنگی، آبرنگ، گواش، انواع چاپ دستی، ماژیک و...)
- انجام تمرینات عملی نقاشی به شیوه های بازنمایی واقعیت (عینی و ذهنی)
- انجام تمرینات عملی نقاشی به شیوه های انتزاعی
- انجام تمرینات عملی نقاشی با نرم افزارهای ساده مناسب کودکان و نوجوانان مانند paint و ...

تکالیف عملکردی:

- جستجو و تدوین راهکارهایی برای تقویت مهارت مشاهده در کودکان و نوجوانان با استفاده از هنر نقاشی
- تهیه گزارشی درباره نظم، اصول و زیبایی های طبیعت و جستجوی مبانی هنرهای تجسمی در طبیعت
- تهیه گزارشی از به کارگیری ابزار و مواد مختلف در نقاشی، توسط کودکان و نوجوانان
- انجام تمرینات عملی و خلق آثار هنری به شیوه های مختلف

فصل دوم: ساخت انواع کاردستی

- شناخت ابزار و مواد در کاردستی کودکان و نوجوانان
- کاردستی با دور ریختنی ها، کولاژ و شیوه های جفت و جورکاری (اسمبلاژ)
- ساخت عروسک و صورتک با مواد و شیوه های مختلف (با تاکید بر عروسک های محلی)
- کاردستی با انواع کاغذ (مانند ملبله کاغذ، اوربگامی، برش کاغذ و...)، مقوا، پارچه، پلاستیک و...
- سفالگری به روش های مختلف

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و همراهی با فعالیت های کلاسی
- ارائه گزارشی از به کارگیری ابزار و مواد مختلف در کاردستی، توسط کودکان و نوجوانان
- ساخت کاردستی با دور ریختنی ها، کولاژ و جفت و جورکاری (اسمبلاژ)
- ساخت عروسک و صورتک با مواد و شیوه های مختلف (با تاکید بر عروسک های محلی)

- ساخت کاردستی با انواع کاغذ (مانند ملبله کاغذ، اورینگامی، برش کاغذ و ...)، مقوا، پارچه، پلاستیک و ...
- انجام کار عملی سفالگری به روش های مختلف

تکالیف عملکردی:

- انجام تمرینات عملی و خلق آثار هنری با موضوعات طرح شده در این فصل
- تهیه گزارشی از به کارگیری ابزار و مواد مختلف در کاردستی، توسط کودکان و نوجوانان

فصل سوم: آموزش نقاشی و کاردستی به دانش آموزان

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل، متناسب با پایه دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه، علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نقاشی و کاردستی در دانش آموزان
- چگونگی تقویت مهارت مشاهده، ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- چگونگی تقویت مهارت نقادی و خلق هنری در دانش آموزان
- چگونگی تربیت هنری دانش آموزان برای آشنایی، درک و دوستی با طبیعت و میراث فرهنگی/هنری

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه، علاقه و نگرش مثبت نسبت به مباحث این سرفصل در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای تقویت مهارت مشاهده و ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نقاشی و کاردستی
- ارائه راهکارهایی برای تقویت مهارت نقادی و خلق هنری در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای آشنا ساختن و ایجاد دوستی دانش آموزان با طبیعت و میراث فرهنگی/هنری
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه، علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نقاشی و کاردستی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای تقویت مهارت مشاهده و ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نقاشی و کاردستی

- تدوین راهکارهایی برای تقویت مهارت نقادی و خلق هنری در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای آشنا ساختن و ایجاد دوستی دانش آموزان با طبیعت و میراث فرهنگی/هنری
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند بازدید از موزه ها و نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

بخش اول: خوشنویسی

منابع اصلی:

- اثباتی، محمدحسن (۱۳۸۷). شیوه نو در آموزش خط تحریری (ریز) از نستعلیق تا شکسته ویژه معلمان و دانش آموزان. تهران: گریفین
- کتب تمرینی و روزآمد خوشنویسی تحریری با نظر استاد درس
- فضایی، حبیب الله (۱۳۹۰). اطلس خط. تهران: سروش

بخش دوم: نقاشی و کاردستی

منابع اصلی:

- صلواتیان، محمد حسین (۱۳۹۳). راز نقاشی های قشنگ (مجموعه ۲۰ جلدی). مشهد: به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)

- واثقی، مینو (۱۳۹۵). آموزش هنر نقاشی و کاردستی. تهران: انتشارات فاطمی
- سهرابی، امیر (۱۳۹۴). عروسک های نوروزی. تهران: مرکز میراث ناملموس تهران و سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری
- مجموعه کتاب های با هم بسازیم جلد ۱ تا ۴. تهران: انتشارات نغمه نو اندیش
- عظیمی، هدی و محمدی، محمد هادی (۱۳۹۳). عروسک های انگشتی راهی به سوی قصه گوئی، بازی و خلاقیت. تهران: مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: (برگزاری ژورمان) ۴ نمره

ارزشیابی فرآیند: (مشارکت و عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده) ۸ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۸ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- مباحث زیبایی شناسی خوشنویسی، طرح و بررسی گردد.
- مشارکت در رویدادهای خوشنویسی روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط مورد توجه قرار گیرد.
- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث، با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- زیبایی شناسی، مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش مهارت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف این سرفصل، به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- خلق فرصت های یادگیری فردی و گروهی، مورد تاکید است.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و میراث فرهنگی ایران و اقوام/ بوم های مختلف، مورد توجه قرار گیرد.
- بازدید از مراکز هنری مرتبط با مباحث این سرفصل، برنامه ریزی گردد.

سرفصل درس « کاربست هنر در تربیت ۲ (هنرهای شنیداری، قصه گویی و نمایش خلاق) »

۱. معرفی درس و منطق آن:

انسان بخش عظیمی از آگاهی خود را در طول حیاتش، از طریق صداهایی که می شنود، به دست می آورد. میزان درک فرد از صداها به میزان دقت و سلامت دستگاه شنوایی و چگونگی تربیت شنوایی او بستگی دارد. تربیت شنوایی، توانایی انتخاب آگاهانه روش هایی برای تشخیص، تفکیک، طبقه بندی و ادراک اصواتی است که به نیازهای درونی و بیرونی زندگی فرد پاسخ مفید و مثبت می دهند و جهان شنیداری او را می سازند. برای این که دستگاه شنوایی و نظام ذهنی و روانی فرد، آمادگی شنیدن آگاهانه اصوات زیبا را پیدا کند و فرد بتواند نوع سالم اصوات را باز شناسد و با رفتاری درست، آلودگی های صوتی موجود در محیط زندگی را کاهش دهد، لازم است تربیت شنوایی از دوران کودکی آغاز شود.

انواع قصه ها و ضرب المثل ها و حکایات و اشعار و کنایات متنوع در طول قرون و اعصار به صورت سینه به سینه و شکل های نمایشی به نسل های بعدی منتقل شده، روایت های مختلف و متنوع از سرگذشت ها و داستان ها رابط انتقال فرهنگ ها بوده است. یکی از مهم ترین گونه های ارتباطی انسان تقلید و قصه گویی است. هنر نمایش این دو را توأمان با خود دارد و محمل مناسبی برای ارتباط بین فردی و گروهی انسان ها است. نمایش نه تنها فرصتی برای ارتباط ایجاد می کند؛ بلکه گستره آن بسیار وسیع تر از چیزی است که در نگاه اول به نظر می رسد. یکی دیگر از کاربردهای نمایش خصوصاً نمایش خلاق، تأثیرات تربیتی و روانشناختی است که می تواند در نظام تعلیم و تربیت نقش مهمی را ایفا کند. مثل: امکان ابراز خود، اعتماد به نفس، درک فرهنگ عامه، درک احساسات دیگران، تشریک مساعی و مهارت هایی که فرزندان و جامعه امروز ما در تعامل با یکدیگر نیاز دارند. نمایش خلاق می تواند به عنوان راهبردی برای تدریس نیز مورد استفاده قرار گیرد. استفاده از نمایش خلاق و بیان دراماتیک موضوع درسی، می تواند به عنوان روشی خلاق در فهم مطالب به دانش آموزان، کمک شایانی نماید. در این سرفصل بیشتر به قصه گویی و نمایش خلاق به عنوان فرایندی در تدریس و شناخت جوهره نمایشی، توجه شده است.

نام درس به فارسی: کاربست هنر در تربیت ۲ (هنرهای شنیداری، قصه گویی و نمایش خلاق) نام درس به انگلیسی: Application of art in education 2 (listening arts, storytelling and creative performance)	<u>مشخصات درس</u> نوع درس: کارگاه تعداد واحد: ۱ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: هنر
<u>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</u> • با فراگیری روش های تربیت شنوایی حس زیباشناسی را در دانش آموزان خود تقویت نماید. • دقت شنوایی و نظم ذهنی را در نوآموزان خود به وجود آورد. • با بکارگیری روش های مناسب، سبب رشد حافظه شنیداری دانش آموزان شود. • با شیوه و بیانی موثر برای دانش آموزان قصه تعریف کند. • با شناخت نسبت به قصه، خاطره گویی و تصویر خوانی و نمایش خلاق وجوه تمایز آنها را بیان کند. • تلفیقی بین قصه و نمایش و دیگر هنرها برای پیگیری اهداف آموزشی ایجاد کند. • نمایش های دانش آموزی و آموزشی را نقد و بررسی کند. • قصه گویی و نمایش خلاق را با موفقیت به دانش آموزان آموزش دهد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: هنرهای شنیداری

شناخت اصطلاحات:

فصل اول: مفاهیم اصولی و بنیان های سازنده تربیت شنوایی

- صوت
- حس شنوایی
- تربیت شنوایی
- بهداشت شنوایی

فعالیت یادگیری:

- ارائه گزارش راجع به انواع اصوات و بیان تفاوت بین آنها
- پرسش و پاسخ در گروه های بزرگ و کوچک در مورد محتوای درس

- یافتن مصادیق انواع موج‌های مکانیکی
- ارائه گزارش درباره حدود شنوایی انسان و سایر موجودات
- انجام تمرینات عملی برای شناخت صداها با فرکانس‌های متفاوت
- گوش دادن با چشم بسته به صداها و تشخیص و تبیین صداها و نامطبوع و نامطبوع
- گوش دادن به انواع صداها و تشخیص منبع تولید صوت و سعی در تقلید آن‌ها

تکالیف عملکردی:

- مطالعه منابع مکتوب و بیان خلاصه‌ای از آن
- انتخاب چند جانور و مقایسه شکل ظاهری گوش انسان را با شکل گوش آن‌ها
- تهیه گزارش راجع به کاربرد موج‌های مکانیکی
- تهیه گزارش راجع به پیشینه ذهنی فردی، اجتماعی، فرهنگی، قومی و جغرافیایی و تأثیر آن در حس شنوایی
- انجام تمرینات عملی برای شناخت صداها با فرکانس‌های متفاوت

فصل دوم: شناخت اصوات موزون و ریتم

- نغمه یا آهنگ
- تعریف اصوات موزون
- ذائقه شنیداری
- عوامل تأثیرگذار بر ذائقه شنیداری
- وزن شعری و وزن موسیقایی
- نقش رسانه‌ها در تربیت ذائقه شنیداری

فعالیت یادگیری:

- ارائه گزارشی مبنی بر بررسی اصوات موزون در طبیعت
- آشنایی با اصوات طبیعی دارای ریتم
- پرسش و پاسخ درباره شناخت عوامل تأثیرگذار بر ذائقه شنیداری
- انجام تمرینات عملی برای ایجاد انواع ریتم

تکالیف عملکردی:

- رفتن به طبیعت و تشخیص و تبیین صداها و موزون و ناموزون موجود در طبیعت
- جستجو و تقلید ریتم‌هایی که ساخته دست بشر هستند

- تهیه گزارش درباره انواع صداهای موزون و ناموزون و وزن ها

آشنایی با شعر و سرود:

فصل سوم: انواع شعر و سرود

- ویژگی انواع سرودها
- کاربرد ریتم در انواع سرود
- نقش شعر در سرودها
- سرود کودک
- مختصات و ویژگی سرود کودک

فعالیت یادگیری:

- ارائه گزارشی درباره نحوه ارتباط برقرار کردن با کودک از طریق سرود و شعر
- پرسش و پاسخ درباره سرودهای مناسب کودکان
- ارائه گزارش درباره تعریف و انواع ملودی‌ها، ریتم‌ها و کلام مناسب سرود کودکان
- آرایه نمونه صوتی مبنی بر شناخت انواع سرود کودک
- انجام تمرینات عملی برای آشنایی با سرودهای کودکان

تکالیف عملکردی:

- گوش دادن به سرود با کلام و سعی در اجرای آن با آهنگ بدون کلام
- گوش دادن به یک سرود و سعی در مشخص کردن ریتم آن با زدن ضربه‌هایی بر روی میز
- تمرین سرود ملی

فصل چهارم: شناخت روش‌های آموزشی موسیقی کودکان

- انواع روش‌های آموزش موسیقی کودک
- شناخت فرهنگ شنیداری
- شناسایی ارزش‌های دینی و ملی در آموزش موسیقی کودک

فعالیت یادگیری:

- ارائه گزارش درباره موضوعات این فصل
- پرسش و پاسخ درباره بررسی نقش ارزش‌های دینی و ملی در آموزش موسیقی کودک
- مطالعه در باب عوامل تعیین کننده فرهنگ شنیداری

تکالیف عملکردی:

- بررسی منابع و آثاری که در زمینه موسیقی کودک موجود است و مشخص کردن مزایا و معایب آنها با توجه به ارزش‌های ملی و دینی
- ارائه پیشنهادات راجع به شیوه‌های آموزش مفاهیم مربوط به تربیت شنیداری مبتنی بر فرهنگ ایرانی-اسلامی

بخش دوم: قصه‌گویی و نمایش خلاق

فصل اول: قصه‌گویی

- شناخت قصه و داستان
- تاثیر قصه و قصه‌گویی بر رشد شخصیت
- شیوه‌های قصه‌گویی، خاطره‌گویی و تصویرخوانی در کلاس

فعالیت یادگیری:

- قصه‌گویی با تقلید صدا و حرکت
- تعریف خاطره با تقلید صدا و حرکت
- تصویرخوانی با مشاهده تصویر
- کامل کردن قصه‌های ناقص
- مشارکت در فعالیت‌های عملی کلاس
- ارائه مباحث کلاس به صورت شفاهی
- ارائه کنفرانس راجع به مباحث این فصل

تکالیف عملکردی:

- مطالعه منابع مکتوب برای ارائه فعالیت‌های عملی در کلاس
- یافتن قصه‌های مناسب برای دانش‌آموزان با رویکرد نمایشی
- تهیه یک قصه برای قصه‌گویی در کلاس
- تهیه یک کار عملی (ارائه نقاشی، کاردستی، شعر و سرود و...) با استفاده از قصه و خاطره
- بررسی و تحقیق پیرامون موضوعات مطرح شده و ارائه خلاصه مقالات و پژوهش‌ها
- تهیه و تحقیق در مورد فیلم‌های موجود با عناوین مذکور

- دیدن و تحلیل اجراهای نمایشی یا فیلم آن ها و تهیه گزارش

فصل دوم: تعریف نمایش خلاق

- شناخت جوهره نمایشی
- کارکرد و هدف نمایش خلاق
- منابع (موضوع و محتوای) نمایش خلاق
- کارکرد و عملکرد مربی در نمایش خلاق
- فنون نمایش خلاق

فعالیت یادگیری:

- ارائه جمع بندی و تعریفی از کارکرد و هدف، منابع، مربی و فنون نمایش خلاق
- مشارکت در تمرین های گروهی کلاس

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش از مطالب ارائه شده در کلاس

فصل سوم: خلاقیت و نمایش خلاق

- خلاقیت و آفرینش هنری
- زمینه های بروز خلاقیت و عوامل بازدارنده آن
- نسبت خلاقیت با نمایش خلاق

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مباحثه
- ارائه گزارش از مطالب طرح شده در کلاس
- ارائه جمع بندی و تعریفی از خلاقیت، آفرینش هنری، زمینه های بروز خلاقیت و عوامل بازدارنده خلاقیت
- بیان نسبت خلاقیت با نمایش خلاق به صورت مباحثه و پرسش و پاسخ
- انجام تمرینات عملی در راستای مباحث مطروحه

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش مکتوب و پاورپوینت از مباحث طرح شده در کلاس

- تهیه جدول توصیفی از تعاریف خلاقیت و عوامل پرورش و رشد آن
- مطالعه منابع مکتوب و مقالات پیرامون خلاقیت و نمایش و ارائه به صورت گزارش شفاهی یا کتبی
- تهیه طرح های اجرایی برای نمایش خلاق

فصل چهارم: بازی های نمایشی

- تمرین های دست گرمی
- اشعار کودکانه
- حرکت و گنجینه لغت
- تمرین هایی برای دیدن، شنیدن، لمس کردن
- تلفیق نمایش با:
 - تربیت شنوایی
 - قصه
 - نقاشی
 - کاردستی
- تمرین های آشنایی و ارتباط (پانتومیم):
 - دویدن و تغییر جهت
 - استشمام بوهای مختلف
 - خوردن غذا یا میوه خوشمزه
 - معرفی یک شی بدون حرف زدن

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- انجام فعالیت های عملی کلاس (سوال های دقتی، یافتن اشیاء با شدت صدا، شناسایی اشیاء با چشمان بسته، شناسایی صداها با چشمان بسته، بازی زوو و...)
- ارائه گزارش مکتوب مرتبط با مباحث درس

تکالیف عملکردی:

- تدوین راهکارهای جدید برای فعالیت های عملی
- تهیه یک کار عملی با موضوعات طرح شده

- بررسی و تحقیق پیرامون موضوعات طرح شده و ارائه خلاصه مقالات و پژوهش ها
- دیدن و تحلیل اجراهای نمایشی یا فیلم آن ها و تهیه گزارش

فصل پنجم: نمایش و مفاهیم کتب درسی

- استفاده از نمایش به عنوان روشی خلاق در تدریس مباحث مختلف آموزشی
- بررسی درس مناسب برای تولید نمایش خلاق

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در کلاس در مباحث مطروحه از طریق پرسش و پاسخ و بحث و نظر خواهی

تکالیف عملکردی:

- ارائه مطالب تکمیلی برای کلاس درس بصورت فعالیت های عملی
- ارائه مطالب مکتوب مرتبط با درس
- یافتن قصه هایی که دارای جوهره نمایشی مناسب برای دانش آموزان باشند
- ارائه یک کار عملی با موضوعات مطرح شده.
- بررسی و تحقیق پیرامون موضوعات مطرح شده و ارائه خلاصه مقالات و پژوهش ها
- تهیه و تحقیق در مورد فیلم اجراها در مورد عناوین مذکور
- دیدن و تحلیل اجراهای نمایشی به شکل اجراهای حقیقی و فیلم نمایش ها

فصل ششم: آموزش مباحث این سرفصل به دانش آموزان

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با پایه دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر قصه گویی و نمایش خلاق در دانش آموزان
- چگونگی تقویت مهارت مشاهده و ارتقا حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به مباحث این سرفصل در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای تقویت مهارت مشاهده و ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر قصه گویی و نمایش خلاق

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با پایه دانش آموزان

تکالیف عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر قصه گویی و نمایش خلاق در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای تقویت مهارت مشاهده و ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر قصه گویی و نمایش خلاق
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

راهبردهای تدریس و یادگیری			عنوان	ردیف
تقلید صدا	شناخت منبع	تشخیص صدا	ارتباط با طبیعت	۱
خواندن سرود انقلابی	خواندن سرود ملی	اجرای سرود	آوا خوانی	۲
تولید صدا با لیوان های آب	کف زدن	قدم رو	آشنایی با ریتم	۳

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از رویکرد ارتباطی و یادگیری مشارکتی در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه های مشارکتی و انجام فعالیت های عملی مانند تمرین و تکرار برای درک عمیق تر و بهره گیری آن در موقعیت های واقعی تدریس است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیرمستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش مکتوب، ارائه شفاهی، مراجعه به منابع دست اول با مراجعه به کتابخانه، سایت های علمی و حتی تهیه منابع الکترونیکی به صورت فیلم و یا..... است.

همچنین در امر آموزش نمایش، داشتن محیط مناسب و بزرگ برای فعالیت های بدنی و خلاقانه دانشجویان ضروری است. می توان از شیوه های مشارکتی و نمایشی در امر تدریس بهره گرفت. دیدن و تحلیل نمایش ها یکی دیگر از راهبردهای تدریس می باشد. استفاده از یک درس آموزشی یا یک داستان و انتخاب آن برای تبدیل شدن به یک نمایش خلاق مورد توجه قرار گیرد.

۴. منابع آموزشی

بخش اول: هنرهای شنیداری

منابع اصلی:

- آذرسینا، مهدی (۱۳۸۵). از ارف تا چهارگاه. تهران: انتشارات سورۀ مهر، مرکز موسیقی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، ۲ جلد، چاپ اول
- سالم، سودابه (۱۳۸۴). بخوان با من، بساز با من (۱). تهران: انتشارات سورۀ مهر، مرکز موسیقی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی
- مهدوی، رضا (۱۳۸۱). آشنایی با موسیقی. تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه

بخش دوم: قصه گویی و نمایش خلاق

منبع اصلی:

- آقا عباسی، یدالله (۱۳۹۴). نمایش خلاق. تهران: نشر نقره، چاپ هشتم
- راهنمای درس هنر برای معلمان (۱۳۹۶) پایه های اول دوم و سوم ابتدایی. تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. چاپ سوم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره

ارزشیابی پایانی (آزمون نظری): ۶ نمره

کارپوشه (Port Folio): ۶ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- مطالب کلیدی و مطروحه باید با استفاده از منابع مکتوب، نظام مند ارائه گردد و در آزمون پایانی مورد پرسش قرار گیرد.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری مرتبط با مباحث این سرفصل، مورد توجه قرار گیرد.
- داشتن محیط مناسب و بزرگ و مجهز برای فعالیت های بدنی و خلاقانه دانشجویان ضروری است. لذا ارائه این درس در فضای کلاس نظری امکان پذیر نخواهد بود.
- دیدن و تحلیل نمایش ها یکی از راهبردهای تدریس است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز نمایشی به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

- ترتیب مطالب در فصل‌های مختلف صرفاً جنبه تأکید بر محتوا دارد و تقدم و تأخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می‌پذیرد.
- از ورود هرگونه صداسازهای الکترونیک جلوگیری شود.
- ارائه نمونه‌های صوتی و تصویری در روند تدریس به شکل گیری مفاهیم، کمک شایانی خواهد کرد.

سرفصل درس «آموزش تفکر به کودکان»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تفکر و آگاهی، در برابر تقلید و پیروی کورکورانه از یک سو و زندگی بی توجه و بدون هوشیاری از سوی دیگر از مفاهیم اساسی و مورد بحث در میان اندیشمندان بوده است. این بحث در عرصه تعلیم و تربیت نیز ورود کرده و در سالهای اخیر، برنامه های متنوعی مبتنی بر رویکردهای مختلف به منظور توسعه تفکر کودکان طراحی شده است. ایده ی اصلی این رویکردها نقد جریان های حاکم بر تربیت کودکان و خصوصاً حافظه محوری بوده که معتقدند با آموزش تفکر به کودکان، میتوان یادگیری را بهبود بخشید. در این درس، ضمن مرور ایده ی حاکم بر جریان آموزش تفکر به کودک و نوجوان، که با نام فبک یا p4c شناخته میشود، برخی جریانهای منتقد این رویکرد نیز مرور شده و همچنین آنچه میتوان در تکمیل یا تصحیح جریان آموزش تفکر به کودکان -اعم از تأمل بنیادین در مفاهیم اصلی آموزش تفکر، داشته های علم منطق در کمک به تفکر و داستان های بومی - ذیل ایده ی تربیت اسلامی ارائه کرد و در میدان عمل معلم به کار آید را مطرح کرده است. آنچه در این درس مد نظر بوده است، ملاحظه ی تفکر در چرخه ی تعقل است که بازنمای تقوا در تربیت می باشد.

نام درس به فارسی: آموزش تفکر به کودکان	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Thinking education for kids	نوع درس: نظری-عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲ واحد
۱- جایگاه تفکر در تربیت و رویکردهای آموزش تفکر به کودکان را شناسایی کند	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
۲- برنامه فلسفه برای کودکان را از منظرهای مختلف بررسی و نقد کند و مبانی و اصول رویکردهای منتقد را مقایسه کند	پیشنیاز: -
۳- مغالطات را در مقام نقد و دفاع تشخیص داده و در ادعاهای خود مغالطه نکند.	استاد متخصص برای تدریس:
۳- با انتخاب فعالیتهای مناسب کودکان، تفکر را در دروس مختلف پرورش دهد.	دکتری علوم تربیتی

۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مبانی و اصول آموزش تفکر به کودکان

- مفهوم تفکر، اهمیت و ضرورت آن
- عقلانیت بنیادین و ابزاری
- نسبت تفکر و تعقل
- نسبت تفکر و تربیت
- نسبت تفکر و هوش
- انواع تفکر

فعالیت یادگیری:

- استاد گزاره های توصیفی متفاوتی درباره هستی ارائه دهد و با گفتگو در کلاس، پیامدهای باور به آن گزاره در نظام ارزشی و دلالت‌های رفتاری آن بررسی شود. مثلاً «عالمی پس از مرگ وجود دارد که ارتباطی با این دنیا و عملکرد ما ندارد» چه ارزشهایی ایجاد کرده و چه توصیه های عملی در پی خواهد داشت؟
- تفاسیر مختلف روایت «یک ساعت تفکر بهتر از هفتاد سال عبادت است» مطالعه و بررسی شود.

تکالیف عملکردی:

- دانشجو خاطراتی از کلاس درس دوران ابتدایی یا متوسطه را بنویسد که در آن تفکر به خوبی پرورش داده میشد یا شیوه آموزش و کلاس داری ضد پرورش تفکر بوده است و قضاوت خود را درباره آن کلاس، با استدلال تبیین کند.

فصل دوم: تفکر در کودکی و نوجوانی در مراحل رشد

نظریه های فردگرایانه در رشد تفکر

نظریه های فرآیندی-رابطه‌ای در رشد تفکر

فعالیت یادگیری:

تبیین و مقایسه دو نظریه پیازه و ویگوتسکی در یادگیری یک مورد یکسان

تکلیف عملکردی:

دانشجویان درمورد امکان تحقق تفکر در سطوح بالاتر و انتزاعی و صوری با هم مباحثه و مناظره کنند

فصل سوم: برنامه فلسفه برای کودکان

- تاریخچه

- اهداف و مبانی برنامه

- روشهای آموزش تفکر در برنامه فبک

فعالیت یادگیری:

- کتاب «فلسفه‌ورزی با کتاب‌های تصویری: راهنمای کلاسی فلسفه برای کودکان» در کلاس مورد بحث و بررسی قرار گیرد

تکالیف عملکردی:

- کتاب «راهنمای انیمیشن‌هایی برای کلاس فلسفه برای کودکان» مورد بررسی قرار گرفته و یک انیمیشن از سوی دانشجویان انتخاب شده و طرح درسی برای یک جلسه کلاس فلسفه برای کودک مبتنی بر آن را بنویسند.
- یک داستان کودک مناسب از سوی دانشجو انتخاب شده و دلیل انتخاب آن برای استفاده در کلاس فلسفه برای کودک و طرح درس آن نوشته شود.

فصل چهارم: رویکردهای انتقادی نسبت به فبک

- رویکردهای انتقادی به مبانی فلسفی فبک
- رویکردهای انتقادی به کارآمدی برنامه و روشهای آموزش تفکر در فبک
- رویکردهای انتقادی به محتوای فلسفی مورد استفاده در فبک

فعالیت یادگیری:

- یک داستان از داستان‌هایی مشهور مورد استفاده در برنامه فبک در کلاس خوانده شود و سپس توسط دانشجویان نقد و بررسی گردد.
- دانشجویان در یک کلاس فلسفه برای کودکان که به صورت واقعی اجرا میشود حاضر شوند یا فیلم کلاس را ببینند و نقد کنند.

تکالیف عملکردی:

- متن پیاده شده ی جلسه فبک در ترازو با ارائه دکتر باقری و پاسخ های دکتر ناجی و دکتر راجی به ایشان در لینک زیر خوانده شود و نقدهای دکتر باقری و پاسخ های مدافعان در یک جدول در ستون های مقابل هم نوشته شود. لینک:
<https://www.ihcs.ac.ir/fa/news/۱۱۸۷۲/%D%9BE%D%8A%۷D%8B%۳D%8AE-%D%8A%8D8۷%۹-%D%8۶%۹D%8۲%۹D%8AF-%D%8۷%۹D%8A%۷DB8%۷C-%D%8AF%DA%A%۹D%8AA%D%8B۱-%D%8AE%D%8B%۳D%8B%۱D8۸%۹-%D%8A%8D%8A%۷D%8۲%۹D%8B%۱DB8%۷C-%D%8A%۷D%8B۲-%D%8۱%۹D%8A%8DA%A۹>

فصل پنجم: مفاهیم مرتبط با پرورش تفکر

- آزادی و هدفمندی تفکر در تربیت
- تسهیلگری و انگاره های حاکم بر نسبت مربی و متربی در تربیت
- نسبت میان تفکر و عمل در چرخه تعقل
- بینش ها و خصلتهای اخلاقی پشتیبانی کننده از تفکر در کودک (امیدواری، همت بلند، استقامت، احساس مسئولیت، آرمان در زندگی)
- موانع فردی و اجتماعی تفکر

فعالیت یادگیری:

- کلیپ story of stuff در کلاس تماشا شود و اثرات ساختار اقتصادی و حاکمیت بر فرهنگ و تفکر انسان بررسی شود.
- کتاب قورباغه چاه نشین در کلاس خوانده شود و از منظر تفکر و زندگی بررسی شود.
- نامه امام سجاد علیه السلام خطاب به یاران خاص شان مطالعه شود و نسبت میان زهد و تفکر در حدیث بررسی شود.

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان انیمیشن دیستوپیا را تماشا کرده و موانع تفکر را با توجه به محتوای انیمیشن ارائه کنند.

- دانشجویان تیتراهای یک و دوی چند روزنامه در یک روز یا چند خبرگزاری با منافع متفاوت را حول یک موضوع بررسی کرده و با هم مقایسه نمایند و اثرات رسانه بر جهت دهی فکری را توضیح دهند.

فصل ششم: روشهای پرورش تفکر در کودکان

- مطالعه داستان های فکری
- مطالعه داستان های تاریخی
- بازی
- پرسش و پاسخ
- ایفای نقش
- شعر خوانی
- تجربه و آزمایش
- مشاهده و بازدید
- انجام مأموریت اجتماعی

فعالیت یادگیری:

- کتاب «بازی های فکری-فلسفی؛ همراه با بسته کارت ها و گلوله های بازی» در کلاس مورد بررسی قرار گرفته و چند بازی در کلاس اجرا و نقد شود
- کتاب داستان-بازی «انقلاب ما» در کلاس مورد بررسی قرار گرفته و داستان-بازی اول آن در کلاس اجرا و نقد شود.

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان بازی های موجود حرکتی یا فکری و کارتی در دست کودکان یا نوجوانان را بررسی کرده و یکی از آن بازی ها که ظرفیت مناسب سازی برای تبدیل شدن به بازی فکری-فلسفی در کلاس درس داشته باشد را بازطراحی کنند.
- دانشجویان بسته به رشته تخصصی خود، شیوه تفکر محور کردن برنامه درسی را در کتاب درسی تخصصی خود ارائه دهند.

فصل هفتم: آشنایی با مغالطات مبتلابه

- تبیین های مغالطی
- ادعای بدون استدلال
- مغالطات مقام نقد
- مغالطات مقام دفاع
- خودارزیابی در تفکر و کاربرست مهارتهای تفکر

فعالیت یادگیری:

- فعالیت کارگاهی در زمینه به کارگیری ابزار منطق برای کشف مغالطات

تکالیف عملکردی:

- دانشجویان مغالطات پنهان در یک متن را استخراج کرده و توضیح دهند.
- در پایان کلاس خود را از لحاظ کاربست مهارت‌های تفکر مثل خوب گوش دادن، مشارکت کردن، مغالطه نکردن و استدلال صحیح و... ارزیابی کنند.

فصل هشتم: داستان کودک و پرورش تفکر

- نقد و بررسی داستان‌های مورد استفاده در فبک
- ظرفیت داستان‌های بومی ایرانی در پرورش تفکر
- شیوه‌های مختلف قصه‌گویی و گفتگو حول داستان برای پرورش تفکر

فعالیت یادگیری:

- داستان‌هایی با سه پایان در کلاس خوانده شود و دانشجویان پایان‌های متفاوت را برای یک داستان رقم بزنند
- داستان «شهری که مردم آن با زانو راه می‌رفتند» در کلاس درس به شیوه تفکر محور از سوی دانشجویان ارائه شود.

تکالیف عملکردی:

- قصه‌ها و شعرها و افسانه‌های فولکلور از منظر تناسب و ظرفیت برای استفاده در کلاس تفکر از سوی دانشجو مورد بررسی قرار گیرد و بازنویسی شود.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برای قسمت‌های تئوریک با الگوی پیش سازمان دهنده / الگوی مشارکتی / نگارش یادداشت تحلیلی / کاوشگری و الگوی استقرایی (تکوین مفهوم و...) برای قسمت‌های عملی به شیوه استقرایی

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- نیاز به تدوین منبع اصلی

منابع فرعی:

- ۱- فبک در ترازو: نگاهی انتقادی از منظر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی. خسرو باقری. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- ۲- معیار فبک برای داستان: نقد و بررسی داستان‌های مورد استفاده برای آموزش تفکر در ایران. ناجی. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

- ۳- تفکر. آیت الله حائری
- ۴- تعلق. آیت اله حائری
- ۵- تحجر. آیت الله حائری
- ۶- کندوکاو فلسفی برای کودکان و نوجوانان. سعید ناجی
- ۷- فلسفه برای کودکان (P4C) مضامین فلسفی در داستان های متون کلاسیک ادب فارسی. مقاله. اکبری و همکاران
- ۸- نظریه اسلامی تعلیم و تربیت. علم الهدی
- ۹- آسیب شناسی برنامه فلسفه برای کودکان و نوجوانان در ایران. مقاله. سعید ناجی
- ۱۰- بررسی و تحلیل برنامه فلسفه برای کودکان و نوجوانان با نظر به میزان ابتدای آن بر پراگماتیسم دیویی. مقاله. ناجی و همکاران
- ۱۱- رویکرد انتگرال به برنامه فلسفه برای کودکان (p4c). مقاله. احمدی و همکاران
- ۱۲- بررسی نتایج برنامه فلسفه برای کودکان روی مهارت های استدلالی و عملکرد رفتاری کودکان. مقاله. ناجی و همکاران
- ۱۳- بررسی رویکردهای مختلف در برنامه آموزش فلسفه برای کودکان و نسبت آن با برنامه درسی رسمی. افضل السادات و همکاران
- ۱۴- بررسی تطبیقی دیدگاه شهید مطهری با دیدگاه متیو لیپمن درباره اهداف تعلیم و تربیت. مقاله. فاطمه صدر
- ۱۵- نقد نسیت گرایی نظریه تربیتی لیپمن در مقایسه با نسیت در هرمنوتیک فلسفی گادامر. صدر و همکاران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: آزمون کتبی یا شفاهی
 ارزشیابی تکوینی: سنجش عملکردی، سنجش مشاهده ای، کنفرانس
 ارزشیابی پایانی: آزمون مداد و کاغذی، آزمون عملکردی با نمونه کار، پروژه
 ارزشیابی در تمامی این عرصه ها با رویکرد ارزشیابی برای یادگیری اجرا میشود.

سرفصل درس «آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

فراگیرسازی آموزش و پرورش برای دربرگیری همه کودکان رویکردی مبتنی بر هنجار دانستن تفاوتهاست و طرحواره نوینی را بر آموزش و پرورش جهان حاکم کرده است. در این درس دانشجومعلم با تغییر نگرش از دیدگاه هنجارسازی در رویکرد پزشکی به هنجار دانستن تفاوتها در رویکرد اجتماعی، آمادگی تغییر طرحواره عمل تربیتی خود از ویژه سازی به تمایزگذاری در بافت اتاق درس و مدرسه عمومی را به دست می آورند.

نام درس به فارسی: آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی:	نوع درس: نظری
Inclusive Education	تعداد واحد: ۲
• پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد ساعت: ۳۲
• با ذکر تفاوتها در حوزه عمل و نظر، دو رویکرد پزشکی (متمرکز بر فرد متفاوت) و اجتماعی (متمرکز بر برنامه درسی) را شفاهی و نوشتاری و با رعایت اصول تغییر نگرش و متقاعدسازی معرفی کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
• اصول و روشهای ارزیابی نیازهای ویژه آموزشی-پرورشی با رویکرد چندرشته ای بشناسد و معرفی کند.	پیشیاز: -
• اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه های درسی و پرورشی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه (گروه هدف) بشناسد و معرفی کند.	استاد متخصص برای تدریس:
• اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه درسی خواندن و نوشتن و ریاضیات بشناسد و معرفی کند.	متخصص روانشناسی و علوم تربیتی
• راهکارهای مناسب برای تمایزگذاری برنامه درسی را با توجه به نیازهای هر کودک در بافت اتاق درس و مدرسه عمومی (عادی) ارائه کند.	با گرایش کودکان استثنایی و دارای گواهی مدرسی آموزش فراگیر از سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول:

- تفاوتهای فردی، نیازهای ویژه و عوامل ایجادکننده و کارآمدی روشهای مداخله در مورد آنها در دو دیدگاه پزشکی و اجتماعی
- بررسی ضرورت تغییر طرحواره عمل تربیتی از جداسازی به فراگیرسازی
- تاریخچه تلفیق و فراگیرسازی در ایران و جهان
- اصول و روشهای متقاعدسازی و تغییر نگرش

فعالتهای یادگیری:

یکی از فعالتهای زیر پیشنهاد می گردد:
مطالعه منابع درباره رویکردهای پزشکی و اجتماعی در مورد تفاوتهای فردی در اتاق درس

بحث و نقد دو رویکرد در گروههای کوچک و بزرگ

تلاش برای متقاعد کردن مخالفان

وارسی وضعیت و چالشها و فرصتهای تلفیق و فراگیرسازی در استان محل خدمت و ارائه گزارش در کلاس
وارسی نگرش معلمان مدارس محل کارورزی و طراحی و اجرای برنامه تغییر نگرش برای آنان و واریسی نتایج و تحلیل آنها در کلاس

فصل دوم

- اصول و روشهای ارزیابی نیازهای ویژه آموزشی-پرورشی با رویکرد چندرشته ای
- اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه های درسی و پرورشی برای دانش آموزان با هوش مرزی و نارسایی هوشی
- تدوین برنامه برای دربرگیری نوآموز یا دانش آموز نمونه (منتخب از میان مورد های مشاهده شده در کارورزی) در گروههای کوچک و نقد و ارتقاء برنامه در گروه بزرگتر زیر نظر استاد
- اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه های درسی و پرورشی برای دانش آموزان با نارساییهای هیجانی-رفتاری و کمبود توجه-فزون جنبشی

فعالتهای یادگیری:

دانشجومعلم باید یکی از مباحث آموخته را به طور عملی در یک گروه از دانش آموزان مورد بحث اجرا و در کلاس ارائه نماید.

فصل سوم

- اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه های درسی و پرورشی برای دانش آموزان با نارساییهای گفتاری و زبانی
- اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه های درسی و پرورشی برای دانش آموزان با نارساییهای ویژه یادگیری
- اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه های درسی و پرورشی برای دانش آموزان با نارساییهای شنوایی
- اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه های درسی و پرورشی برای دانش آموزان با نارساییهای عصبی - عضلانی - استخوانی

فعالتهای یادگیری:

دانشجومعلم باید یکی از مباحث آموخته را به طور عملی در یک گروه از دانش آموزان مورد بحث اجرا و در کلاس ارائه نماید.

فصل چهارم

- اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه درسی خواندن و نوشتن
- اصول و روشهای تمایزگذاری برنامه درسی ریاضیات
- دورنمای فراگیرسازی آموزش و پرورش برای کودکان با نارسایی

فعالتهای یادگیری:

یکی از فعالیتهای زیر پیشنهاد می گردد:

دانشجومعلم باید یکی از مباحث آموخته را به طور عملی در یک گروه از دانش آموزان مورد بحث اجرا و در کلاس ارائه نماید. دانشجومعلم باید منابع را برای آشنایی با چالشهای پیش روی دربرگیری کودکان با نارسایی در مدارس عمومی جستجو کند و آنها را در بحث با گروههای کوچک و تمام کل دانشجومعلمان واکاوی نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

متمرکز بر خودآموزی و بحث و یادگیری گروهی و آزمایش و اصلاح در میدان عمل است. در این میان بهره گیری از تدریس مستقیم موارد ضروری توصیه می شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

وستوود، پتر ترجمه ابوالفضل سعیدی (۱۳۹۶). روشهای خردمندانه برای آموزش و پرورش دانش آموزان با نیازهای ویژه انتشارات مدرسه.
مجموعه آموزشهای ویدیویی فراگیرسازی. (۱۳۹۸). سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی. واحد آموزشهای تلفیقی - فراگیر

منابع فرعی:

مک کانکی، روی ترجمه ابوالفضل سعیدی (۱۳۸۴). درک و پاسخگویی به نیازهای ویژه در کلاسهای فراگیر: انتشارات سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی.
آینسکو، مل ترجمه ابوالفضل سعیدی (۱۳۸۳). راهنمای تربیت معلم برای توسعه فراگیرسازی آموزش و پرورش: انتشارات پژوهشکده کودکان استثنایی.

- Garry Hornby (auth.).(2014). *Inclusive Special Education: Evidence-Based Practices for Children with Special Needs and Disabilities*.Springer-Verlag New York.

Research-Based Methods for the Classroom(2015.3rd – Inclusion Strategies That Work!

SAGE Publications Ltd. Edition). Toby J. Karten.

- *Including students with special needs : a practical guide for classroom teachers. Marilyn William D. Bursuck. 6th ed. (2012), Pearson Education, Inc. Friend*

- *Supporting inclusive practice. Gianna Knowles. 2nd ed. (2011), Routledge*
SPECIAL TEACHING FOR SPECIAL STUDENTS-Ann Lewis & Brahm Norwich. Open University Press.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی تکوینی:

عملکرد دانشجو معلم در فعالیتهای یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیتهای (۳ نمره)

ارزشیابی پایانی:

آزمون مباحث نظری به میزان (۱۴ نمره)

کارپوشه:

مجموعه تکالیف عملکردی (۳ نمره)

سرفصل درس «آموزش ترکیبی در دوره ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

رشد و توسعه فناوری‌های آموزشی در چند سال اخیر، سبب شده است امکانات، ابزار و فرصت‌های بی‌نظیری مانند انواع نرم‌افزارها، اپلیکیشن‌ها و پلتفرم‌ها برای ذینفعان نظام‌های آموزشی فراهم شود. از سوی دیگر گسترش امکانات فضای مجازی و دنیای دیجیتال کارآمدی فناوری‌های آموزشی و سهولت بهره‌گیری از آن‌ها را افزایش داده است. از این رو فناوری صرفاً به عنوان ابزار تسهیل‌کننده و ارائه در فرایند یادگیری تلقی نمی‌شود بلکه به عنوان یکی از ارکان اصلی آموزش در نظر گرفته می‌شود. به طوری که فناوری‌های آموزشی با ارائه طیف وسیعی از مواد، اجزا و رسانه‌های گوناگون آموزشی و فراهم نمودن فرصت‌ها و تجربه‌های یادگیری جذاب و برانگیزاننده برخط می‌تواند نقش ویژه‌ای در تحقق شایستگی‌های مشترک در تربیت رسمی و عمومی دانش آموزان ایفا کند. به منظور تحقق این مهم، آموزش ترکیبی به عنوان یک رویکرد نوین در فرایند یاددهی - یادگیری ارائه شده و توانسته است نتایج درخشانی به بار آورد. از این رو ضروری است که معلمان و ذینفعان آموزشی این رویکرد را بشناسند و با بهره‌گیری از راهکارهای آن، فرایند یاددهی - یادگیری را متناسب با ویژگی‌های نسل آلفا بازطراحی کنند در چنین شرایطی معلمان باید بتوانند با در هم آمیختن دنیای واقعی و مجازی و با ایجاد فضای بسیار متنوع و شاداب، اقدام به تدوین طرح یادگیری مبتنی بر آموزش ترکیبی کنند و با بهره‌گیری از فضای مجازی، پیوستگی یادگیری در دنیای واقعی و مجازی را حفظ و از توقف جریان یادگیری پیشگیری کنند.

نام درس به فارسی: آموزش ترکیبی در دوره ابتدایی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Blended Learning in Elementary Education	نوع درس: نظری-عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
با تکیه بر شناختی که نسبت به آموزش ترکیبی کسب کرده است، برای یکی از موضوعات درسی دوره ابتدایی یک واحد یادگیری ترکیبی تولید و ارائه کند و با تکیه بر دانش معتبر از آن دفاع کند.	تعداد ساعت: ۴۸
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش نیاز:
	اصول و روش‌های تدریس
	استاد متخصص برای
	تدریس: تدریس گروهی
	توسط یک متخصص علوم
	تربیتی و یک متخصص علوم پایه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: کلیات آموزش ترکیبی

- چستی آموزش ترکیبی و برداشت‌های نادرست از آن
- تاریخچه آموزش ترکیبی
- منطق و ضرورت طراحی آموزش ترکیبی
- نسل‌های یادگیری و چرایی آموزش ترکیبی
- آموزش ترکیبی و آموزش هیبریدی
- برخی از الگوهای آموزش ترکیبی و نمونه‌های مطلوب
- چالش‌ها و چشم‌اندازهای آموزش ترکیبی
- ملاحظات آموزش ترکیبی در دوره ابتدایی

بخش دوم: شایستگی دیجیتال و مولفه‌های آن

- چستی و چرایی شایستگی
- ابعاد و خرده ابعاد شایستگی دیجیتال دانش آموزان
- شایستگی‌های دیجیتال مورد نیاز در دوره ابتدایی
- تهدیدها و فرصت‌های دنیای دیجیتال برای دانش آموزان
- خود مراقبتی در فضای مجازی

بخش سوم: دنیای مجازی به عنوان بستری برای طراحی آموزشی

- فضای مجازی به عنوان منبع انواع رسانه‌ها، اجزا و مواد آموزشی
- جستجو و شناسایی انواع وبگاهها، تارنماها و فضاهای دیجیتال متناسب با دوره ابتدایی
- معرفی نرم افزارها و پلت فرمهای آموزشی نوین مانند
Mentimeter, Terrelo, Academy of Mine, Talent LMS, 360Learning, Google slide
- بررسی نقش پلت فرم‌های گوناگون در تحقق آموزش ترکیبی

بخش چهارم: طراحی آموزش ترکیبی

- عناصر طرح یادگیری ترکیبی
- مفهوم و انواع تحلیل

■ هدف و انواع آن (غایی، عملیاتی، آموزشی، حل مسئله)

- طبقه‌بندی‌های مختلف اهداف (طبقه‌بندی بازنگری شده و دیجیتال بلوم، مارزانو، مریل، سولو و مک‌تای و ویگنس)

■ محتوا

- اصول انتخاب محتوا

- سازماندهی محتوا بر اساس ساختار دانش (از نگاه اریکسون، اندرسون، مارزانو)

■ فرصت‌های یادگیری ترکیبی

- سبک گفت و شنودی (Dialogue Education)

- سبک کاوشگری (Inquiry based learning)

- سبک فایو ای (5E)

- سبک معکوس (Flipped Learning)

- یادگیری عمیق (Voice, Choice and Agency)

■ سنجش آموخته‌های یادگیرنده در آموزش ترکیبی

- سنجش تکوینی

- سنجش تراکمی

- تکالیف عملکردی

- معرفی ابزارهایی برای سنجش در آموزش ترکیبی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، فرایند یادگیری با مشارکت همه‌جانبه مدرس و دانشجومعلم صورت می‌پذیرد. مدرسان باید تلاش کنند در طراحی جریان یادگیری کلاس خود، آنچه که در این سرفصل ارائه شده است را مبنای کار خود قرار دهد تا دانشجومعلم به طور عملی و از نزدیک رویکرد آموزش ترکیبی را تجربه کنند. از این رو دانشجویان باید در فرایند یادگیری مشارکت داشته باشند و فرصت‌هایی فراهم شود تا آنان در گروه‌های کوچک (دو تا شش نفره) با هم کار کنند و اقدام به تولید واحد یادگیری کنند. البته با توجه به موقعیت‌های مختلف، ترکیب این گروه‌ها می‌تواند توسط مدرس یا خود دانشجویان تعیین شود. برای تسهیل در وقوع یادگیری، در آغاز هر نشست به شیوه‌های گوناگونی نخست نیازها و منابع یادگیری مرتبط با محتوایی که قرار است ارائه شود سنجش شود تا تجربه‌ها و دانش پیشین دانشجویان نسبت به آن محتوا آشکار گردد. پس از آن محتوای تازه ارائه گردد و سپس زمینه‌ای فراهم گردد تا دانشجو بتواند با محتوای ارائه شده کاری انجام دهد و آن را به بافت زندگی خود مرتبط سازد. در هر نشست تلاش شود به تمام پرسش‌هایی که برای دانشجومعلم پدید آمده است پاسخ داده شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

۱. راهنمای عمل آموزش ترکیبی، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، ۱۴۰۱.
۲. منبع مناسب برای دانشجویان کاردانی، تالیف خواهد شد.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی از چند بخش تشکیل شده است:

- ☐ پروژه پایانی: در پروژه پایانی، دانشجومعلم بر اساس آنچه در این درس آموخته است، برای یکی از موضوعات درسی دوره ابتدایی یک واحد یادگیری ترکیبی تولید و ارائه می کند. سهم این پروژه سی درصد آزمون پایانی است.
- ☐ ارزشیابی پوشه کار: تمام فعالیت های یادگیری انجام شده توسط دانشجومعلم توسط او در پوشه ای گرد آمده و در اختیار مدرس قرار می گیرد. ارزشیابی این پوشه نخست از طریق پاسخگویی به فرم خود ارزشیابی توسط خود دانشجومعلم و سپس توسط مدرس صورت می گیرد. پر آشکار است که کیفیت خودارزشیابی دانشجو نیز در تصمیم گیری مدرس در هنگام ارزشیابی نقش دارد. سهم این ارزشیابی نیز پنجاه درصد است (فرایند تدوین پوشه کار: سی درصد و خود پوشه کار به عنوان یک فراورده: بیست درصد).
- ☐ حضور فعال در مباحث کلاس و کمک به غنای گفتگو ها: بیست درصد از نمره آزمون پایانی را به خود اختصاص می دهد.

فرم پیشنهادی برای خود ارزشیابی

فعالیت های یادگیری

- ☐ در طول این نیم سال (تا این لحظه) چند فعالیت یادگیری انجام داده اید؟.....
- ☐ کیفیت فعالیت هایی که انجام داده اید را چگونه ارزشیابی می کنید؟
عالی ○ خیلی خوب ○ خوب ○ نیازمند به تلاش بیشتر ○ غیرقابل قبول ○
- ☐ زمان مندی انجام فعالیت های یادگیری را چقدر رعایت فرموده اید؟

بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○

□ آیا فعالیت‌های یادگیری‌ای که انجام داده‌اید پیش از ارائه به مدرس توسط دوستان شما نقد شده است؟

بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○

□ به نظر تان در انجام فعالیت‌های یادگیری به چه میزان از راهکارهای خلاقانه استفاده نموده‌اید؟

بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○

□ در کل، اگر بخواهید از صفر تا بیست به فعالیت‌های یادگیری خود نمره دهید چه نمره‌ای می‌دهید؟

همکاری سازنده در طول نیم‌سال

□ تا این لحظه، در چند جلسه‌ای که برگزار شد حضور یافتید؟.....

□ اگر بخواهید به پرسش پرسیدن‌های خود در جلسات آموزشی نمره دهید از صفر تا بیست چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟.....

□ اگر بخواهید به کیفیت بازخورد (پس‌خوراند) هایی که به گزارش‌های دوستان خود داده‌اید نمره دهید از صفر تا بیست چه نمره‌ای می‌دهید؟.....

اگر ارائه‌ای در کلاس انجام داده‌اید از صفر تا بیست (۹) چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟.....

□ در طول این نیم‌سال، میزان فعال بودن شما در جلسات آموزشی چقدر تغییر پیدا کرد (میزان مشارکت در جلسه‌های آخر را با میزان مشارکت در نخستین جلسه مقایسه بفرمایید). از صفر تا بیست به میزان تغییر پدید آمده نمره دهید.....

دو پرسش تاملی:

- با گذراندن این دوره چه نقاط قوتی در شما پدیدار گشته است؟
- با گذراندن این دوره چه نیازهایی در شما پدیدار گشته است؟

اگر بخواهید فعالیت دوستان خود را در کلاس ارزشیابی کنید، به باور شما کدام یک از افراد بیشترین مشارکت و درگیر شدن در فرایند یادگیری را داشته‌اند؟ به ترتیب سه نفر را نام ببرید. در مجموع به خود چه نمره‌ای می‌دهید؟

سرفصل درس «آموزش در کلاس های چندپایه»

۱- معرفی درس و منطق آن:

رسالت اصلی آموزش و پرورش، توان بخشیدن به فرد فرد انسان ها در جهت شکوفایی کامل استعدادها و شناخت توانمندی های آنهاست که این هدف بر سایر اهداف نظام آموزشی ارجحیت دارد. تعلیم و تربیت، سرمایه گذاری برای آینده و حق همه اعضای جامعه محسوب می شود. کلاس چندپایه یک موقعیت خاص آموزشی است و تشکیل آن با توجه به شرایط موجود در روستاها، مناطق محروم و حاشیه شهرها امری اجتناب ناپذیر تلقی می گردد. از طرفی افزایش پوشش تحصیلی در کشورهای در حال توسعه، مدیون تشکیل کلاس های چند پایه است. یک کلاس چند پایه در واقع نمادی از تمام برنامه های آموزشی، پرورشی و اداری آموزش و پرورش، از نوع ارائه خدمات در این حوزه ها است و افرادی که در این موقعیت ها خدمت یا تحصیل می کنند، انسان هایی سخت کوش، موفق و مؤثر، تربیت می شوند. معلم یک کلاس چندپایه در حقیقت سرپرست خانواده پررزدی است که باید برای همه آنان به صورت مجزا و متفاوت برنامه ریزی نماید و به میزان مساوی به هر کدام توجه نشان دهد. در واقع برای استفاده از یک کلاس چند پایه به عنوان یک فرصت باید نوع نگاه را تغییر داد و به دنبال تحقق عدالت آموزشی، جلوگیری از ترک تحصیل و مهاجرت های بی رویه، کمک به اقتصاد خانواده ها و افزایش پوشش تحصیلی در بین دختران باشیم. هدف ما دستیابی به «آموزش برای همه» است که یکی از سیاست های راهبردی و اصلی نظام آموزشی کشور، به استناد سند چشم انداز بیست ساله، قانون برنامه پنجم توسعه، سند تحول بنیادین، مصوبه ۵۹۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی و تعهدات بین المللی سند داکار می باشد و به استناد هدف کلان شماره ۳ سند تحول نیز، روح عدالت کمی و کیفی باید در مدارس ساری و جاری باشد. از آن جایی که در ساختار نظام آموزشی برنامه ریزی خاصی برای توجه به کلاس های چندپایه صورت نگرفته و از طرفی نتایج پژوهش ها برتری چنین کلاس هایی را در پرورش رشد اجتماعی و سازگاری محیطی دانش آموزان مورد تاکید قرار داده است، این درس با هدف افزایش دانش نظری و ارائه راهکارهای عملی برای دانشجو- معلمان در رابطه با آموزش و مدیریت کلاس های چند پایه در نظر گرفته شده است.

نام درس به فارسی: آموزش در کلاس های چند پایه نام درس به انگلیسی: Education in Multigrade Classes	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی دروس پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دکتری تخصصی علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: - ویژگی های محیطی مدارس روستایی و یا عشایری چندپایه را با مدارس شهری مقایسه کند. - ویژگی های کلاس های مدارس شهری و کلاس های چندپایه روستایی و عشایری را با هم مقایسه کند. - فرصت ها و تجارب یادگیری اثربخش را برای کلاس های چندپایه را طراحی کند. - با فنون تدریس در کلاس های چندپایه آشنا شود. - توانایی تدریس در کلاس های چندپایه را داشته باشد.	

۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- ویژگی های مدارس روستایی
- مدارس عشایری
- تعریف کلاس های چندپایه
- ویژگی های دانش آموزان در مدارس چندپایه
- ویژگی های محیطی مدارس روستایی و عشایری چندپایه
- مقایسه کلاس های مدارس شهری و کلاس های چندپایه روستایی و عشایر

فصل دوم: طراحی فرصت های یادگیری در کلاس های چندپایه

- طرح درس سالانه در کلاس های چندپایه
- تنظیم برنامه هفتگی در کلاس های چندپایه
- ویژگی های طرح درس روزانه برای کلاس های چندپایه

فصل سوم: روش های تدریس در کلاس های چندپایه

- روش های تدریس محوری
- روش های تدریس گروهی
- روش های تدریس ترکیبی
- تلفیق در کلاس های چندپایه

فصل چهارم: محیط های یادگیری در کلاس های چندپایه

- فرصت های آموزشی در محیط های روستایی
- سازماندهی کلاس های چندپایه براساس روش های تدریس مختلف

فصل پنجم: فنون تدریس در کلاس های چندپایه

- روش های خودآموزی در کلاس های چندپایه
- فعالیت های گروهی در کلاس های چندپایه
- استفاده از ظرفیت دانش آموزان در تدریس
- تشخیص ارتباط دروس با هم براساس اهداف برنامه درسی
- آموزش دانش آموزان با نیازهای ویژه در کلاس های چندپایه (با تاکید بر دانش آموزان دیرآموز و اختلال یادگیری)

- استفاده از فناوری ها و رسانه های آموزشی در کلاس های چندپایه
- ارزشیابی کیفی- توصیفی در کلاس های چندپایه

فصل ششم: سناریوهای فرضی تدریس در یک کلاس چندپایه

- نمونه طرح درس سالانه چند کلاس چندپایه
- نمونه برنامه هفتگی کلاس های چندپایه
- نمونه سناریو و طرح درس تدریس در کلاس های چندپایه به روش محوری
- نمونه سناریو و طرح درس تدریس در کلاس های چندپایه به روش گروهی
- نمونه سناریو و طرح درس تدریس در کلاس های چندپایه به روش ترکیبی
- نمونه سناریو و طرح درس تدریس در کلاس های چندپایه به روش تلفیقی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و استفاده از روشهای تدریس ذیل است.

- سخنرانی
- پرسش و پاسخ
- بارش مغزی
- بحث گروهی
- پروژه ای

۴. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

آقازاده، محرم؛ فضلی، رخساره (۱۳۸۶). خودآموز تدریس چند پایه. تهران: آیت.

آقازاده، محرم؛ فضلی، رخساره (۱۳۸۹). راهنمای آموزش در کلاس های درس چند پایه. تهران: نشر آیت.

منبع فرعی:

بهمنی، زهرا؛ رضوی، منیره سادات (۱۳۹۵). نو سازی و بهسازی یادگیری در کلاسهای چند پایه. تهران: منادی تربیت.

جعفری، پریش (۱۳۷۹). تمرین چند پایه در مدارس ابتدایی، وزارت آموزش و پرورش. دفتر همکاریهای علمی بین المللی.

جهانپور عبس آبادی، علی محمد (۱۳۹۵). کلاس های چند پایه، چالش یا فرصت. تهران: انتشارات مینوفر.

سزیر والاس، جان؛ بی. مئوت، جی. (۱۳۹۰). کتاب راهنما برای معلمان چندپایه، رشد عملکرد در دوره ابتدایی (مترجم: زرافشان، علی). تهران: انتشارات مدرسه.

صمدیان، صمد (۱۳۹۶). برنامه ریزی درسی کلاس های چندپایه، تهران: انتشارات بوی جوی مولیان.

مرتضوی زاده، حشمت الله (۱۳۹۴). راهنمای تدریس در کلاس های چندپایه. نشر عابد.

مرتضوی زاده، حشمت الله (۱۳۹۶). مدیریت و برنامه ریزی کلاس های چندپایه. انتشارات کورش چاپ.

میرشفیعی لنگری، سید داوود (۱۳۹۵). یک موقعیت خاص به نام چند پایه: شیوه آموزش در کلاس چند پایه دوره ابتدایی. تهران: انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.

نظری سینا، احمد؛ قریشی، سعید و محمدپور، صلاح (۱۳۹۴). راهنمای تدریس در کلاس های چندپایه. تهران: انتشارات مدرسه.

- Barbetta, G. P., Sorrenti, G., & Turati, G. (2019). Multigrading and child achievement. *Journal of Human Resources*, 0118-9310R4.
- Beveridge, L., & Armstrong, S. (2017). Supporting teacher and student learning in small schools. *Australian Educational Leader*, 39(1), 28.
- Casserly, A. M., Tiernan, B., & Maguire, G. (2019). Primary teachers' perceptions of multi-grade classroom grouping practices to support inclusive education. *European Journal of Special Needs Education*, 1-15.
- Hyry-Belhammer, E. K., & Hascher, T. (2015). Multigrade teaching in primary education as a promising pedagogy for teacher education in Austria and Finland. In *International Teacher Education: Promising Pedagogies (Part C)* (pp. 89-113). Emerald Group Publishing Limited.
- Indonesia, I. U. A. S., & Pendidikan, I. N. O. V. A. S. I. (2019). MULTI-GRADE TEACHING. *POLICY*, 2.
- Khazaei, L., Ahmadi, P., Rahmani, F., Bakhshi, H., Gholipour, J., & Hosseinpour, R. (2016). Challenges and disadvantages of multigrade teaching: qualitative research.
- Msimanga, M. R. (2019). Managing the use of resources in multi-grade classrooms. *South African Journal of Education*, 39(3).

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- طراحی یک طرح درس سالانه ویژه کلاس های چندپایه = ۱ نمره
- طراحی یک برنامه هفتگی برای کلاس های چندپایه = ۱ نمره
- طراحی یک نمونه طرح درس روزانه برای کلاس های چندپایه = ۳ نمره
- فعالیت کلاسی در طول ترم: ۵ نمره
- ارزشیابی پایانی = ۱۰ نمره

سرفصل درس «مهارت‌های آموزش به کودکان دو زبانه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

دو یا چندزبانگی پدیده‌ای است که هرچند دارای قدمتی تاریخی است، روند رو به رشد آن در قرن اخیر موجب شده تا این پدیده به‌عنوان یکی از چالش‌های اساسی در سیاست‌گذاری آموزشی کشورها تبدیل شود. گستردگی مرزهای سیاسی کشور ایران از دیرباز اقوام مختلفی را با فرهنگ‌ها و زبان‌های مختلف در خود جای داده است. یکی از وظایف آموزش و پرورش پوشش این دانش‌آموزان و تدوین منابع آموزشی و آموزش معلمان این مناطق است. این پدیده اجتماعی را می‌توان با آموزش درست زبان قبل از ورود به مدرسه یا از ابتدای ورود به مدرسه، با زبان رسمی کشور آموزش داد. از آن جا که زبان رسمی قدرتمند یکی از مهم‌ترین عوامل انسجام و حفظ یکپارچگی کشورها به شمار می‌آید؛ پرورش اصولی کودکان دوزبانه در مناطق غیر فارسی زبان کشورمان امری ضروری است که برای رسیدن به آن نیازمند تربیت مربیان متخصص در این زمینه هستیم. این رویکرد که براساس روش مستقیم آموزش زبان است، براین منطق استوار است که فرایند آموزش زبان باید تقلیدی از فراگیری زبان اول توسط کودک باشد. براین اساس همانگونه که کودک زبان خود را بدون هیچ زبان میانجی‌ای فرامی‌گیرد، در روند آموزش نیز باید از ترجمه و استفاده از زبان مادری کودک اجتناب کرد. در چنین روشی مواد درسی کاملاً به وسیله زبان غالب به کودک ارائه می‌شوند. هدف این شیوه آموزش این است که دانش‌آموز بدون تداخل زبان اول قادر به تفکر به زبان هدف باشد.

نام درس به فارسی: مهارت‌های آموزش به کودکان دو زبانه	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Educational skills for bilingual Children	نوع درس: عملی - نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱. نیاز پیش دبستانی‌ها و مدارس ابتدایی غیر فارسی زبان کشور در آموزش غیر مستقیم و صحیح زبان فارسی به کودکان را برآورده سازد.	تعداد ساعت: ۴۸
۲. تفاوت آموزش زبان به بزرگسالان با آموزش زبان به خردسالان با توجه به مقوله دوران حساس زبان آموزی را تبیین کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳. مواد و متون و روشهای آموزشی و کاربرست درست آنها را تحلیل و ارزیابی کند.	پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکترای زبان و ادبیات فارسی و
	زبان‌شناسی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات، تعاریف، مبانی نظری و مقدمات آموزش به زبان دوم

تعاریف و آشنایی با مبانی

مروری بر مطالعات دوزبانگی

نظریات فراگیری زبان اول در کودکان

عوامل موثر بر دوزبانگی

تأثیر دوزبانگی بر یادگیری

بایدها و نبایدها در پرورش کودکان دوزبانه

مشکلات کودکان دو زبانه دارای اختلالات زبان و گفتار

مشکلات زبان آموزی کودکان پایه اول ابتدایی در مناطق دو زبانه

نگاهی به وضعیت کودکان دوزبانه و پراکندگی آن در ایران

موانع دوزبانگی (فرهنگی، آموزشی، امنیتی و...)

دو زبانگی و هویت اجتماعی

فعالیت یادگیری: دو زبانگی و هویت اجتماعی را براساس یکی از منابع این سرفصل یافته و در کلاس معرفی شود.

تکلیف عملکردی: هر یک از دانشجویان با مراجعه به تحقیقات انجام شده مشکلات زبان آموزی کودکان پایه اول ابتدایی در مناطق دو زبانه را در یک منطقه از کشور گزارش کنند.

فصل دوم: دوزبانگی و انواع آن

طبقه‌بندی دوزبانگی بر اساس زمان شروع آموزش

۱- دوزبانگی زودهنگام :

۱-۱ دوزبانگی همزمان

۲-۱ دوزبانگی متوالی

۲- دوزبانگی دیرهنگام

ب) طبقه‌بندی دوزبانگی بر اساس میزان تسلط زبانی

۱- دوزبانگی غیرفعال

۲- دوزبانگی غالب

۳- دوزبانگی متعادل

۴- دوزبانگی همسان

فعالیت یادگیری: مطالعه منابع و مباحث نظری مربوط به انواع ویژگی‌های زبان دوم از آوا تا معنا

زبان دوم را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی فرایند تربیت بفهمد. معرفی مصداق‌های حضور و نقش آفرینی زبان دوم در انواع ارتباط، به ویژه در فرایند تربیت/آموزش و نیز فعالیت‌های ارتباطی یک معلم در مدرسه

تکلیف عملکردی: حضور و آثار انواع زبان دوم در انواع ارتباط آموزشی را مشاهده و گزارش کند.

فصل سوم: اصول و روش‌های آموزش و تدریس زبان دوم

راهنمای آموزش زبان فارسی به دانش آموزان مناطق دو زبانه

فراگیری حرکتی زبان (T.P.R)

اصول و روشهای یادگیری از طریق بازی

کودک و رسانه و تأثیر رسانه‌ها در فراگیری زبان در کودکان

نظریات و روشهای آموزش خواندن

فعالیت یادگیری: با مراجعه به سایت‌ها و وبلاگها، نمونه‌های عملی آموزش از طریق پویانمایی بررسی شود.

تکلیف عملکردی: یک فصل کتاب درسی را انتخاب و راهنمای‌های پیش‌بینی شده را مطالعه و با مصاحبه با یک معلم با تجربه محتوای آن را تکمیل و نتیجه را به کلاس ارائه نماید.

فصل چهارم: روش تحقیق و سنجش میزان فراگیری زبان دوم

آشنایی با انواع روشهای تحقیق در این زمینه

روش‌های معمول سنجش میزان فراگیری زبان دوم

فعالیت یادگیری: یکی از مقالات نوشته شده در این زمینه را در کلاس معرفی و تحلیل کند.

تکلیف عملکردی: با استفاده از یکی از روشهای سنجش یک فعالیت یادگیری برای آموزش به دانش آموزانی که در یادگیری یکی از مهارت‌های زبانی دچار مشکل هستند طراحی، اجرا و نتایج آن را در حل مشکل یادگیری دانش آموز ارزیابی و گزارش کند.

فصل پنجم: طراحی و تدوین مواد درسی برای آموزش فارسی به کودکان غیر فارسی زبان

معرفی منابع

بررسی کتب و مقالات

اصول طراحی و تدوین

تدوین یک واحد به طور عملی

۱-۱- عنوان واحد یادگیری

۱-۲- هدف واحد یادگیری

۱-۳- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری

۱-۴- تعیین پیش‌دانسته‌های ضروری دانش‌آموز و نیازهای محلی

۱-۵- تعیین مفاهیم و مهارت‌های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری

۱-۶- چگونگی ارتباط و نحوه گسترش واژگان/مهارت‌ها/مفاهیم در یک واحد یادگیری و دستیابی به مهارت‌های زبانی

۱-۷- شواهد و مثال‌ها با توجه به مهارت‌های زبانی و مفاهیم

۱-۸- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی واژگان، مفاهیم و مهارت‌ها پیرامون آن

۱-۹- چگونگی بکارگیری رویکردهای آموزش زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه در سازماندهی واحد یادگیری

۱-۸- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام‌های آموزشی، درشت‌نویسی‌ها و ... که به یادگیری واژگان، مفاهیم و مهارت‌های زبانی کمک می‌کند.

۱-۹- بررسی فرصت‌های یادگیری پیش‌بینی شده تنوع، توالی و انسجام آن.

۱-۱۰- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد یادگیری.

۱-۱۱- روش‌هایی که بتوان واژگان، مفاهیم و مهارت‌های چهارگانه زبانی را با زندگی دانش‌آموزان ارتباط داد.

۱-۱۲- راهبردهای پرورش خلاقیت و توسعه مهارت‌های تفکر

۱-۱۳- طراحی ارزش‌یابی تکوینی از واحد یادگیری

۱-۱۴- طراحی ارزش‌یابی، مجموعی از واحد یادگیری

فعالیت یادگیری: انتخاب یک مقاله در یکی از زمینه‌های طراحی واحد یادگیری و تهیه خلاصه آن در قالب یک مقاله کوتاه. یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت رعایت ملاک‌های رویکرد در آموزش مفاهیم و مهارت‌های زبان فارسی بررسی و تحلیل نماید.

تکلیف عملکردی: بررسی یک کتاب آموزشی با رعایت نکات زیر:

عنوان، هدف، مفاهیم کلیدی و چگونگی آموزش صدا و حروف

- بررسی تصاویر، نمودارها، پیامهای آموزشی کتاب که به یادگیری کمک می‌کند.

- بررسی فعالیتهای یاددهی- یادگیری پیش‌بینی شده، کتاب وسایر منابع

- بررسی راهکارهای پیش بینی شده جهت سنجش آموخته های دانش آموزان
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهاد های کتاب جهت پیش بینی فرصت هایی برای پاسخ گویی به نیاز های ویژه دانش آموزان با نیاز های ویژه
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهاد های جهت پیش بینی فرصت هایی برای پرورش خلاقیت
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهاد های جهت پیش بینی فرصت هایی برای تعمیق و گسترش یاد گیری
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهاد های جهت پیش بینی فرصت هایی برای ارتباط تجارب پیش بینی شده با زندگی

۳. راهبردهای تدریس و یاد گیری

- آماده سازی درس ها در قالب اسلایدهای آماده شده ویژه هر جلسه توسط مدرس؛
- موضوع اسلایدها شامل طرح درس، محتوا، معرفی منابع و پرسش و تمرین و در پایان جمع بندی و معرفی منابع درس جلسه بعد است.
- پرسش از دانشجویان درباره موضوع جلسه قبل و گفتگو درباره مطالعات انجام شده
- دانشجویان و مدرسان درباره مطالب مورد مطالعه به طور مختصر فهم خود را می نویسند (در پوشه کار قرار می دهند) و در جلسه بعد ۱۵ دقیقه صرف بیان فهم خود درباره مطالب مورد مطالعه می شود. (انجام تکالیف توسط مدرس همچون دانشجو، ضروری است)
- ارائه درس به صورت سخنرانی همراه با طرح پرسش و گفتگو یک سوم وقت کلاس
- ارائه تمرین عملی و نیز پرسش درباره موضوع درس
- در هر جلسه دانشجویان مصداق های عملی بحث را در محیط زندگی و محیط تحصیلی خود ارائه می کنند.
- معرفی منابع اصلی و فرعی برای مطالعه ویژه هر جلسه توسط مدرس
- مطالعه منابع معرفی شده برای هر جلسه قبل از حضور در کلاس توسط دانشجویان

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- ۱- پیشنهاد تالیف کتاب مستقل و قبل از آن تدوین مجموعه مقالاتی از دوزبانگی

منابع فرعی:

- استاینبرگ، دنی، ۱۳۸۳، **درآمدی بر روان شناسی زبان**، ترجمه ارسلان گلفام، تهران، انتشارات سمت.

براهنی محمد تقی (۱۳۷۱)، "پیامدهای شناختی دو زبانی"، سمینار ابعاد دو زبانی، تهران.

بشیریه حسین (۱۳۷۹)، نظریه های فرهنگ در قرن بیستم، تهران، نشر آینده پویان.

حاجانی ابراهیم (۱۳۸۰)، مساله وحدت قومی و الگوی سیاست قومی در ایران، نامه انجمن جامعه شناسی ایران، ش ۳.

حسن شمس اسفند آباد (۱۳۸۱) "مطالعه سبکهای یادگیری دانش آموزان یک زبانه و دوزبانه و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی و جنسیت"، نشریه شماره ۳۲۱، موسسه پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوریهای آموزشی.

دوزبانگی، نشریه علمی پژوهشی، خبری پوشش، شماره سوم، پژوهشکده کاربردی تعلیم تربیت

رابرتسون یان (۱۳۷۲)، درآمدی بر جامعه، ترجمه حسین بهروان، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی.

سیگوان میگوئل و مک کی (۱۳۶۹)، آموزش و مساله دو زبانی، ترجمه اصغر واقدی و دیگران، نشر ادیب پور.

عبدی، نسرین. (۱۳۸۳). نگاهی به دوزبانگی، مجله رشد آموزش زبان، شماره ۴۳

لطف آبادی، حسین. (۱۳۶۵). «روانشناسی رشد زبان». مشهد، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.

مدرس، سولماز. (۱۳۸۳). «مشکلات دانش آموزان دوزبانه». ماهنامه دیلماج. ۴، ۴۱-۳۱

مدرسی، یحیی، ۱۳۶۸، درآمدی بر جامعه شناسی زبان، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

مشکوة الدینی، مهدی. (۱۳۴۴). ساخت آوایی زبان، مشهد: دانشگاه فردوسی.

نرسیسیانس امیلیا (۱۳۸۲)، مباحثی در دو زبانی از دیدگاه علوم اجتماعی، تهران، سازمان میراث فرهنگی کشور.

نیلی پور، رضا، ۱۳۵۸ توانایی های دو زبانه شدن در کودکان و بزرگسالان، چاپ اول، اهواز، دانشگاه جندی شاپور، اهواز

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۷ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۸ نمره

کارپوشه: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۵ نمره

سرفصل درس «آموزش مهارت های زندگی (چندفرهنگی و شهروندی)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

آموزش های مدرسه ای و دانشگاهی به جهت داشتن تنوع قومی و فرهنگی دانش آموزان و دانشجویان، دارای رویکرد متفاوتی شده است. تدریس های خطی و عدم حساس به فرهنگ، دیگر پاسخ گوی نیاز کلاس های دارای تنوع فرهنگی نیست. پژوهش ها نشان می دهد معلمان و مدرسان حایز این نوع صلاحیت ها، اغلب کلاس های موفق تری را تجربه کرده و یادگیرندگان نیز رضایت بیشتری از این نوع کلاس ها دارند. ضمن این که مدرسان و معلمان دارای شایستگی های چندفرهنگی، چه به صورت آشکار و چه از حیث ویژگی های برنامه درسی پنهان، به دانشجویان و دانش آموزان یاد می دهند که جامعه دارای ویژگی های تکثر و تنوع، جامعه زیست پذیر بهتری از جامعه یک رنگ و یک نواخت است. جامعه ایران، با توجه به تکثر قومی و رنگین کمانی از فرهنگ ها، زبان ها، آداب و سنن مختلف، شایسته تربیت دانشجو- معلمانی دارای ویژگی های چندفرهنگی است. آموزش های چند فرهنگی در راستای آموزش های شهروندی معنی پیدا می کند. در واقع آموزش های چندفرهنگی مقدمه تربیت شهروندی است. در یک محیط و جامعه چند فرهنگی تا زمانی که معلمان خود دارای شایستگی های چند فرهنگی نباشند، به احتمال زیاد نخواهند توانست این ویژگی ها و شایستگی ها را به دانش آموزان خود نیز منتقل نمایند. بدین جهت ضروری است به ویژه در نظام تربیت معلم ایران در قالب صلاحیت های معلمی به آموزش این صلاحیت ها توجه جدی شود.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: آموزش مهارت های زندگی (چندفرهنگی و شهروندی) نام درس به انگلیسی: Life Skills Training (Multiculturalism and Citizenship)
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	
شایستگی کلیدی: موضوعی	
پیش نیاز: -	
استاد متخصص برای تدریس:	
برنامه ریزی درسی و آموزش	
چندفرهنگی، جامعه شناسی آموزش و پرورش	
	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
	- مفهوم فرهنگ، چندفرهنگی و آموزش چندفرهنگی را بداند.
	- مولفه های اصلی و اهداف آموزش چندفرهنگی را بداند.
	- ویژگی های برنامه درسی چندفرهنگی، مدرسه چندفرهنگی و مدرسه چندفرهنگی را تبیین نماید.
	- از فواید روش های تدریس چندفرهنگی آگاه شده و خود نیز از روش های تدریس چندفرهنگی استفاده کند.
	- با مفاهیم شهروندی و آموزش شهروندی آشنا شود.
	- ابعاد و مولفه های آموزش شهروندی را بداند.
	- ارتباط آموزش چندفرهنگی و شهروندی را بداند.

۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول : کلیات و تعاریف

- فرهنگ و چندفرهنگی
- آموزش چندفرهنگی و میان فرهنگی
- سیری در تاریخ آموزش چندفرهنگی (ایران و جهان)
- تبیین مفهوم آموزش چندفرهنگی
- ضرورت آموزش چندفرهنگی
- اهداف آموزش چندفرهنگی
- اصول آموزش چندفرهنگی
- رویکردهای آموزش چندفرهنگی
- شایستگی های چندفرهنگی
- سواد فرهنگی و چندفرهنگی
- چالش های فراروی آموزش چندفرهنگی

فصل دوم : تدریس و ارزشیابی چندفرهنگی

- چستی و چرایی تدریس چندفرهنگی
- آشنایی با نحوه تدریس چندفرهنگی
- آشنایی با نقش فرهنگ در تدریس و یادگیری
- آشنایی با نقش و وظایف معلمان در آموزش چندفرهنگی
- آشنایی با روش های ارزشیابی چندفرهنگی

فصل سوم: آشنایی مختصر با فرهنگ های ایرانی

- آشنایی با اقوام ایرانی
- آشنایی با زبان های اقوام ایرانی
- آشنایی با مشاهیر ایرانی
- آشنایی با فرهنگ و هنر ایرانی
- آشنایی با صنایع دستی ایران

فصل چهارم: شهروندی

- تعاریف و مفاهیم شهروندی
- تاریخچه و سیر تحول شهروندی

- آموزش شهروندی
- مولفه های شهروندی
- ویژگی های شهروند خوب
- تنوع و شهروندی
- نقش معلمان در ترویج آموزش شهروندی
- الگوهای تربیت شهروندی (سیاسی - مدنی، دموکراتیک، قانون محور و ...)
- آشنایی با سند حقوق شهروندی ایران

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

- تدریس توضیحی
- بارش مغزی
- ایفای نقش
- نمایشی
- مشارکتی
- حل مساله
- اکتشافی

۴. منابع آموزشی:

- صادقی علیرضا. آموزش چندفرهنگی، سازمان سمت. در دست چاپ
- صادقی علیرضا. (۱۳۹۱). ویژگی ها و ضرورت تدوین برنامه درسی چند فرهنگی در ایران: بررسی چالش ها و ارائه راهبرد ها. راهبرد فرهنگ، شماره هفدهم و هجدهم، ۱۳۹۱
- صادقی علیرضا. (۱۳۹۲). دانش چند فرهنگی و ارتقای سبک زندگی در ایران. فرهنگ مشاوره و روان درمانی، ۳، ۱۳
- صادقی علیرضا. (۱۳۹۱). چندفرهنگی و نسبت آن با آموزش. رشد، بیست و هفتم، ۴
- صادقی علیرضا. (۱۳۹۱). تدریس چندفرهنگی؛ راهبردهای فارسی، اجتماعی و ریاضی. رشد، بیست و هشتم، ۵
- عراقیه، علیرضا. (۱۳۹۲) گونه شناسی رهیافت های میان رشته ای و دلالت های آن در طراحی برنامه درسی چند فرهنگی در آموزش عالی، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی
- فتحی واجارگاه، کوروش و واحد چوکده، سکینه. (۱۳۸۸). آموزش شهروندی در مدارس. آئیژ
- Irvine, Jacqueline (2003). Educating Teachers for Diversity Teachers College, Columbia University New York and London.

- Race, Richard (2011). Multiculturalism and Education, Continuum International Publishing Group, New York, NY 10038
- Intercultural Competences (2013). Published by UNESCO

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین (کتبی، یا شفاهی (بارش مغزی)

ارزشیابی تکوینی: آزمون های تشریحی شفاهی یا کتبی، آزمون عملکردی در موقعیت شبیه سازی شده، پروژه ارزشیابی پایانی: گزارش پروژه و ارزشیابی تکوینی ۵ نمره و آزمون کتبی پایانی ۱۵ نمره

سرفصل درس «آموزش و پرورش در عشایر ایران»

معرفی درس و منطق آن:

آموزش و پرورش عشایر در ایران به دلیل سبک زندگی متفاوت جامعه عشایری که متأثر از کوچ و عدم استقرار دائم در یک مکان بوده است با استراتژی ها و روش های متفاوتی نسبت به سایر بخش ها تعریف شده است. این تفاوت در دوره های زمانی مختلف کارکردها و تاثیرات متفاوتی را بر کیفیت و چگونگی ارائه خدمات آموزشی در ایران داشته است و ضروری است معلم مدرسه عشایری با آگاهی کامل از این سیر تاریخی آموزش در عشایر ایران و شناخت دقیق از دلایل این تغییرات، مہیای تدریس در این مدارس شود.

نام درس به فارسی: آموزش و پرورش در عشایر ایران نام درس به انگلیسی: Education in Iranian nomads	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: - تخصص مورد نیاز برای تدریس: علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- ضمن آشنایی با تاریخچه مدارس عشایری، شرایط و نیازهای مدارس عشایری معاصر را تبیین کند. ۲- نقش و سهم زیست عشایری در توسعه ی پایدار کشور را تحلیل و ارزیابی کند. ۳- ضمن آشنایی با حقوق عشایر در کشور، موانع بهره مندی عشایر از حقوق مدنی را تحلیل نمایند.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: مدارس عشایری

شکل گیری اولیه مدارس ویژه عشایر کوچ رو در ایران
توسعه مدارس عشایری در گستره استان های کشور

بخش دوم: روند تامین نیروی انسانی مدارس عشایری

سپاه دانش و تدریس اجباری

معلمان داوطلب تدریس در مدارس عشایری

تاسیس دانشسراهای تربیت معلم عشایری

شیوه های نوین بکارگیری نیرو ویژه مدارس عشایری

بخش سوم: راهبری مدارس عشایری

ساختار سازمانی مدیریت مدارس عشایری ایران قبل از انقلاب

ساختار سازمانی مدیریت مدارس عشایری ایران بعد از انقلاب

سیر تحولات آماری آموزش و پرورش عشایر

بخش چهارم: اشتراکات فرهنگی ایلات عشایری ایران

ویژگی های دینی در فرهنگ عشایری ایران

معماری عشایر

نمادهای رزم آوری و سلحشوری در فرهنگ عشایری

مراسمات و مناسک گروهی عشایر

بخش پنجم: تاثیرات کوچ بر محیط زیست طبیعی

کوچ نشینی در ایران

تعریف کوچ و رایجترین انواع آن در ایلات عشایری ایران

جغرافیای کوچ در ایران

تاثیرات کوچ بر سبک زندگی عشایری

اثرات کوچ نشینی عشایر بر طبیعت و محیط زیست ایران

فعالیت یادگیری: با مطالعه کتاب های معرفی شده و جلسات پرسش و پاسخ و ارائه مقاله

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از مطالعات و بازدید های خارج از کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

معرفی کتاب و تدریس توسط استاد، معرفی مقالات مربوط به مبحث توسط دانشجو و پرسش و پاسخ در مورد آن و بازدید گروهی از مناطق و مدارس عشایری

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

ملک زاده، الهام (آخرین چاپ). مدارس عشایری ایران در دوره پهلوی

محمد بهمن بیگی (آخرین چاپ). مجموعه آثار محمد بهمن بیگی / انتشارات همارا

عباسی سروک، لطفاله (آخرین چاپ). تاریخ و فعالیت های آموزش و پرورش عشایر ایران / مهرآه عصر

امان الهی بهاروند، سکندر (آخرین چاپ). کتاب کوچ نشینی در ایران (پژوهشی درباره عشایر و ایلات). انتشارات آگاه

احمدی، یعقوب (آخرین چاپ). جامعه شناسی ایلات و عشایر. انتشارات دانشگاه پیام نور

منابع فرعی:

اساسنامه آموزش و پرورش عشایر / دفتر توسعه عدالت آموزشی و آموزش عشایر

یوسفی، امرالله (آخرین چاپ). کتاب قصه آفتاب: نمونه ای از روش های آموزشی محمد بهمن بیگی در مدارس عشایری ایران
عابدی، زهره سادات (آخرین چاپ). زندگی عشایری. انتشارات مدرسه

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی:

آزمون مباحث نظری به میزان (۱۴ نمره)

کارپوشه:

مجموعه تکالیف عملکردی (۶ نمره)

سرفصل درس «ارزشیابی کیفی (توصیفی) در دوره ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

ارزشیابی یکی از عناصر مهم و تأثیرگذار برنامه درسی است. بدون وجود ارزشیابی برنامه درسی به درستی به تجارب یادگیری تبدیل نشده و پیامدهای مورد انتظار آن در برزخ امکان باقی خواهد ماند. لذا یکی از توانایی ضروری برای تحقق اهداف و برنامه نظام تربیت رسمی و عمومی محسوب می شود که کارگزاران باید واجد آن باشند. تحولات معاصر در حوزه روانشناسی یادگیری، متدولوژی منجر به دریافت های جدید و بکری از ارزشیابی پیشرفت تحصیلی شده است. ارزشیابی کیفی توصیفی از جمله تحولات نوآورانه در نظام تربیت رسمی و عمومی دوره ابتدایی است که در یکی دو دهه اخیر و در راستای تحولات بنیادین در کشورمان دنبال شده است. این الگوی ارزشیابی متأثر از رویکردهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی نگاهی نو و متفاوت نسبت به الگوهای پیشین به مؤلفه های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی از جمله هدف و کارکرد، اطلاعات، تفسیر و تحلیل، کاربرد، بازخورد و عامل ارزشیاب دارد. از این رو لازم است دانشجو معلم رشته آموزش ابتدایی توانایی های لازم برای کاربرد این رویکرد در کلاس درس را کسب نماید. این ماده درسی در دانشگاه فرهنگیان در راستای چنین ضرورتی در فهرست مواد درسی رشته کارشناسی آموزش ابتدایی در نظر گرفته شده است تا بعد از یادگیری دو واحد درسی «سنجش و ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی در آموزش ابتدایی» به عنوان پیش نیاز این درس، درک و فهم و توانایی ارزشیابی پیشرفته از عملکرد دانش آموزان به نحو (کیفی و فرایندی) به طور مطلوبی در دانشجویان شکل گیرد.

مشخصات درس	نام درس: ارزشیابی کیفی (توصیفی) در دوره ابتدایی
نوع درس: نظری-عملی	نام درس به انگلیسی: Qualitative (descriptive) evaluation in elementary school
تعداد واحد: ۲	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:
تعداد ساعت: ۴۸	۱- به ارائه تبیینی مستدل از چیستی ارزشیابی کیفی توصیفی (مدل مفهومی و ویژگی های هریک از عناصر مفهومی الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی در نسبت با رویکردهای سه گانه ارزشیابی برای یادگیری، ارزشیابی از یادگیری و ارزشیابی به مثابه یادگیری) پردازد.
شایستگی کلیدی: تربیتی-موضوعی	۲- به ارائه توجیهات مستدل برای ضرورت وجودی الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی در دوره ابتدایی ایران با توجه ماهیت این الگوی ارزشیابی، چالش های موجود در نظام تربیت رسمی و عمومی دوره ابتدایی و آثار و دستاوردهای آن پردازد.
پیش نیاز: -	۳- الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی در کلاس درس به عنوان جزئی از فرایند یاددهی یادگیری را اجرا نماید.
تخصص مورد نیاز برای تدریس: متخصص در حوزه سنجش و ارزشیابی آموزشی	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: چستی ارزشیابی کیفی توصیفی:

محورهای بحث عبارت‌اند از:

۱- بحث درباره رویکردهای سه‌گانه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

➤ ارزشیابی از یادگیری

➤ ارزشیابی برای یادگیری

➤ ارزشیابی به‌مثابه یادگیری

۲- بحث درباره عناصر مفهومی یک الگوی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

➤ هدف و جهت‌گیری الگو

➤ اطلاعات (نوع اطلاعات / ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات / زمان جمع‌آوری اطلاعات / ساماندهی اطلاعات _ پوشه و...)

➤ تحلیل و تفسیر اطلاعات

➤ تصمیم‌گیری و مداخله

➤ بازخورد

➤ عاملان ارزشیابی

۳- بحث درباره نسبت الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی با رویکردهای سه‌گانه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۴- بحث درباره تعریف و ماهیت الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی (مراقبت / حمایت از فرایند، پیامد و بافت یاددهی یادگیری)

فعالیت‌های یادگیری دانشجویان:

➤ مهم‌ترین فعالیت یادگیری مشارکت در بحث و گفتگوهای کلاس همراه با آماده کردن محتوا و اطلاعاتی در خصوص محورهای بحث در کلاس است دانشجویان به درخواست استاد درباره موضوعات بحث (مثلاً رویکردهای سه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی) اطلاعاتی را جمع‌آوری کرده و با استفاده از آن‌ها در کلاس وارد بحث می‌شوند.

➤ نگارش درک و فهم (جمع‌بندی) خود از مباحث و به اشتراک گذاشتن آن‌ها در کلاس گروه مجازی (بهتر است کلاس در یک پیام‌رسان گروهی تشکیل دهد تا این اشتراک‌گذاری در فضای مجازی صورت گیرد).

فعالیت‌های سنجشی دانشجویان:

- 🔲 تهیه نقشه‌های مفهومی از مباحث مانند ویژگی‌ها هر یک از عناصر مفهومی و روابط بین این عناصر
- 🔲 مقایسه این الگو با الگوهای پیشین کشور
- 🔲 آیین‌نامه ارزشیابی کیفی توصیفی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش را مطالعه نماید و گزارش تهیه کند
- 🔲 با استفاده از منابع علمی تفاوت رویکردهای ارزشیابی از یادگیری و ارزشیابی برای یادگیری را تحلیل نماید

بخش دوم: چرایی ارزشیابی کیفی توصیفی

محورهای بحث عبارت‌اند از:

- ۱- بحث درباره چالش‌های موجود در نظام تربیت رسمی و عمومی ابتدایی کشور
- ۲- بحث درباره کارکردها و آثار الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی با عنایت به چالش‌ها
- ۳- بحث درباره دلایل ضروری برای به کارگیری الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی

فعالیت یادگیری:

- 🔲 مهم‌ترین فعالیت یادگیری مشارکت در بحث و گفتگوهای کلاس همراه با آماده کردن محتوا و اطلاعاتی در خصوص محورهای بحث در کلاس است دانشجویان به درخواست استاد درباره موضوعات بحث اطلاعاتی را جمع‌آوری کرده و با استفاده از آن‌ها در کلاس وارد بحث می‌شوند.
- 🔲 نگارش درک و فهم (جمع‌بندی) خود از مباحث و به اشتراک گذاشتن آن‌ها در کلاس و گروه مجازی کلاس (بهتر است کلاس در یک پیام‌رسان گروهی تشکیل دهد تا این اشتراک‌گذاری در فضای مجازی صورت گیرد).

فعالیت‌های سنجشی:

- 🔲 تدوین یک دفاعیه از الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی با عنایت به مباحث کلاسی و مطالعات خود
- 🔲 نقد الگوهای پیشین با توجه به ویژگی‌های الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی
- 🔲 بررسی مقالاتی در خصوص ارزشیابی کیفی توصیفی و استخراج دستاوردها و چالش‌های آن

بخش سوم: چگونگی اجرای ارزشیابی کیفی توصیفی

محورهای بحث عبارت‌اند از:

- ۱- بحث درباره کیفیت جمع‌آوری اطلاعات در الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی

ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات:

- آزمون‌های مداد کاغذی (طراحی و کاربردهای فرایندی و پایانی)
- آزمون‌های عملکردی (طراحی و کاربرد فرایندی و پایانی)
- ابزارهای ثبت مشاهده (طراحی و کاربرد فرایندی و پایانی)
- فعالیت‌های یادگیری (طراحی و کاربرد فرایندی و پایانی)
- خودسنجی (طراحی و کاربرد فرایندی و پایانی)
- همسال‌سنجی (طراحی و کاربرد فرایندی و پایانی)

اصول جمع‌آوری اطلاعات

ساماندهی اطلاعات

- پوشه کار (طراحی و مدیریت)
- دفتر ثبت مشاهدات کلاسی (طراحی و مدیریت)

۲- بحث درباره کیفیت تحلیل و تفسیر اطلاعات

۳- بحث درباره کیفیت کاربرد و تصمیم‌گیری

طراحی مداخلات (فرایندی و پایانی)

تصمیم‌گیری درباره ارتقا پایه

۴- بحث درباره بازخورد

نقش و جایگاه بازخورد در ارزشیابی کیفی و توصیفی

انواع بازخورد

تولید بازخورد

گزارش پایانی عملکرد پیشرفت تحصیلی

۵- بحث درباره طرح‌واره یاددهی یادگیری آمیخته با ارزشیابی

فعالیت یادگیری:

مهم‌ترین فعالیت یادگیری مشارکت در بحث و گفتگوهای کلاس همراه با آماده کردن محتوا و اطلاعاتی در خصوص محورهای بحث در کلاس است دانشجویان به درخواست استاد درباره موضوعات بحث اطلاعاتی را جمع‌آوری کرده و با استفاده از آن‌ها در کلاس وارد بحث می‌شوند.

✚ نگارش درک و فهم (جمع‌بندی) خود از مباحث و به اشتراک گذاشتن آن‌ها در کلاس و گروه مجازی کلاس (بهتر است کلاس در یک پیام‌رسان گروهی تشکیل دهد تا این اشتراک‌گذاری در فضای مجازی صورت گیرد).

فعالیت‌های سنجشی:

- ✚ طراحی نمونه‌هایی از ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات
- ✚ بررسی و نقد نمونه‌های ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات از قبل آماده‌شده
- ✚ طراحی یک پوشه کار مناسب یک پایه تحصیلی
- ✚ طراحی دفتر ثبت مشاهدات برای یک پایه تحصیلی
- ✚ بررسی و نقد یک پوشه کار از منظر ملاک‌های و معیارهای طراحی و مدیریت پوشه کار
- ✚ بررسی و نقد یک دفتر ثبت مشاهدات از منظر ملاک‌های و معیارهای مناسب
- ✚ تحلیل و تفسیر عملکرد یک دانش‌آموز بر اساس اطلاعات سازمان‌دهی شده در پوشه و دفتر ثبت مشاهدات یک معلم
- ✚ طراحی چند مداخله آموزشی بر اساس تحلیل‌های به‌عمل‌آمده از وضعیت یک دانش‌آموز
- ✚ بررسی و نقد بازخوردهای داده‌شده به آثار و فعالیت‌های دانش‌آموزان (آزمون‌ها و ...)
- ✚ ارائه بازخورد به آثار و عملکرد دانش‌آموزان
- ✚ بررسی و نقد بازخوردهای کتبی داده‌شده بر روی آثار دانش‌آموزان
- ✚ تولید یک گزارش عملکرد پیشرفت تحصیلی پایانی بر اساس پوشه و دفتر ثبت مشاهدات
- ✚ بررسی و نقد گزارش‌های عملکرد پیشرفت تحصیلی
- ✚ تولید و ارائه یک طرح‌واره یاددهی یادگیری برای تدریس یک واحد یادگیری

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

✚ پیشنهاد می‌شود راهبرد اساسی این درس بحث و گفتگو در کلاس درس در نظر گرفته شود این بحث می‌تواند به دو طریق بحث کلاسی و بحث در گروه‌های کوچک باشد. در هر دو شکل بحث با محوریت و هدایت معلم صورت می‌گیرد. دانشجویان باید قبل از ورود به کلاس درباره موضوع موردبحث مطالعه و جستجو کرده باشند و آورده‌ای برای بحث در کلاس به همراه داشته باشند.

✚ پیشنهاد می‌شود سازمان فعالیت‌های یاددهی یادگیری در این درس به این گونه باشد:

- به اشتراک‌گذاری موضوع بحث و هدف
- شروع بحث (در صورت نیاز به بحث گروهی سازمان‌دهی)
- بحث و گفتگو درباره موضوع
- جمع‌بندی از بحث با مشارکت دانشجویان

- ثبت یاد گرفته‌ها توسط دانشجویان
 - به اشتراک گذاری یاد گرفته‌ها
 - تصمیم درباره فعالیت‌های یادگیری مکمل و سنجشی
 - تعیین موضوع مورد بحث برای جلسه آینده
- پیشنهاد می‌شود که مدرس درس در طول تدریس این درس تمامی منویات الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی را در عملکرد خود به نمایش بگذارد. تا در واقع یادگیری این درس به صورت یک تجربه زیسته برای دانشجویان رخ دهد. به این صورت عمق یادگیری دانشجویان از موضوع ارزشیابی کیفی توصیفی دوجندان خواهد شد. طرح‌واره یاددهی یادگیری فوق خود نوعی طرح‌واره آمیخته یاددهی یادگیری با ارزشیابی است.

۴. منابع آموزشی

- منابع اصلی:**
- راهنمای اجرای ارزشیابی کیفی توصیفی در کلاس درس ویراست سوم. دکتر محمدحسینی. انتشارات عابد
 - ارزشیابی در خدمت آموزش. طاهره رستگار انتشارات منادی تربیت
 - ارزشیابی توصیفی یعنی بازخورد مؤثر. طاهره رستگار انتشارات منادی تربیت
 - ارزشیابی کیفی توصیفی: جستاری برای چهارچوب مفهومی. محمد حسینی انتشارات کوروش چاپ
 - ارزشیابی آمیخته با یاددهی یادگیری: ارزشیابی کیفی توصیفی در جریان یاددهی یادگیری. محمد حسینی انتشارات کوروش چاپ

منابع فرعی

- سنجش فرآیند و فرآورده یادگیری، روش‌های قدیم و جدید، دکتر علی اکبر سیف، نشر دوران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- به طور کلی رفتار ارزشیابی مدرس در طول دوره برگزاری جلسات این درس خود نوعی آموزش محسوب می‌شود؛ بنابراین لازم است تا حد امکان منویات این درس در عمل معلم ظهور و بروز داشته باشد.
- به طور کلی در ارزیابی عملکرد دانشجو باید به این نکته توجه داشت که اطلاعات به دست آمده از کیفیت پیشرفت یادگیری و عملکرد دانشجو از فعالیت‌های یادگیری در کلاس و فعالیت‌های سنجشی در اساس تفاوتی ندارد و از هر دو گونه اطلاعات می‌توان برای تصمیم‌گیری و گزارش دادن استفاده نمود.
- با عنایت به این که در فرایند یاددهی یادگیری یک ترم دانشجو تولیداتی خواهد داشت بنابراین با تشکیل پوشه کار برای هر دانشجو از آن‌ها می‌توان برای تصمیم‌گیری درباره عملکرد کلی دانشجو استفاده کرد. به بیان دیگر داده‌ها و اطلاعات

به دست آمده از فرایند به اندازه کافی برای داوری و تصمیم گیری کفایت خواهد کرد در صورتی که پوشه کار مناسبی طراحی و مدیریت شود.

داشتن آزمون تراکمی و پایانی از مباحث نظری درس ضرورتی ندارد زیرا مدرس می تواند در طول ترم به روش ها و ابزارهای گوناگون (آزمونک ها با پرسش های باز پاسخ / کتاب باز / باز پایان؛ ارائه جمع بندی های در هر جلسه و...) از مباحث نظری آزمون به عمل آورد. در صورتی که مدرس احساس نیاز به آزمون تراکمی پایانی نمود بهتر است از آزمون های عملکردی استفاده نماید

قضاوت و داوری درباره عملکرد دانش آموز در سه توانایی بیان شده در بخش اول باید صورت بگیرد. برای این کار بهتر است به چند نکته توجه نمود.

- نخست این که لازم است طبق منویات این درس که ارزشیابی کیفی و توصیفی است گزارش عملکرد پیشرفت تحصیلی به صورت کیفی توصیفی ارائه شود.
- مؤلفه های گزارش قضاوت درباره سه توانایی مورد نظر به عنوان پیامد یادگیری این درس باشد.

توانایی	سطح اول	سطح دوم	سطح سوم	توصیف عملکرد
ارائه تبیینی مستدل از چستی ارزشیابی کیفی توصیفی				
ارائه توجیهات مستدل برای ضرورت وجودی الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی				
اجرای الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی در کلاس درس				
جمع بندی عملکرد				

این پیشنهادها ممکن است با الگوی کلی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه فرهنگیان تناسبی نداشته باشد. لذا لازم است مسئولین ذی ربط به زمینه سازی برای اصلاح برخی مقررات مورد نیاز نیز اقدام کند. در واقع دلالت این پیشنهاد چنین است که برای این درس نمره در نظر گرفته نشود بلکه عملکرد دانشجو توصیف شود و بر اساس ترکیبی از سطوح یادگیری هر سه توانایی مورد انتظار، عملکرد کلی دانشجو سطح بندی شده و درباره گذراندن کردن درس داوری شود.

سطح عملکرد در توانایی اول	سطح عملکرد در توانایی اول	تصمیم‌گیری سطح عملکرد کلی درس	سطح عملکرد در توانایی اول
۱	۱	نیازمند تکرار درس	۱
۳/۲	۳/۲	نیازمند تلاش بیشتر از طریق فعالیت های جبرانی پیشنهادی مدرس و ارزیابی مجدد آن	۳/۲
۳/۲	۳/۲	قابل قبول	۳/۲
۳/۲	۳	خوب	۳/۲
۳	۳	پیشرفته	۳

سرفصل درس «پژوهش و توسعه حرفه ای»

۱. معرفی درس و منطق آن:

وقتی در طول برنامه آموزش حرفه ای دانشجوی معلمان فرصت پژوهش در تجربه را بدست آورند، به توانایی های مورد نیاز برای مواجهه با موقعیت های نامعلومی که در آن غوطه ورنند دست خواهند یافت و قادر خواهند بود این توانایی را به دانش آموزان خود منتقل کنند. معلم باید از تدریس و عمل تربیتی عادی شده^۱ فاصله گرفته و به سوی تدریس و عمل فکورانه^۲ پیش برود، به نحوی که با بینشی پژوهشی مسائل کلاس و مدرسه را بکاود و با اقدام پژوهی و ژرف اندیشی به یافتن راه حل ها، کاربرد بلا فصل یافته ها و اخذ بازخورد مداوم به اصلاح و بهبود فرآیند های آموزشی و پرورشی بپردازد.

نام درس به فارسی: پژوهش و توسعه حرفه ای نام درس به انگلیسی: Research and Professional Development	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: (۱+۱) تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: تربیتی-موضوعی پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: متخصص علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با آگاهی از چیستی و چگونگی پژوهش روایی، تجربیات شخصی خود/دیگری را از موقعیت های آموزشی/تربیتی مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و گزارش یافته های درس پژوهی و اقدام پژوهی را مطالعه نموده و بازتاب های حاصل از این فرآیند را برای بهبود عملکرد در موقعیت های بعدی طراحی، اجرا و گزارش نماید	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: پژوهش روایی

- ماهیت تجربه، یادگیری از تجربه، و تأمل بر تجربه و تمایز آن با سایر انواع یادگیری
- روایت نویسی وسیله ای برای پژوهش در عمل
- پژوهش روایی در خدمت رشد حرفه ای
- چگونه روایت ها بین دانش آشکار و دانش ضمنی پیوند می زنند؟
- اهداف پژوهش روایی و کاربردهای آن

^۱-routinized

^۲ - reflective

- انواع پژوهش روایی

تکالیف عملکردی:

با مطالعه داستان زندگی معلمان و مقالات علمی در زمینه پژوهش روایی تأثیر این شیوه مطالعه را در بهبود عملکرد حرفه‌ای در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

یک پژوهش روایی را به صورت خلاصه یا در قالب یک مقاله مروری با ذکر ویژگی‌ها و مراحلش ارائه کند. (البته قالب مذکور قبلاً باید توسط استاد توضیح داده شود).

فصل دوم: روش پژوهش روایی

- ابزارهای گردآوری اطلاعات در پژوهش روایی
- فرآیند تحلیل داده‌ها
- معنا دهی به داده‌ها
- کد گذاری
- تحلیل ساختاری
- اعتبار بخشی

تکالیف عملکردی:

با استفاده از فرایند تحلیل ساختاری، یافته‌های علمی پژوهشی را اعتبار بخشی نماید.

فصل سوم: اقدام پژوهی

- چستی اقدام پژوهی در آموزش و پرورش (ماهیت، تعریف، ابعاد، گستره)،
- چرایی اقدام پژوهی در آموزش و پرورش (اهداف، پیامدها، ضرورت و اهمیت)
- تاریخچه و خاستگاه‌های اقدام پژوهی
- نظریه‌ها و دیدگاه‌های موجود در زمینه اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در نقد و ارزیابی گزارش‌های ارائه شده در کلاس در زمینه اقدام پژوهی هی ارائه شده.

تکالیف عملکردی:

- تهیه یک نوشته انتقادی در مورد باورها و عقاید شخصی خود در مورد چستی و ضرورت اقدام پژوهی در آموزش و پرورش و ارائه آن در کلاس برای بررسی و نقد

فصل چهارم: روش اقدام پژوهی

- چگونگی تشخیص مسئله،
- چگونگی تدوین طرح اقدام پژوهی،
- روش اجرای مراحل اقدام پژوهی
- چگونگی گردآوری داده ها و شواهد مهم در اقدام پژوهی
- بازاندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند اقدام پژوهی
- نقش مشورت و مشارکت در اقدام پژوهی
- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی در اقدام پژوهی
- چگونگی بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در اقدام پژوهی
- چگونگی مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردهای اقدام پژوهی
- مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروه‌ها)

تکالیف عملکردی

- تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در نقد نمونه‌ای از اقدام پژوهی انجام شده توسط معلمان دیگر و تهیه گزارش نقد برای ارائه به کلاس

فصل پنجم: درس پژوهی

تدوین طرح درس پژوهشی متناسب با سوالهای پژوهشی:

- ترسیم وضع موجود و مطلوب
- شناسایی تغییرات مورد نیاز
- تعیین هدفهای درس
- تعیین تجارب و فعالیتهای یادگیری
- تعیین رفتار ورودی
- پیش بینی منابع و وسایل آموزشی
- پیش بینی نحوه مدیریت و سازماندهی کلاس
- پیش بینی نحوه تفکر و واکنش دانش آموزان به تدریس
- تعیین معیارهای تحقق هدفها
- تعیین روش سنجش و ارزشیابی
- تعیین چارچوب اجرایی طرح درس پژوهشی

فعالیت یادگیری

در باره چارچوب طرح درس پژوهشی بحث می کند. و دلایل و اهمیت هر یک از مولفه ها را بر می شمارد.

تکالیف عملکردی

در قالب کار گروه‌های دانشجویی یک طرح درس پژوهشی را تهیه و به کلاس ارائه می نمایند

فصل ششم: روش درس پژوهی

- تدوین طرح درس پژوهشی
- اجرای طرح درس مورد پژوهش
- ژرف اندیشی در باره داده ها و شواهد
- چگونگی ژرف اندیشی در باره روند اجرای فعالیت گروه
- تهیه گزارش نهایی و اشاعه دستاوردهای گروه درس پژوهی

فعالیت یادگیری

در باره چگونگی اجرای طرح درس پژوهشی، چگونگی نقد مناسب تر نحوه اجرای طرح درس پژوهشی و ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی بحث می کنند

تکالیف عملکردی

طرح درس پیش بینی شده در گروه را بصورت آزمایشی در کلاس اجرا می کنند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در خلال بیان فلسفه، مبانی، اصول، روش و مراحل اجرای اقدام پژوهی به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات اقدام پژوهی معلمان و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان پژوهنده پرداخته می شود.
- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته و تدوین پیشنهاد کامل اقدام پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی می پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می کنند.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

عطاران، محمد (۱۳۹۶). پژوهش روایی. دانشگاه فرهنگیان

ساکی، رضا (۱۳۹۲) درس پژوهی، مبانی، اصول و روش اجرا، انتشارات جهاد دانشگاهی.
استیپانک و همکاران (۱۳۸۹) درس پژوهی راهنمایی عملی برای مدیران و معلمان، ترجمه دکتر رضا ساکی و داریوش مدنی، انتشارات حکمت علوی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: (۶ نمره)

ارزشیابی پایانی: (۸ نمره)

کارپوشه (Port Folio): (۶ نمره)

سرفصل درس «کارورزی ۱»

(گفتگوی معلمان باتجربه و نو معلمان)

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثربخش نیازمند آن است که معلمان در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند. برنامه کارورزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین در جهت توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به ظرفیت غایی کنش عملی در کلاس درس را فراهم می کند. این برنامه در دانشگاه فرهنگیان، با تأکید بر مشاهده تأملی، روایت نگاری و واکاوی تجربیات به عنوان عناصر سازنده/شکل دهنده عمل فکورانه؛ و نیز ابزارهای سه گانه اقدام پژوهی، درس پژوهی و پژوهش روایتی به عنوان روش های مورد تأکید در برنامه تربیت معلم فکور این هدف را تعقیب می نماید. مطالعه مسئله های آموزشی/تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر و کسب تجربیات دست اول است. فرصت های یادگیری تدارک دیده شده از سوی استادان و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حلهای قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارورزی به منظور دستیابی دانشجو به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارورزی دانشجو فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می نماید.

در کارورزی یک دانشجو با کسب مهارت در به کارگیری روش ها و فنون مشاهده تأملی، موقعیت های آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه و کلاس درس را مورد مطالعه قرار داده و دریافت های خود را در قالب روایت ها، روزنگارها، تجربیات شخصی ارائه می نماید. این یافته ها از موقعیت مدرسه و کلاس درس می تواند همراه با عکس و فیلم/ گزارش گفتگو با کادر مدرسه/ معلم راهنما/ اولیاء/ دانش آموزان (با هماهنگی مدرسه) تکمیل شود. روایت های دانشجو از موقعیت های مختلف مورد واکاوی قرار گرفته و مسئله های شناسایی شده با استفاده از شواهد و مستندات علمی گزارش می گردد.

نام درس به فارسی: کارورزی ۱ نام درس به انگلیسی: Internship1	مشخصات درس نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت شایستگی کلیدی: موضوعی-تربیتی دروس پیش‌نیاز: پژوهش و توسعه حرفه‌ای استاد متخصص برای تدریس: متخصص رشته ای
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با مشاهده تأملی مسئله‌های آموزشی / تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین نماید. مشاهدات تأملی و یافته‌های تجربی حاصل از واکاوی روایت‌ها را ثبت و گزارش نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول:

ارائه یک تصویر کلی از برنامه کارورزی در طی چهار ترم و انتظارات از دانشجو، معرفی برنامه کارورزی یک با تأکید بر مشاهده تأملی و روایت نویسی (ماهیت روایت‌ها و چگونگی نگارش آن)، تکالیف عملکردی در طول ترم، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و پردیس / واحد آموزشی، و تبیین فرم‌های ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد، توزیع دانشجویان در مدارس (هماهنگی با مناطق آموزشی و سازماندهی دانشجویان در مدارس باید قبل از شروع ترم و با تشکیل ستاد کارورزی در سطح استان صورت گیرد). تعامل از نزدیک میان استاد و دانشجو از طریق مطالعه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به موقع و سازنده، و نیز تشکیل جلسات بحث و گفتگو پیرامون تجربیات حاصل از حضور در موقعیت‌های واقعی از استلزامات اجرایی برنامه کارورزی است. تشکیل سمینار در کلیه هفته‌ها برای بحث و بررسی پیرامون عملکرد دانشجو و گفتگو در خصوص بازخورد‌های ارائه شده از سوی اساتید ضروری است. مشارکت دانشجویان در نقد و بررسی گزارش‌ها / روایت‌های همکلاسی‌ها / همقطاران فرصت یادگیری انتقال تجربیات به یکدیگر را فراهم می‌کند.

هفته دوم:

کارگاه مطالعه موقعیت

تکلیف یادگیری: مشاهده فیلم تدریس / موقعیتی در سطح کلاس درس / مدرسه بر اساس گام‌های زیر:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی‌ها و مشخصه‌های متمایز کننده)

ب: تشریح / استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن / از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک‌های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... در یافتن نقطه کانونی

د: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (از آنجایی که آموزش این بخش نیازمند آن است که دانشجو گزارشی از مطالعه موقعیت بر اساس محورهای چهارگانه تهیه کرده باشد، لذا آموزش این بخش در جلسه ششم ارائه می شود).

هفته سوم:

مشاهده آزاد

حضور دانشجویان در مدارس (جلسه آشنایی با مدرسه، مدیر و معلم راهنما)

تکلیف یادگیری: تجربه اولین روز کارورزی من در مدرسه. از دانشجو خواسته شود تا اولین تجربیات خود را از اولین روز کارورزی از زمان آماده شدن برای رفتن به مدرسه تا زمان برگشتن در قالب داستان یا خاطره یادداشت روزانه ثبت و ارائه نماید. دانشجو در اولین روز کارورزی مشاهده آزاد دارد و آنچه را مشاهده می کند بدون هیچ محدودیتی ثبت و ضبط خواهد نمود. این موارد می تواند شامل رخ دادها در مسیر رفت و آمد به مدرسه؛ فضا و موقعیت مدرسه؛ احساسات، تصورات و انتظارات؛ نحوه برخورد کادر مدرسه؛ نحوه مواجهه شدن با دانش آموزان؛ گفتگوها با کارکنان مدرسه، معلمان و.... باشد.

هفته چهارم:

مطالعه موقعیت

گزارش های (روایت) تهیه شده از مشاهده آزاد از جهت رعایت روش ها و فنون توصیف و تشریح موقعیت و به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. تشکیل گروه های حرفه ای متشکل از سه تا چهار دانشجو و ارائه بازخورد توسط همقطاران/ گروه همسالان امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات را به عنوان یک مهارت حرفه ای تقویت می کند. محورهایی که گزارش ها بر اساس آن مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر و اسکمپر.

د: تعیین نقطه کانونی (بازبینی شواهد جمع آوری شده برای دستیابی به درک عمیق تر و همه جانبه تر نسبت به موقعیت/ طرح مسئله).

هفته پنجم:

مطالعه موقعیت

حضور در مدرسه و تکمیل اطلاعات مورد نیاز/ شواهد بیشتر برای بیان مسئله. در این جلسه دانشجو با توجه به بازخورد های ارائه شده از سوی همسالان/ همقطاران یا استاد به مطالعه مجدد موقعیت (مدرسه) پرداخته و با جمع آوری اطلاعات/ شواهد بیشتر گزارش خود را برای یادگیری روش تبیین مسئله تکمیل می نماید.

هفته ششم:

مطالعه موقعیت

گفتگو در این جلسه پیرامون روش ها و فنون مشاهده تأملی ادامه می یابد و دانشجو با استفاده از شواهد جمع آوری شده از موقعیت مورد مطالعه به تبیین مسئله مبادرت می نماید. مرور محورها در جلسه دوم و آموزش نکات مربوط به تبیین مسئله.

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده) (مرور)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط) (مرور)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... (مرور)

ه: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (آموزش).

شرح تنظیم پوشه کار... توسط چه کسی تنظیم می شود: نسخه ای از مجموعه فعالیت های انجام شده در مطالعه موقعیت به همراه بازخوردهای ارائه شده در محورهای مختلف تبیین مسئله در پرونده توسعه حرفه ای دانشجو ضبط گردد.... منظور همان پوشه کار است؟ پرونده توسعه حرفه ای با چه فرمتی باید تشکیل شود؟ آیا به دنبال پرونده الکترونیکی یا همان ای- پورتفولیو بوده ایم؟ باید به سمتی برویم که دانشجو خود متکفل این امر شود.

هفته هفتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت فیزیکی مدرسه شامل: موقعیت جغرافیایی و محیط بیرونی مدرسه، انواع فضاها (کتابخانه، زمین ورزش، آبخوری، سرویس ها، کلاس ها، راهرو ها....) نور، جریان هوا، وضعیت بهداشت، امکانات و تجهیزات (کارگاهی، آزمایشگاهی، شبکه مجازی، سایت و.....) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) ارائه یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف موقعیت فیزیکی و تحلیل تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک موقعیت فیزیکی و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته هشتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی ساختار و سازمان مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه/ پردیس تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از ساختار سازمانی، روش های بکار گرفته شده در اداره مدرسه، ساختار سازمانی، نحوه گردش کار در سطح مدرسه، تعاملات میان مدیر، معلمان، کارکنان و نحوه تعامل با اولیاء مدرسه و تدوین. آن در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف ساختار و سازمان مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک ساختار و سازمان مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته نهم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت عاطفی روانی / تعاملات در سطح مدرسه / بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس / مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت عاطفی روانی مدرسه شامل: روابط عاطفی میان معلم و دانش آموزان (درک حالات روانی دانش آموزان، برنامه ریزی برای ایجاد جو مثبت و سازنده در فضای کلاس و...) تعاملات دانش آموزان با یکدیگر (میزان احترام، همدلی، همکاری و...)، روابط عاطفی میان معلمان و کارکنان و مدیر شناسایی و تبیین شود. یافته ها در سمینار مدرسه / پردیس. این گزارش در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف تعاملات و روابط عاطفی در سطح کلاس درس / مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده توسط استاد به منظور درک روابط عاطفی و تعاملات در سطح کلاس درس و مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته دهم، یازدهم، دوازدهم و سیزدهم:

مشاهده تأملی کلاس درس و مسئله شناسی فرآیند آموزش / بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس / مدرسه
تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت آموزشی شامل: جو و فضای عاطفی و روانی، طراحی آموزشی، راهبرد های آموزش، سازماندهی تکالیف یادگیری، تعاملات میان معلم و دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر، وضوح و شفاف بودن مباحث، میزان درگیر نمودن دانش آموزان در فرآیند یادگیری، مواد و منابع آموزشی، ارزشیابی از یادگیری و... شناسایی و تبیین شود. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف فرآیند آموزش در سطح کلاس درس و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخود ها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد. پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

هفته چهاردهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه ای از پژوهش های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکار گرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و با تبیین نقش روایت نویسی و واکاوی آن در آموزش حرفه ای مراحل تحلیل ساختاری روایت ها (بند الف و ب) بر روی گزارش های تهیه شده از سطح کلاس درس / مدرسه آموزش داده شود.

تعریف و کاربرد پژوهش روایتی در کارورزی

تحلیل ساختاری روایت ها

(۱) کدگذاری باز

(۲) کدگذاری محوری و انتخاب مضامین

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه پژوهش روایتی... قرار نشد از این تعبیر استفاده نکنیم؟ در یکی از محورهای فوق و جمع بندی یافته ها برای ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش های تهیه شده از مدرسه/ کلاس درس و کدگذاری آن ها برای یافتن مضامین

هفته پانزدهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه ای از پژوهش های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکار گرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و مراحل تحلیل ساختاری بر روی روایت های تهیه شده (بند ج و د) از کلاس درس / مدرسه آموزش داده شود.

تحلیل ساختاری روایت ها

۳) ارتباط مضامین با یکدیگر

۴) تبیین مسئله

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش تهیه شده از سطح کلاس درس و مدرسه به منظور یافتن ارتباط میان مضامین و تبیین مسئله

هفته شانزدهم:

سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مدرسه / پردیس)

در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت مدرسه و کلاس درس را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها در کلاس به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

تکلیف عملکردی: دانشجویان گزارش یافته های خود را در طول ترم را زیر نظر استاد تنظیم نمایند. در این گزارش دانشجو باید یافته های خود را از مسئله های مطالعه شده و تبیین و آن را به کمک شواهد و مستندات علمی پژوهشی قابل دفاع ارائه نماید. پوشه کار: گزارش تنظیم شده در پوشه کار توسعه حرفه ای ضبط می گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

- کرمی، علی و زائری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس - مهر.

- نوروزی، رضاعلی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی یک در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استاد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و...

ارزیابی پوشه کار:

کلیه گزارش ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی توسط عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز

- تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز

- حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۱» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می باشد.

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۷. رایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۲»

(اقدام پژوهی)

۱. معرفی درس و منطق آن

اگر تدریس را فرایندی سازمان یافته، اخلاقی و متعهدانه بدانیم که نیازمند بهره گیری از یافته های علمی، شهود^۱ و خلاقیت در موقعیت های بی بدیل و منحصر به فرد است، در آن صورت برنامه کارورزی به جای تمرکز انحصاری بر آموزش فنون، نیازمند آن است که دانشجو معلم فعالانه با موقعیت های واقعی در سطح کلاس درس روبرو شود و به آنان کمک کند تا با به کارگیری روش های استدلالی / منطقی به بررسی موقعیت های یادگیری پرداخته و با آگاهی انتقادی نسبت به تجربیات اندوخته شده به آفرینش الگوهای ذهنی و طرح واره هایی بپردازند که به آنان در اتخاذ تصمیمات اثربخش و ارزیابی نتایج حاصل از تصمیمات جهت برنامه ریزی کمک کند.

تدریس عملی، وابسته به موقعیت است و با ویژگی های شخصی معلم و آنچه او در یک مکان و زمان خاص انجام می دهد مرتبط است. از این رو فرصت های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی ۲، به دنبال آن است تا دانشجو معلم را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش (بیانی^۲، رویه ای^۳، موقعیتی^۴، فراشناختی^۵) است قرار داده، به آنان کمک کند تا به تأمل در باره موقعیت های تربیتی بپردازند.

در این برنامه از طریق طراحی فعالیت های یادگیری امکان کسب تجربیات مستقیم، بررسی نتایج و بازاندیشی در خصوص دیدگاه های مختلف و دریافت های خود را به دست آورند. در برنامه کارورزی ۲، دانشجو با قرار گرفتن در معرض تکالیف اصیل^۶، توانایی تأمل در عمل را به طور مقدماتی از طریق مشارکت در فرآیند آموزش (فردی، گروه های کوچک / گروه های بزرگ) و نهایتاً اجرای مستقل فعالیت های یادگیری در سطح کلاس درس کسب خواهد نمود و به درک صحیحی نسبت به آنچه در کلاس جریان دارد دست می یابد. آگاهی نسبت به تصمیمات ناظر به برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی، به عنوان یک فرآیند تأملی به شناخت جهت گیری حرفه ای، نوع تفکر و سبک تدریس دانشجو کمک خواهد کرد.

۱- Intuition

۲- Declarative knowledge

۳- Procedural knowledge

۴ - Conditional knowledge

۵ - Metacognitive Knowledge

۶-Authentic task

نام درس به فارسی: کارورزی ۲ نام درس به انگلیسی: Internship2	مشخصات درس نوع درس: کارورزی ۲ تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت شایستگی کلیدی: موضوعی-تربیتی دروس پیش نیاز: کارورزی ۱ استاد متخصص برای تدریس: متخصص رشته ای
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان قادر خواهد بود: ۱. با تداوم مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه‌های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت‌هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید. ۲. تجربیات خود از مشارکت در فرآیند آموزش را واکاوی نموده و یافته‌های خود را روایت نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، نحوه طراحی فعالیت‌های یادگیری، شیوه تنظیم روایت‌ها، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

جلسه دوم تا شانزدهم:

در طول این جلسات دانشجویان در مدرسه حضور خواهد داشت و جلسات بحث کارورزی برحسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. از آنجایی که در برنامه کارورزی ۲، دانشجویان در مقیاس خرد در فعالیت‌های یادگیری که در سطح کلاس درس مشارکت می‌کند و از این طریق به تجربیات دست اول در زمینه یادگیری دست خواهد یافت، لذا، ضروری است دانشجویان بر اساس گزارش پایانی ارائه شده در نیم‌سال اول، مسئله‌ها/ نیازهای تأثیرگذار بر یادگیری دانش‌آموزان را در سطح فردی، گروه‌های کوچک، گروه کلاسی شناسایی و آن‌ها را در قالب فعالیت‌های یادگیری طراحی و تدوین نموده و با هدایت معلم راهنما (به صورت مشترک با معلم راهنما یا به صورت مستقل زیر نظر معلم راهنما اجرا نماید) به حل مسئله/ پاسخ به نیازها اجرا نماید. این مسئله‌ها/ نیازها می‌تواند ناظر به عملکردهای شناختی یا عاطفی-هیجانی دانش‌آموزان باشد. گفتگو با دانشجویان قبل و بعد از اجرا در ارتباط با طرح طراحی شده، و فرآیند اجرای فعالیت باید در فضایی امن و راحت به گونه‌ای که منجر به یک خود ارزیابی و شناسایی نقاط قوت و ضعف و راهکارهای ارتقاء/ بهبود آن باشد (فرم‌های گفتگو قبل و پس از اجرای فعالیت ضمیمه است). توصیه: با توجه به این که مسئله‌های شناسایی شده از سوی دانشجویان از عمق و پیچیدگی متفاوتی برخوردار است، لذا، می‌توان برحسب موقعیت‌های مطالعه شده نسبت به اجرای فعالیت‌های یادگیری به صورت فردی، گروه کوچک، جمعی اقدام نمود. تصمیم‌گیری در خصوص تقدم و تأخر در اجرای هر یک از این موقعیت‌های یادگیری بر عهده مدرس محترم است. در صورتی که بنا به دلایلی دانشجویان امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجویان نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر

اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد.

تکالیف عملکردی برای مشارکت در فعالیت‌های کلاسی:

۱. تهیه طرح برای مشارکت در فعالیت‌های یادگیری و اجرای مستقل فعالیت‌ها با هماهنگی معلم راهنما.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به گروه کوچک و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۴. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

تکالیف عملکردی برای اجرا توسط دانشجو

۱. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به گروه کوچک به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

محور طراحی فعالیت‌های الزامی

- طراحی فعالیت یادگیری برای درگیر نمودن دانش‌آموزان
- طراحی فعالیت یادگیری برای مرور مباحث
- طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت‌های کار مشارکتی
- طراحی فعالیت برای پرورش مهارت‌های تفکر
- طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی
- طراحی فعالیت رفع بدفهمی‌های دانش‌آموزان

- طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی های تحصیلی
- طراحی فعالیت برای تقویت/ بهبود عملکردهای عاطفی (مثل بی نظمی، عدم رعایت قوانین)
- طراحی فعالیت یادگیری برای سنجش آموخته ها
- سایر فعالیت ها به تشخیص معلم راهنما

ساختار طراحی فعالیت ها:

- هدف/ پیامد
- مراحل/ گام های اجرای فعالیت
- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز
- روش بازخورد دادن به دانش آموزان در فرایند اجرا
- سنجش آموخته ها/ سنجش عملکرد

تهیه گزارش از اجرا

.....

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای فعالیت ها و بر اساس طرح پیش بینی شده با مشارکت معلم راهنما برای کمک به دانشجو در ارزیابی عملکرد خود و برنامه ریزی.

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده.

انواع سمینارها

سمینار با حضور معلمان راهنما و دانشجویان دو نوبت در نیم سال و الزامی

سمینارهای جمعی برای انتقال یافته ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برگزاری کارگاه آموزشی برای طراحی فعالیت های یادگیری با رویکرد شناختی، و به کارگیری راهبردهای شناختی برای مطالعه و تحلیل نقادانه موقعیت های یادگیری در سطح کلاس درس، رویکرد تجربی برای اجرای فعالیت ها در سطح کلاس درس به صورت فردی، گروه های کوچک/ جمعی، راهبردهای مشارکتی، برای مشارکت در سمینارهای کلاسی و به بحث گذاشتن تجربیات و ارائه یافته.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

- کرمی، علی و زاتری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس- مهر.

-نوروزی، رضا علی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی دو بر اساس تهیه طرح فعالیت در سطح کلاس، مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت‌های یادگیری، اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری و ارزیابی از نتایج بر اساس پیش‌بینی‌ها، شرکت در سمینارهای کلاسی برای ارائه یافته‌ها و تجربیات به سایر دانشجویان. در این سمینارها دانشجویان باید یافته‌های خود از مطالعه موقعیت‌های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته‌های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) ارائه و از آن دفاع نمایند.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول نیم‌سال و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار:

طرح تهیه شده و کلیه گزارش‌ها از اجرای فعالیت‌ها به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان نیم‌سال مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز

- نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز

- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز

- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز

- حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۲» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد. (پ ۳/ص ۴/۷۴)

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۷. ارائه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

فصل چهارم: توزیع کلان دروس در چهار نیمسال تحصیلی رشته آموزش ابتدایی دوره کاردانی ناپيوسته (پيشنهادی)

نوع درس	اول	واحد	دوم	واحد	سوم	واحد	چهارم	واحد
معارف اسلامی (۶ واحد)	از دروس گرایش اخلاق اسلامی	۲	از دروس گرایش مبانی نظری اسلام	۲	-		دانش خانواده و جمعیت	۲
عمومی (۷ واحد)	زبان فارسی	۳	تربیت بدنی	۰.۵ ن+ ۰.۵ ع	-		زبان انگلیسی	۳
تربیت اسلامی (۷ واحد)	فلسفه تربیتی اسلام	۳	اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام	۲	تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام	۲	-	
تربیتی (۶ واحد)	روانشناسی تربیتی	۲	اصول و روش های تدریس	۱ ن+ ۱ ع	-		کاربست فناوری در یادگیری	۲ ع
موضوعی تربیتی و موضوعی (۵۴ واحد)	مدیریت کلاس درس و یادگیری	۲	پژوهش و توسعه حرفه‌ای	۲	کارورزی ۱	۲	کارورزی ۲	۲
	-		-		ارزشیابی کیفی (توصیفی) در دوره ابتدایی	۱ ن+ ۱ ع	-	
	ریاضیات پایه	۲	آموزش ریاضی ۱	۱ ن+ ۱ ع	آموزش ریاضی ۲	۱ ن+ ۱ ع	آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی	۲
	آموزش قرآن	۲	آموزش دینی	۲	آموزش تربیت بدنی	۱ ن+ ۱ ع	مهارت‌های آموزش به کودکان دو زبانه	۱ ن+ ۱ ع
	آموزش زبان فارسی	۲	بررسی محتوای کتاب های درسی فارسی و نگارش دوره اول ابتدایی	۱ ن+ ۱ ع	بررسی محتوای کتاب های درسی فارسی و نگارش دوره دوم ابتدایی	۱ ن+ ۱ ع	آموزش در کلاس های چندپایه	۱ ن+ ۱ ع
	آموزش علوم تجربی ۱	۲	آموزش علوم تجربی ۲	۱ ن+ ۱ ع	آموزش علوم تجربی ۳	۱ ن+ ۱ ع	مشکلات یادگیری عمومی	۲
			بررسی محتوای کتاب درسی مطالعات اجتماعی	۱ ن+ ۱ ع	آموزش تفکر به کودکان	۱ ن+ ۱ ع	کاربست هنر در تربیت ۲ (هنرهای شنیداری، قصه گوئی و نمایش خلاق)	۱ ک
			کاربست هنر در تربیت ۱ (خوشنویسی، نقاشی و کاردستی)	۱ ک	آموزش ترکیبی در دوره ابتدایی	۱ ن+ ۱ ع	آموزش مهارت‌های زندگی	۲
					آموزش و پرورش در عشایر ایران	۲		
جمع واحد	۲۰		۲۰		۲۰		۲۰	
نظری	۲۰		۱۳/۵		۱۱		۲۰	
عملی			۵/۵		۷		۴	
کارگاهی			۱				۱	
کارورزی					۲		۲	

